

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

HN PQ1L 1

1.66.30

Ν. ΒΑΛΛΗΝΔΑΣ

ΠΑΡΕΡΓΑ. ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΠΟΝΗΜΑΤΑ
ΤΕΥΧ. Α'

MG 1221.64.30

HARVARD
COLLEGE
LIBRARY

22

ΑΝΤΩΝΙΟΥ Ν. ΒΑΛΛΗΝΔΑ.

ΠΑΡΕΡΓΑ
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΠΟΝΗΜΑΤΙΑ.

ΤΕΥΧΟΣ Α'.

400

ΕΝ ΕΡΜΟΥΠΟΛΕΙ
ΤΥΠΟΙΣ ΑΔΕΛΦΩΝ ΚΑΜΠΑΝΗ
(Πλαγίως τῆς Αὐστρίας Ἑκδόσεις.)

1887.

ΑΝΤΩΝΙΟΥ Ν. ΒΑΛΛΗΝΔΑ

ΠΑΡΕΡΓΑ
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΠΟΝΗΜΑΤΙΑ.

ΤΕΥΧΟΣ Α'.

ΕΝ ΕΡΜΟΓΡΟΛΕΙ
ΤΥΠΟΙΣ ΑΔΕΛΦΩΝ ΚΑΜΠΑΝΗ

Πλαγίως της Αυστικής Ἐκκλησίας.

1887.

MG 1221.66.30

V

ΤΟΙΣ ΙΣΑ ΤΟΙΣ ΕΑΥΤΟΥ ΤΕΚΝΟΙΣ

ΠΕΦΙΛΗΜΕΝΟΙΣ ΑΔΕΛΦΟΙΣ ΤΗΝ ΒΙΒΛΟΝ ΤΗΝΔΕ

ΑΝΕΘΗΚΕΝ

Ο ΣΥΓΓΡΑΦΑΣ

ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΗΣ ΑΔΕΛΦΟΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΒΑΛΛΗΝΔΑΣ

Ἐν Βάρνη τότε διαμένων τῷ 1856—1858, μετὰ χαρᾶς παρετήρουν ὅτι οὐκ ὀλίγοι τῶν τε διδασκάλων καὶ τῶν λογίων ἀνταπεκρίνοντο εἰς τὴν ὄντως ἑλληνικωτάτην πρόνοιαν τοῦ ὑπουργοῦ τῆς παιδείας, ὅστις ἦτο τότε ὁ μεγαλοπράγμων Χριστόπουλος, ἂν δὲν μὲ ἀπατᾷ ἡ μνήμη. Ἐδημοσιεύοντο λοιπὸν τότε διὰ τῆς ἐφημερίδος τῶν φιλομαθῶν καὶ διὰ τοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος τῆς Πανδώρας συλλογαὶ πολλαί, ὧν ἓναι ἦσαν πολῦτιμοι ἀποστελλόμενοι ὑπὸ τῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος Ἑλλήνων λογίων. Ἦσαν καὶ τῷ ὄντι συλλογαὶ τινες πολῦτιμοι, διότι ἀπεκάλυψαν ἡμῖν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης λείψανα κατακεχωσμένα καὶ ἀπαρατήρητα ἐν τοῖς ἐρειπίοις τῆς χυδαιότητος· διότι, ὡς πολλάκις συμβαίνει καλλιτεχνήματ᾽ καὶ ἐπιγραφαὶ πολῦτιμοι ν' ἀνευρίσκωνται ἐν κοπρίᾳ καὶ βορβόρῳ, οὕτω καὶ ἑλληνικωτάτῃ λέξεις καὶ φράσεις σπουδαία καὶ περικλήτητος νὰ ἐθίζηται παρὰ χυδαίοις καὶ ἀπαιδεύτοις· διότι κατὰ τὴν ἐπιδρομὴν τῶν βαρβάρων πορθητῶν τῆς ἑλληνικῆς χώρας πολλαὶ τῶν ἑλληνικῶν λέξεων οἶονεὶ περιβροντηθεῖσαι κατέφυγον ὡς εἰς ἄσυλον εἰς τὰς καλύβας τῶν χωρικῶν καὶ εἰς τὰς πτωχὰς τῶν νήσων. Τούτου ἕνεκα ὁ ἀναζητῶν λέξεις καὶ φράσεις τοιαύτας ἐν ταῖς πόλεσι καὶ παρὰ τοῖς σπουδαίοις ἢ οὐδεμίαν ἢ νόθους τινὰς καὶ ἐκφύλους θ' ἀπαντήσῃ· διότι δυστυχῶς ἐπικρατεῖ ἐνταῦθα ἰδέα τις σαθρά, ὅτι πᾶν τὸ ἐθιζόμενον ἢ λεγόμενον παρὰ τῶν χυδαίων εἶναι αὐτόχρημα σκαιόν, ἀγροῖκον, βάναντον

καὶ τούτων ἕνεκεν ἀπόβλητον. Εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι οἱ ἀγράμματοι τῶν χωρίων γεωργοὶ συγκατέμειξαν ἐξ ἀπειροκαλίας τὸ καλὸν τῷ αἰσχυρῷ, τὰς γνησίας ἐλληνικὰς λέξεις καὶ φράσεις ξενικαῖς τισι καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ βαρβαρικαῖς· ἀλλὰ μηγαρὶ ὁ ἐχέφρων οἰκονόμος δὲν διαλέγει τοὺς μαργαρίτας καὶ ἐκ τῆς κοπρίας, δὲν διακαθαρίζει τὸν σῖτον ἀπὸ τοῦ ἀχύρου ;

Ὁ ἄνθρωπος ἐκ κουφότητος πολλάκις φίλος τοῦ νεωτερισμοῦ ὧν ἐπεκτείνει αὐτὰν καὶ ἐπὶ τῆς γλώσσης του· διὸ ἐνόσω μὲν διαμένει ἐν τῷ χωρίῳ του ἢ ἐν τῇ νήσῳ του ἀνεπίμικτος ὢν, εὐχαριστεῖται διαλεγόμενος διὰ τῶν λέξεων καὶ φράσεων τοῦ τόπου τῆς γεννήσεώς του· ἅμα δὲ ἀπεδήμησε, διὰ τὸ φύσει φιλόκαινον ἢ καὶ πρὸς ἀποφυγὴν τῶν παρ' οἷς ἐπίδημει σκωμμάτων, καὶ ἀντήλλαξε τὰς μητρικὰς λέξεις καὶ φράσεις ἀντὶ τῶν ἀλλατρίων, καὶ πολλάκις μάλιστα ὑπὸ ἀπειροκαλίας καὶ ἀμαθείας τὰς γνησίας ἐγκαταλείπων ἀσμενίζει ταῖς ξενικαῖς καὶ βαρβαρικαῖς. Τοῦτο παρετήρησα εἰς τινος τῶν ἐκ τῆς ἐργατικῆς τάξεως συμπολιτῶν μου, ὅτι ξενιτευόμενοι μετὰ βραχυχρόνιον ἀποδημίαν ἐπανέρχονται λέγοντες ἄλλ' ἀντ' ἄλλων, κουζίναν τὸ πρὶν μαγειρεῖον, τζάκι τὴν πρὶν καμινάδα, τσατσάραν τὴν πρὶν διαλυστήρα, ντουλάπι τὸ ἀρμάριον, ντουβάρι τὸν τοῖχον, τσάπαν τὴν ἀξίνην καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Αἱ γυναῖκες ὅμως ἐνδημοῦσαι καὶ οἰκουροῦσαι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ πρὸς τοὺς ξένους ὀλιγωτέρας ἢ οἱ ἄνδρες σχέσεις ἔχουσαι ἐμμένουσιν ἐπὶ πλέον εἰς τὸ ἐγγχώριον ἀρχαῖον

ἄλλογενῇ ἔπαινον. Τούναντίον δὲ αἱ μεγάλαι καὶ
 εὐφοροὶ τῶν νήσων ἐνωρίτερον προσεΐλκυσαν τοὺς
 ξένους κατακτητὰς καὶ ἐποίκους ἐξ αὐτῶν πολ-
 λούς προσέλαβον, οἵτινες ὅπως δῆποτε ἐβόλῳσαν
 τὴν διαύγειαν τοῦ ἐλληνικοῦ ἥθους καὶ τῆς ἐλλη-
 νικῆς γλώσσης. Τοιαύτας βεβαίως πάντες γινώ-
 σκωμεν οὕσας τὰς μεγαλονήσους Κρήτην καὶ Κύ-
 προν κατὰ πρῶτον λόγον, ἔπειτα δὲ τὴν Λέσβον,
 Χίον, Ῥόδον, Ἀἷμνον, Εὐβοίαν, Κῶ, καὶ εἴτις τοι-
 αύτῃ ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελάγει· ἐν δὲ τῷ Ἰονίῳ τὴν
 Κέρκυραν, Κεφαλληνίαν καὶ Ζάκυνθον, ἐν αἷς διὰ
 τὴν ἐπὶ μακρότερον χρόνον ἐπικράτησιν τῶν Φράγ-
 κων καὶ διὰ τὴν ὡς ἐκ τῆς θέσεώς των συχνο-
 τέραν πρὸς τοὺς ἐν Ἰταλίᾳ ἐπιμιξίαν αἱ ἰταλικάι
 λέξεις ἐπλεόνασαν μᾶλλον ἢ ἄλλοθι. Ἐν τούτοις
 ἰδίᾳς προσοχῆς εἶναι ἄξια αἱ ἐν τῷ Αἰγαίῳ πε-
 λάγει νῆσοι, Χίος, Τήνος, Σῦρος, Νάξος καὶ Θήρα,
 ἐν αἷς ἄχρι τοῦδε διēτηρήθησαν ἀπὸ τῆς φραγκι-
 κῆς κατακτήσεως Φράγκοι οὐχὶ κατὰ τὴν γλῶσ-
 σάν οὔτε κατὰ τὰ ἥθη (ἵότι εἰς ταῦτα κατ' οὐδὲν
 διαφέρουσι τῶν συνοίκων νησιωτῶν) ἀλλὰ κατὰ τὸ
 εἶδος, Λατῖνοι ὄντες· ἐκ τούτων οἱ μὲν τῆς Χίου
 Λατῖνοι ὠλιγόστευσαν ἀπὸ τῆς τουρκικῆς κατα-
 κτήσεως τῆς νήσου μεταναστεύσαντες εἰς τὴν πα-
 ρακειμένην Σμύρνην καὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν.
 Οἱ δὲ τῆς Νάξου, εἰσὶν τοῦ τῆς Δωδεκανήτου δου-
 κὸς καὶ κέντρου τοῦ ἐν τῷ Αἰγαίῳ λατινισμοῦ,
 τοσοῦτον μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ δουκάτου ἐμειώ-
 θησαν, ὥστε εἰς 150—200 νῦν συμποσούμενοι κατὰ
 πᾶσαν πιθανότητα μετ' οὐ πολὺ θὰ ἐκλείψωσιν, ὅχι

τόσον διότι συγχώνευνται εἰς τὴν πλειονότητα, ὅσον διότι μεταναστεύουσιν εἰς πολυπληθεστέρας καὶ πλουσιωτέρας κοινότητας τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ Λατίνων, Σύρῳ, Σμύρνῃ καὶ Κωνσταντινουπόλει. Ὡσαύτως φθίνει καὶ ἡ ἐν Θήρᾳ λατινικὴ κοινότης, εἰ καὶ οὔτε ἱεραπόστολοι καὶ τὰ σχολεῖα χορασίων ὑπὸ Γαλλίδων καλογραφίων ἰδρυθέντα ἐμψυχώνουσι τὴν μικρὰν ταύτην κοινότητα. Τούτων ἀξιολογότεραι εἶναι αἱ ἐν Σύρῳ καὶ Τήνῳ λατινικαὶ κοινότητες· διότι ἐν Τήνῳ μὲν τὸ τρίτον τοῦ πληθυσμοῦ περίπου ἦτοι περὶ τὰς ἑπτὰ χιλιάδας εἶναι Λατῖνοι πολλοὺς ναῦς μεγαλοπρεπεῖς καὶ πολλὰ ἀγαθὰ ἐκκλησιαστικά ἔχοντες, ἐν Σύρῳ δὲ εἰς ἄλλας τόσας περίπου χιλιάδας συμποσούμενοι ἔχδουσι συμπαγῇ συνοικισμὸν ἰδρυμένον πρὸ τῆς κτίσεως τῆς Ἑρμουπόλεως, τὴν ἄνω Σύρον. Διὰ τοῦτο μόναι αὖται ἐκ τῶν ἐν ταῖς νήσαις τοῦ Αἰγαίου λατινικῶν κοινοτήτων κατὰ πᾶσαν πιθανότητα θὰ μακροημερεύσωσι· διότι ἡ μὲν ἐν Σύρῳ εὐρίσκουσα πρόχειρα τὰ μέσα τῆς ζωῆς ἐκ τῆς ἐμπορικῆς εὐημερίας τῆς Ἑρμουπόλεως δὲν ἀναγκάζεται νὰ μεταναστεύῃ εἰς Σμύρνην καὶ Κωνσταντινούπολιν, ἡ δὲ ἐν Τήνῳ κατέχουσα τὰς εὐφορωτάτας τῶν τῆς νήσου γαιῶν καὶ ὠφελείας οὐ μικρὰς ποριζομένη ἐκ τῆς πανελληνίου πανηγύρεως τῆς Εὐαγγελιστρίας δὲν εἶναι πολὺ ἠναγκασμένη νὰ μεταναστεύῃ εἰς τὰ ἐν τῇ Ἀνατολῇ πλουσιώτερα κέντρα τοῦ λατινισμοῦ· διότι ἂν τις καλῶς ἐξετάσῃ τοὺς ἐν Σμύρνῃ καὶ Κωνσταντινουπόλει Λατίνους, θὰ μάθῃ ὅτι τὸ πλεῖστον μέρος αὐτῶν συγκροτεῖται ἐκ

τινὰ ἐπὶ τῆς φραγκικῆς κυριαρχίας· ἀλλ' ἀπὸ τῆς πτώσεως τῆς ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας ἡ μικρὸν πρότερον ἐπὶ τῶν Σελτσούκων ἡγεμόνων τῆς μι-
κρᾶς Ἀσίας αἱ πειρατικαὶ ἐπιδρομαί, αἱ λεηλα-
σίαι καὶ οἱ ἀνδραποδισμοὶ τῶν νησιωτῶν ἐπηρε-
χοντο ἀλλεπάλληλοι. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς ταύτης οἱ
νησιῶται ἐγκαταλιπόντες τὰς ἀρχαίας πόλεις ἢ
τὰ φραγκικὰ κάστρα τὰ ἐπὶ τῆς παραλίας συνε-
κεντρώθησαν εἰς τὴν μεσόγειον χώραν τῶν νή-
σων πρὸς πλείονα αὐτῶν ἀσφάλειαν. Ἀποφεύ-
γοντες δὲ τοὺς παραλίους συνοικισμοὺς, δὲν εἶ-
χον τὴν ἀφοβίαν νὰ διαπλέωσι τὴν θάλασσαν ἵνα
κοινωνῶσι πρὸς τὰς γειτονικὰς νήσους καὶ ἄλλας,
ἀπωτέρω κειμένας χώρας, καὶ εἰ διὰ μακροῦ χρό-
νου ἐπεχειροῦν τοῦτο, τὰ πλοιάρια τῶν εἶχον το-
σοῦτον ἄθλια καὶ αὐτοὶ τοσοῦτον ἀνεπιτήδειοι
ναῦται εἶχον καταστῆ, ὥστε ἅπαξ μὲν ἡ δις τοῦ
ἔτους τινὲς αὐτῶν ἐβλέπον ἄλλον κόσμον, ἰσάκεις
δὲ ἄλλοι τινὲς ἴσως τοὺς ἐπεσκέπτοντο. Ἡ ἀθλία
αὕτη κατάστασις τῶν μικρονησιωτῶν παρετάθη
μέχρι τῆς μεγάλης ἐπαναστάσεως τοῦ ἔθνους ἡ-
μῶν, καθ' ἧς ἔχω πληροφορίας παρὰ τῶν πρεσβυ-
τέρων νησιωτῶν.

Διὰ τὸν διαρκή λοιπὸν ἀπὸ θαλάσσης ἀποκλει-
σμὸν τῶν νήσων ἐκάστη αὐτῶν πενιχρῶς μὲν ἀλλ'
αὐτάρκως τὰ πρὸς τὸν βίον τῶν ἐνοικούντων ἔ-
χουσα ἀπετέλεσεν ἴδιον κόσμον ἡθῶν καὶ ἐθίμων,
γλώσσης καὶ φωνῆς, πολλῶ διαφέροντα τῶν τῆς
ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος. Ὅθεν ὁ καλῶς εἰδῶς τὰ
νησιωτικὰ διαγινώσκει ἐκ πρώτης ὀψεως ἀπὸ τε

τῆς ἐνδυμασίας καὶ τῆς ἰδιαζούσης γλώσσης καὶ
 ρωνῆς οὐχὶ μόνον τὸν νησιώτην ἀλλὰ καὶ ἐκ τί-
 νος τῶν νήσων προῆλθεν. Τοῦτο μάλιστα εὐχο-
 λώτερον ἦτο πρὸ τοῦ 1821, ἐνῷ ἀπὸ τῆς ἐθνι-
 κῆς ἀνεξαρτησίας εὐκολυνθείσης τῆς συγκοινω-
 νίας παρήτησαν καὶ οἱ νησιῶται πολλὰ τῶν ἰδιορ-
 ρύθμων αὐτῶν ἐθίμων καὶ γλωσσικῶν ἰδιωμάτων.
 Διὰ ταῦτα ἔρανον πολλοῦ λόγου ἄξιον συνεισφέρει
 εἰς τὴν ἑλληνικὴν φιλολογίαν ὁ ἐπιμελῶς περι-
 συνάγων ὅ,τι ἐν αὐταῖς ἐτι περισώζεται λείψανον
 σεμνὸν τῆς προγονικῆς εὐκλείας. Ἄλλ' ὀφείλο-
 μεν νὰ σπεύσωμεν· διότι οἱ πρεσβύτατοι τῶν νη-
 σιωτῶν οἱ ἀρξάμενοι τοῦ ζῆν ἐπὶ τῆς ἐποχῆς
 τῆς ἀπομονώσεως μικροῦ δεῖν παρήλθον τὸ στά-
 ζιον τοῦ βίου καὶ μετ' αὐτῶν συναπόλλυται τό τε
 ἀρχαῖον ἰδίωμα καὶ τὰ γνήσια νησιωτικὰ ἥθη καὶ
 ἔθιμα. Τὸ γ' ἐπ' ἐμοὶ ἐξετέλεσα τὸ πρὸς τὴν πα-
 τρίδα καθῆκον πρὸ τετραετίας διὰ τῆς ἐκδόσεως
 τῶν Κυθνιακῶν, ἐν οἷς ἡ τε χωρογραφία καὶ ἡ ἱ-
 storia τῆς νήσου Κύθνου ἐτι δὲ καὶ τὰ ἥθη καὶ
 ἔθνη καὶ ἡ γλῶττα περιεγράφησαν ἐπαρκῶς, καθ'
 ἃ μὲ διεβεβαίωσαν ἄλλοι τε καὶ ὁ τοῦ ἐν Καινιξ-
 βέργῃ πανεπιστημίου σοφὸς καθηγητῆς κύριος
 Hirschfeld ὅστις μεταξὺ ἄλλων μοὶ ἔγραψε. «Με-
 τὰ πολλοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ χαρᾶς ἐδιάβασα τὸ
 βιβλίον Σας καὶ Σᾶς βεβαιῶν ὅτι πολλὰ ἐξ αὐ-
 τοῦ ἔμαθον» . . καὶ . . «Μέγας τις ἱστορικὸς τῆς Γερ-
 μανίας εἶπε μίαν φορὰν ὅτι πᾶσα καλὴ καὶ ὑγιὴς
 ἀνάπτυξις ἱστοριογραφίας ἀρχεται ἀπὸ ἱστορίαν
 πατρίδος, καὶ εἰς Ἰταλίαν τοιαῦτα συγγράμματα

σία θὰ ἦτο αὐτόχρημα ματαιοπονία καὶ ταῦτο-
λογία.

Ὅστις ἂν κάμῃ τὸν κόπον νὰ διέλθῃ τὴν συλ-
λογὴν μου, θὰ ἴδῃ ὅτι πολλοὶ τῶν ιδιωτισμῶν
τῆς Κύθνου εἶναι ἄγνωστοι εἰς τοὺς ἐκτὸς τῆς
νήσου, ἀλλὰ καὶ οὐκ ὀλίγοι εἶναι κοινοὶ πολλοῖς
τῶν ἄλλων Ἑλλήνων· καὶ ὁμῶς ἐθιῶρησα καλὸν
νὰ τοὺς συγκατατάξω· διότι παρ' οὐδενὸς τῶν
συλλογέων ἐθησαυρίσθησαν, ἐνῶ ἐκ πάντων τού-
των θὰ γείνη δυνατόν ποτε νὰ συνταχθῇ μὲν λε-
ξικὸν τέλειον τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης, ἐν τισι
δὲ νὰ πλουτισθῇ τὸ τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς τοῦ μέ-
σου αἰῶνος, νὰ διαγνωσθῇ δὲ τὸ κατὰ διαφόρους
ἐποχὰς ἦθος τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους· διότι οὐχὶ
μόνον ἀνδρὸς χαρακτήρ ἐκ λόγου γνωρίζεται, ἀλ-
λὰ καὶ ἔθνους χαρακτήρ. Καὶ μήπως ἐν τῇ γλώσ-
σῃ καὶ διὰ τῆς γλώσσης δὲν διαφωτίζεται ἡ ἐθνι-
κὴ ἱστορία; μήπως μόνον τὰ περισωθέντα ἔργα
τέχνης τῶν Φοινίκων, τῶν Περσῶν, τῶν Ῥωμαί-
ων, τῶν Σλάβων, τῶν Φράγκων καὶ τῶν Τούρκων
δεικνύουσι τὴν παροδικὴν διάβασιν αὐτῶν διὰ τῆς
ἑλληνικῆς χώρας, ἀλλὰ δὲν ἐπιμαρτυροῦσιν ἔτι
καὶ νῦν τὰς ἐμπορικὰς ἢ κυριαρχικὰς τῶν ἐθνῶν
τούτων σχέσεις πρὸς τὸ ἡμέτερον ἔθνος αἱ φοινι-
καὶ καὶ περσικαὶ λέξεις, ὧν πολλὰς εἰς προϊστο-
ρικὴν ἐποχὴν ἐπολιτογράφησεν οὕτως εἰπεῖν τὸ
ἑλληνικὸν ἔθνος ἐπιλαθόμενον τῆς ξενικῆς αὐτῶν
καταγωγῆς; Τοιαύτας βεβαίως ἐννοῶ τὰς διὰ
τῆς ναυτιλίας καὶ τοῦ ἐμπορίου εἰσαχθείσας εἰς
τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, οἷα, τάλαντον, μνᾶ, χι-

τῶν, σινδόνι, ἀρραβῶν, ὕαλος, πάπυρος, φοῖνιξ, ἄλφα, βῆτα καὶ λοιπὰ γράμματα τῆς ἀλφαβῆτου, κασσίτερος, μόλυβδος καὶ ἄλλων μετάλλων ἴσως ὀνόματα. Διὰ δὲ τῆς περσικῆς κυριαρχίας καὶ τῆς ἐκ ταύτης ἐμπορικῆς σχέσεως τῶν Περσῶν πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἐξελληνισθεῖσαι δὲν ὑιοθετήθησαν οὕτως εἰπεῖν λέξεις περσικαὶ ὑπὸ τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης, ὧν ἐνταῦθα χάριν συντομίας μνημονεύονται αἱ τοῖς πᾶσι γνωσταὶ φατράπης, μάγος, ἀναξυρίς, παρασάγγης, πέλτη, σάγαρις, γάζα, σάνδυξ, παράδεισος, κάνδους, τιάρρα, κίδαρις, κυρθασία, ἄγγαρος, σαννάκια κλπ. Περιττὸν νὰ καταλέγω ἐνταῦθα τὴν πληθὺν τῶν λατινικῶν λέξεων τῶν ἀπὸ τῆς κυριαρχίας μέχρι τέλους τῆς ἐν Βυζαντίῳ ἐλληνικῆς αὐτοκρατορίας εἰσρυσσῶν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Ἰδοὺ ὀλίγαι ἐκ πολλῶν· πραίτωρ καὶ πραιτώριον, δοῦξ, βοῦλλα, κέλλα, κολλήγας, δομέστικος, ἰνδικτιῶν, φραγγέλιον, κουσπωδία, ὀσπίτιον, δηνάριον, ἀσσάριον, κεντυρίων, λέντιον, ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ μνημονευόμεναι· ἄπειροι δὲ εἶναι αἱ μετὰ ταῦτα εἰσπηδήσασαι εἰς τὴν αὐλὴν τῶν αὐτοκρατόρων καὶ εἰς τὴν νομικὴν γλῶσσαν, ἔτι δὲ μᾶλλον εἰς τὴν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἀξιωματῶν καὶ τῶν σκευῶν, οἷαι Σακελλάριος, Νοτάριος, Καστρήνσιος, Ῥεφερενδάριος,, ὧν πολλαὶ ἦσαν διφυεῖς, ἐλληνολατινικαὶ ὁηλαδὴ, οἷαι πρωτονοτάριος, πρωτοσύγγελλος, πρωτοβεστιάριος, ἀρχικαγκελλάριος, χαρτουλάριος, ἐπιμανίκια, ἀντεμίνσιον· ἔτι δὲ φελόνιον, μαβουάλιον, σουδάριον. Σχεδὸν δὲ εἰς τὴν αὐτὴν ἐ-

ποχήν τῆς εἰσπηδήσεως τῶν λατινισμῶν εἰσήλασαν ἱεροπρεπῶς καὶ οἱ ἑβραϊσμοὶ εἰς τὴν ἑλληνικήν· διότι ὁ χριστιανισμὸς, ὃν ἐν τοῖς πρώτοις ἐνηγκαλίσθησαν καὶ διὰ τῆς κοσμοπολιτικῆς αὐτῶν γλώσσης ὑπεστήριξαν τελεσφόρως οἱ Ἕλληνες, βάσιν ἔχων τὰ ἱερὰ βιβλία τῶν ἑβραίων, ἐκεῖθεν ἠρύσατο πολλὰς ἑβραϊκὰς λέξεις χρησίμους εἰς τοὺς θρησκευτικοὺς ὅρους, τὰς εὐχὰς καὶ τὰ δόγματα τῆς νέας θρησκείας διότι εὐλαβῶς ἀπέφευγον οἱ ζηλωταὶ τοῦ νέου θρησκευματος τὴν χρῆσιν ὄρων τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ θρησκευματος, ἑβραϊκοὺς ὅρους προτιμῶντες τῶν ἑλληνικῶν. Τοιαῦται λέξεις ἑβραϊκαὶ ὀλίγαι ἐκ πολλῶν ἐνταῦθα καταλέγονται αἱ ἑξῆς, Χερουβείμ, Σεραφείμ, Σατανᾶς, Βελζεβούλ, ἀλληλούϊα, ἀμήν, Σαββαῶθ, Φάσκα, Ὡσσανᾶ, μάννα, Σάββατον, ἰωβιλαῖον, Πάσχα, Μεσσίας, κορβανᾶς, ἀβδᾶς, μαμωνᾶς, σίκλος, βαῖα.

Αἱ δὲ ἐν τῷ μεσαιῶνι ἐπελθοῦσαι ἀραβικαὶ ἐπιδρομαὶ ἐγένοντο τοσοῦτον ῥαγδαῖαι καὶ φοβεραὶ ἐπὶ τε τὴν Συρίαν καὶ Αἴγυπτον καὶ Λυβύην, ὥστε αὐτόχρημα ἄρδην ἐξήλειψαν ἐκεῖθεν τὴν ἑλληνικήν γλῶσσαν μετὰ τοῦ χριστιανικοῦ θρησκευματος πλὴν ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων, ὧν τὰ ναυάγια περισυνάγουσιν ἤδη τρία ἄλλοτε εὐθηνοῦντα χριστιανῶν πατριαρχεῖα ἀραβοφώνους χριστιανούς ποιμαίνοντα, τὰ τῆς Ἀντιοχείας, Ἱεροσολύμων καὶ Ἀλεξανδρείας.

Πολὺ βραδύτερον τῆς ἐξαλείψεως τοῦ τε ἑλληνισμοῦ καὶ τοῦ χριστιανισμοῦ ἐν Συρίᾳ καὶ Ἀφρῆ-

κῆ ἐπῆλθεν ὁ ἐξιταλισμὸς τῶν ἐν τῇ κάτω Ἰταλία καὶ Σικελία Ἑλλήνων, ὅτε ὁ λατινισμὸς ἀνέλαθε νέαν μορφήν ἕνεκα τῆς μεγάλης μεταναστεύσεως τῶν ἐθνῶν εἰς τὸ ῥωμαϊκὸν κράτος. Συνέβη δηλαδὴ τὸ ὑπὸ Πλάτωνος πρὸ 15 περίπου αἰώνων προβλεπόμενον ἐν μιᾷ τῶν ἐπιστολῶν του, ἐν ἣ ἔγραφεν «Ἦξει δὲ, εἴαν περ' τῶν εἰλότων γίγνηται τι καὶ ἀπευκτῶν, σχεδὸν εἰς ἐρημίαν τῆς ἑλληνικῆς φωνῆς (Σικελία) πᾶσα. Τούτου δὲ χρὴ πάσῃ προθυμίᾳ πάντας τοὺς ἑλληνας τέμνειν φάρμακον.»

Ἄλλ' ἐξίτα' ἰσθίσαν μὲν οἱ ἐν Ἰταλία καὶ Σικελία Ἕλληνες λησμονήσαντες μετὰ τῆς μητρικῆς γλώσσης καὶ τὴν ἐθνικὴν καταγωγὴν των, δὲν κατῴρθωσαν ὅμως αὐτοὶ οἱ τούτους ἐξιταλίσαντες νὰ ἐξιταλίσωσι καὶ τοὺς ἐν τῇ μεσημβρινῇ Ἑλλάδι καὶ ταῖς ἑλληνικαῖς νήσοις ὁμοεθνεῖς αὐτῶν, εἰ καὶ ἐπὶ πέντε περίπου αἰῶνας τούτων ἐκυριάρχησαν. Κάστρα καὶ πύργους καὶ ναοὺς καὶ παλάτια ἐγκατέλιπον, ὅτε ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐξεβλήθησαν, ὡς ἵχνη τῆς διαβάσεώς των, τὴν γλῶσσαν ὅμως τῶν κατακτηθέντων οὐ μόνον δὲν μετήλλαξαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἑαυτῶν ἀπομαθόντες τὴν τῶν δορικτῆτων ἐξέμαθον ἀρκεσθέντες ὅτι ἵχνη τινα εὐεξέτηλα αὐτῇ ἐναπέλιπον ἀποχωρήσαντες. Τούτων πλείονα σημειώσας ἐν τοῖς *Κυθνιακοῖς* ὀλίγα ἐν τῇ συλλογῇ ταύτῃ μόνον κατεχώρισα, ἵνα δείξω πόσον καὶ τὰς ξενικὰς λέξεις διασφείρει ὁ χυδαῖος λαὸς διὰ τῆς πολυχρονίου τριβῆς καὶ χρήσεως. **II. X.** Χρήσις μεγάλη γίνεται ἐν Κύθῳ τοῦ μίγρου ἢ μάγουμου ἀντὶ τοῦ τοῦλάχιστον τοῦτο βε-

βαίως παρεφθάρη ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ *manco*. Τὸ μπελίτσης παραφθαρὲν ἐκ τοῦ λατινικοῦ *imbecillis* (*imbecile*) δηλοῖ τὸν μωρὸν, τὸν ἡλίθιον. Κατεχώρισα καὶ τὴν λέξιν *τσερρέμελε*, ἣτις πάντοτε συνοδεύεται ὑπὸ τῶν ζητῶ, θέλω, γυρεύω, οὐχὶ δι' ἄλλο εἰμὴ ἵνα δειχθῇ μέχρι πόσου ἡ κοινὴ χρῆσις διαφθείρουσα τὰς λέξεις καὶ μάλιστα τὰς ξενικὰς καθιστᾷ αὐτὰς δυσεξερευνήτους. «Ζητῶ τι τσερρέμελε» δηλοῖ τὸ ἄλλως λεγόμενον ζητῶ τι *per terra per mare*, ἢ *terra mare*, ὁ πιθανώτατα φθαρὲν ἀπετέλεσε τὸ *τσερρέμελε*. Ἀλλὰ ἔπαθε τὴν παράδοξον ταύτην φθορὰν μόνον τὸ ξενικὸν *terra mare*; Ἑλληνικαὶ λέξεις τέσσαρες συμπυκνωθεῖσαι, αἱ κακὸν χρόνον γὰρ ἔχῃ, ἀπετέλεσαν τέρας ἀποφῶλιον τὸ καχράη, καὶ τρεῖς ἄλλαι, κοιλία μὲ ἐντερα συμπίεσθεῖσα παρήγαγον τὴν κακόηχον κοιλιομέντουρα.

Περὶ δὲ τῆς ἐπιρροῆς, ἣν ἡ σλαβικὴ γλῶσσα ἔσχεν ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς, οὐδὲ λόγος κἂν πρέπει νὰ γείνη ἐνταῦθα· διότι καὶ ἂν ἐπέδραμον ἢ ἂν ἐπώκησαν Σλάβοι μέχρι τῆς μεσημβρινῆς ἐσχατιᾶς τῆς Ἑλλάδος, φαίνεται ὅτι δὲν ἀντέσχον ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν πανίσχυρον συγχωνευτικὴν δύναμιν τῶν ἐγχωρίων ἐλλήνων· διότι καὶ ἂν παραδεχθῶμεν ὡς σλαβικὰ τὰ ὀνόματά τινων χωρίων ἢ ὀρέων ἢ ποταμῶν τῆς χέρσου Ἑλλάδος, ἐπὶ ἄλλης χρήσεως λέξεις σλαβικὰς δὲν εὐρίσκομεν ἐν τῇ ἑλληνικῇ εἰμὴ ποιμενικὰς τινας, οἷαι τσομπάνης, κατσίκια, βλάμης, μπράτιμος, σβέρκος κλπ. Ἐν ταῖς νήσοις μάλιστα οὐδὲ ἔχνος σλαβικῆς λέξεως φαίνεται· διότι

τάς μὲν βορείους χώρας τῆς ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας ἢ σλαβικὴ ἐπιδρομὴ σθεναρά τις γενομένη ἐξεσλάβισε προϊόντος τοῦ χρόνου, ὅσον δὲ κατήρχετο πρὸς τὰ νότια ἀσθενεστέρα γενομένη δὲν ἴσχυσε νὰ διατηρηθῇ ἐπὶ πολὺ μηδὲ ὡς ἀλλογενῆς ἐθνικότης μεταξὺ τῆς ἑλληνικῆς, ἀλλ' ἐξέλιπεν οὐδὲν ἔχνος τῆς διαβάσεως καταλιποῦσα.

Ἄλλ' ὅπου τῆς ἑλληνικῆς γῆς δὲν ἐκυριάρχησαν οἱ Σλάβοι, ἀσθενῆς ἢ ἀνεπαίσθητος ἦτο ἡ ἐπιρροή τῆς γλῶσσης αὐτῶν ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς, ἐνῶ οἱ μετ' αὐτοὺς ἐπελθόντες Τοῦρκοι διὰ τοῦ βάρους καὶ τοῦ κύρους τῆς κυριαρχίας των μικροῦ δεῖν ἐξήλειψαν τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἀπὸ τῆς μικρᾶς Ἀσίας· διότι τότε ἐξισλαμισθὲν μέγα μέρος τῶν κατοίκων αὐτῆς καὶ τὸ ἐμμεῖναν εἰς τὸν χριστιανισμόν ἀποθέμενοι τὴν πατρώαν γλῶσσαν παρεδέξαντο τὴν τῶν κρατούντων. Μετ' οὐ πολὺ δὲ εἰς τὴν αὐτὴν ἀνάγκην εὐρέθησαν καὶ οἱ ἐπὶ τῆς Εὐρώπης Ἕλληνες, ὅτε ἡ τουρκικὴ κυριαρχία ἐπεξετάθη ἀπὸ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην, ἀλλὰ οὐχὶ μετὰ τῆς αὐτῆς καὶ ἐν Ἀσίᾳ ἐπιτάσεως· διότι ἐν τῇ μεσημβρινῇ Ἑλλάδι ἀντὶ νὰ ἐπιβάλωσι παρεδέξαντο οἱ ἄρχοντες τὴν τῶν ἀρχομένων γλῶσσαν. Εἰς δὲ τὰς πρὸς δυσμὰς τῆς μικρᾶς Ἀσίας χώρας, τὰς περὶ τὴν Σμύρνην καὶ τὴν Ἐρυθραίαν χερσόνησον, διὰ τὰς πυκνάς πρὸς τὰς ἑλληνικὰς νήσους καὶ τὴν ἀπέναντι ἑλληνικὴν χώραν σχέσεις ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα διεσώθη εἰς τὸ στόμα τοῦλάχιστον τῶν χριστιανῶν. Ἔτι δὲ μᾶλλον ἀκραιφνῆς διεφυλάχθη ἐν ταῖς τοῦ Αἰγαίου νήσοις καὶ

ταῖς παρὰ τὴν μεσημβρινὴν παραλίαν τῆς μικρᾶς Ἀσίας· διότι ἐπὶ τούτων ἐκυριάρχησαν ἀλλὰ δὲν ἐπώκησαν Τοῦρκοι· εἰμὴ εἰς τὰς μεγαλονήσους· ἀλλὰ καὶ εἰς ταύτας ἡ ἐπικράτησις αὐτῶν ἀσθενῆς οὖσα ἀντὶ νὰ ἐπιβάλῃ παρεδέξατο τὴν τῶν κρατουμένων γλῶσσαν. Ὅπως δὴποτε ὁμως ἡ Τουρκικὴ δεσποτεία σιδηρᾶ καὶ μακροχρόνιος οὖσα, καὶ ὅπου δὲν ἐξήλειψε τὴν πατρώαν γλῶσσαν, ἔχρανε τὴν καθαρότητα αὐτῆς ποῦ μὲν περισσότερον ποῦ δὲ ὀλιγώτερον. Γίνεται δὲ τοῦτο ἔτι μᾶλλον κατάδηλον, καθ' ὅσον καὶ ἡ ἐπήρεια εἶναι μᾶλλον προσφατος καὶ ὀφθαλμοφανής.

Ἐναπολείπεται δ' ἡμῖν ὀλίγας λέξεις νὰ εἰπωμεν περὶ τῆς ἀπὸ τῶν συνοίκων ἀλβανοφώνων συμπολιτῶν ἡμῶν ἐπηρείας εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν. Μοῖρα Ἀλβανῶν πρὸ 4—5 αἰώνων καταλιποῦσα τὰς πρὸς ἄρκτον τῆς χέρσου Ἑλλάδος ἀρχαίας κτήσεις αὐτῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων κατακτηθείσας ἐξηπλοῦτο εἰς τὴν μεσημβρινὴν Ἑλλάδα συνοικισμοὺς πυκνοὺς καὶ συμπαγεῖς πῆξασα ἐν τῇ Βοιωτίᾳ καὶ μάλιστα τῇ Ἀττικῇ, Μεγαρίδι, Κορινθίᾳ καὶ τῇ Ἀνατολικῇ πλευρᾷ τῆς Πελοποννήσου, ὅθεν διεπέρασεν εἰς τὰς νήσους Ὑδραν, Σπέτσας, Πόρον, Ἀγκίστριον. Ἀπὸ δὲ τῆς Βοιωτίας καὶ τῆς Ἀττικῆς περαιωθέντες οἱ Ἀλβανοὶ εἰς Σαλαμῖνα καὶ τὰ πρὸς δυσμὰς καὶ μεσημβρίαν τῆς Εὐβοίας διέβησαν εἰς τὰ πρὸς τὴν Εὐβοίαν μέρη τῆς Ἀνδρου· διότι εἰς τὰ μνημονευθέντα τοῦλάχιστον μέρη τῆς ἐλληνικῆς γῆς εὐρίσκομεν αὐτοὺς σήμερον ἐξηπλω-

μένους. Ἄλλ' ὁ Sauger συγγράψας τὴν ἱστορίαν τῶν δουκῶν τοῦ Αἰγαίου πελάγους τῷ 1693 λέγει ὅτι πάντες οἱ κάτοικοι Κέας καὶ Κύθνου ἦσαν ἑλληνες ἤτοι ἀνατολικοὶ χριστιανοί, ὧν οἱ πλεῖστοι Ἄλβανοι, καὶ ὅτι εἰς Ἴον ἀλβανικὰς τινὰς οἰκογενείας ὁ δωδεκατος αὐτοῦ τῆς Νάξου Ἰωάννης Κρίσπος (1438 μ. Χ.) προσεκάλεσεν ἐκ Πελοποννήσου, οἵτινες διὰ τῆς φιλοπονίας αὐτῶν κατάρθωσαν νὰ κατοικηθῇ ἢ πρότερον σχεδὸν ἔρημος Ἴος ἐν βραχεῖ καὶ νὰ προμηθευθῇ πάντα τὰ ἀναγκαῖα. Ταῦτα λέγει ὁ Sauger ὑπερβολικῶς πως κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· διότι πρὶν παρέλθωσιν ἑκατὸν ἔτη ἀπὸ τοῦ 1693, πῶς εἶναι πιστευτὸν ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν Ἀλβανῶν κατοίκων τῶν τριῶν νήσων Κέας, Κύθνου καὶ Ἰου, ἦτο δυνατόν μέχρις ἐνὸς νὰ ᾔναι ἐξηλειμμένοι, ὅχι χθές καὶ πρῶην, ἀλλὰ πρὸ 90 — 100 ἐτῶν τοῦλάχιστον, καθ' ἃς βεβαιώσεις ἔσχομεν παρὰ τῶν πατέρων καὶ πάππων ἡμῶν οἱ ἐπιζῶντες κάτοικοι τῶν νήσων τούτων; Ἄν δὲ οἱ εἰς τὰς νήσους ταύτας ἐποικήσαντες Ἀλβανοὶ ἀπετέλουν τὸ πλεῖστον μέρος τῶν κατοίκων, ὡς λέγει ὁ Sauger, μετ' οὗ πολὺ οἱ ἰθαγενεῖς ἤθελον ἐξαλβανισθῇ ἢ τοῦλάχιστον ἢ μεγάλη ἐκείνη μερὶς τῶν Ἀλβανῶν ἤθελε διατηρήσῃ τὴν γλῶσσάν της μέχρις ἡμῶν ὡς τὸ κατάρθωσεν ἐν μοίρᾳ τινὶ τῆς Ἀνδρου τῇ περὶ τὸ Γαύριον χώραν. Κατὰ πᾶσαν λοιπὸν πιθανότητα οἱ εἰς τὰς νήσους ταύτας ἐποικήσαντες Ἀλβανοὶ καὶ εἰς τινὰς ἄλλας ἰσως, οἵτινες ἐκ τῶν συνεχῶν ἐπιδρομῶν Ἀράβων, Φράγκων καὶ Τούρ-

κων περιέστησαν εἰς ἐρημίαν ἢ ὀλιγανθρωπίαν, προσεκλήθησαν ὑπὸ τῶν κυρίων τῶν νήσων Ἀλβανοὶ ποιμένες καὶ καλλιεργηταὶ (κοληῆγοι) ἀπὸ τε τῆς ἀνατολικῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς ἀνατολικῆς Ἑλλάδος, ἐν αἷς πρό πολλοῦ ἦσαν ἀποκαταστημένοι. Ἀλλ' ἀπομονωθέντες διὰ τῆς ἐν τῷ μεταξὺ θαλάσσης ἀπὸ τῶν ἐν τῇ χέρσῳ ὁμοφύλων αὐτῶν καὶ συνδιαιτώμενοι ὡς δουλοπάροικοι, εὐάριθμοι ὄντες μεταξὺ ἰσχυροτέρου ἰθαγενοῦς στοιχείου ἀφωμοιώθησαν πρὸς αὐτὸ πρὶν παρέλθωσιν ὀλίγαι γενεαί. Ἐξαίρεσιν εἰς τοῦτο ἔχαμαν αἱ νῆσοι Ὑδρα, Σπέτσαι, Πόρος, καὶ Σαλαμὶς καὶ ἡ πρὸς δυσμὰς χώρα τῆς Ἀνδρου· διότι βεβαίως κείμεναι πολὺ πλησίον εἰς τὰς χώρας τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς Μεγαρίδος καὶ τῆς Ἀττικῆς, ἐν αἷς πλῆθος οὐκ εὐκαταφρόνητον τῶν ὁμοφύλων ἦτο συνωκισμένον ἀντέσταν ἐπὶ πλέον εἰς τὴν ἀφομοιωτικὴν ἰσχὺν τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου. Ὅπως δὴποτε ὁμῶς ἡ Ἀλβανικὴ γλῶσσα εὐρίσκεται ἐν Ἑλλάδι εἰς μεταβατικὴν, οὕτως εἰπεῖν, κατάστασιν καταπονθηθεῖσα ὑπὸ τῆς ἐνδοξοτέρας καὶ πρεσβυτέρας ἀδελφῆς αὐτῆς· διότι ἄλλως τε οἱ τὰς ἀδελφικὰς ταύτας γλώσσας λαλοῦντες λαοὶ ἐν ἄκρᾳ ὁμονοίᾳ καὶ ἀγάπῃ διεβίωσαν ἐπὶ μακρὰν σειράν ἐτῶν κοινὰς ἔχοντες τὰς συμφορὰς καὶ τὰς εὐτυχίας. Ἐν Σπέτσαις μάλιστα ἡ μεταβατικὴ τῆς ἀλβανικῆς γλώσσης κατάστασις ἔληξεν ὀριστικῶς· διότι ἡ νῆσος αὕτη ἀπὸ τῆς ναυτιλίας ἐπ' ἐσχάτων εἰς ὑπερβολὴν εὐημερήσασα προσείλκυσε πανταχόθεν τεχνίτας καὶ ἐμπόρους ἑλληνας

πολλοὺς, οἵτινες συνεργοὺς ἔχοντες τοὺς ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματός των συνεχεῖς σχέσεις ἔχοντας πρὸς τὸν ἐκτὸς τῶν Σπετσῶν ἑλληνικὸν κόσμον θαλασσοπόρους κατῴρθωσαν εἰς ἐντελῆ ἀχρηστίαν νὰ περιαγάγῃσι τὴν ἀλβανικὴν, ἣν ἀγνοεῖ μὲν ἐντελῶς ἢ νέα γενεὰ, ἀκούει δέ τις ἐνίοτε μόνον ὁμιλοῦντας ἄνδρας καὶ γυναῖκας προβεβηκότας τὴν ἡλικίαν, ὅχι διότι ἀγνοοῦσι τὴν ἑλληνικὴν, ἀλλὰ διότι ἐκ παίδων ἦσαν συνειθισμένοι.

Ἐν Ὑδρᾷ δὲ καὶ Πόρῳ καὶ Σαλαμῖνι κατέστη μὲν κοινὴ καὶ τοῖς πᾶσι καταληπτὴ ἡ ἑλληνικὴ, οὐχ' ἥττον ὑφίσταται τάσις τις εἰς προτίμησιν τῆς ἀλβανικῆς, ἥτις ὁσημέραι μειοῦται. Τοῦτ' αὐτὸ ἀλλὰ μετὰ ζήλου ψυχροτέρου ἐπιδιώκεται ἐν Κρανιδίῳ, καθ' ὅσον ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως κατέμαθον ἐπὶ τέσσαρα ἔτη διαμείνας ἐν Σπέτσαις καὶ ἄλλα τόσα ἐν Κρανιδίῳ. Πολλῶν δ' ἐτῶν ἐργασία, ὡς φαίνεται, ἀπαιτεῖται ἵνα ἐντελῶς ἐγκαταλειφθῇ ἡ ἀλβανικὴ εἵπου ἄλλοθι ἐν Ἑλλάδι εὐρίσκεται εἰς χρῆσιν. Εἰς τοῦτο δὲν θὰ συνεργήσωσιν οὐ μόνον τὰ σχολεῖα, ἀλλὰ καὶ ἡ δοθεῖσα ὥθησις εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς συγκοινωνίας καὶ μάλιστα τῆς διὰ σιδηροδρόμων ἐνεργουμένης. Εἶναι δὲ καλόν, εἰ δυνατόν, ταχέως νὰ γείνη τοῦτο· διότι ἐπιβλαβὲς εἶναι εἰς ἔθνος μικρὸν ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ συνυπάρχωσι δύο γλῶσσαι συγγενεῖς μὲν καὶ φιλικῶς πρὸς ἀλλήλας διακείμεναι, ἀλλ' ἡ νεωτέρα ἀναλφάβητος καὶ ἀκαλλιέργητος διατελοῦσα εἰς οὐδὲν δύναται νὰ ὠφελήσῃ καὶ νὰ ἐκπολιτίσῃ τὴν λαλοῦσαν αὐτὴν φυλὴν, ἥτις ἄλλως

τε εὐφυῆς καὶ ἀρρήφιλος καὶ θρασυπλαγχνος οὔσα οὐ μόνον ἐν ἡμέραις ἐθνικῆς ἀφορίας ἐνίσχυσε τὸν φθίνοντα ἑλληνισμὸν ἐν ἀφθονίᾳ περιχυθεῖσα εἰς αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐν τῇ ἀρχηγόνῳ ταύτῃ φυλῇ ἐμβολιασθέντα εὐγενῇ μὲν ἀλλὰ γηραιὸν ἑλληνισμὸν ὑποδεξαμένη ἀνεζωογόνησε.

Μή τις ὁμως νομίσῃ ὅτι εἶναι τόσον μεγάλη καὶ σπουδαία ἡ ἐκ τῆς ἀλβανικῆς ἐπήρεια τῆς ἑλληνικῆς, ὅσον ἡ ἐκ τῆς Ἰταλικῆς καὶ Τουρκικῆς, ὧν τὴν ἐπήρειαν ἐπεβάρυνεν ὁ ἀπὸ τῆς ἐξουσίας ὄγκος. Ὅροι τινὲς ποιμενικοὶ καὶ γεωργικοὶ καὶ ὀπλομαχικοὶ ὥς ἐκ τοῦ βίου τῆς φυλῆς ταύτης εἰσῆλασαν ἐνιαχοῦ ἐκ τῆς ἀλβανικῆς εἰς τὴν σύνοικον ἑλληνικὴν οἷοι βελέντσα, βοῦρκος, χέρα, στρουγγα, φέρμελη, φλοκάτα, κλπ. Ἐνῶ δὲ οἱ κατ' ἐξοχὴν ναυτικοὶ τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ πολὺν χρόνον ἦσαν ἐκ τῶν ἐν Ἰδρᾷ καὶ Σπέτσαι Ἀλβανῶν, αἱ εἰς χρῆσιν τούτων τε καὶ τῶν ἄλλων τῆς Ἑλλάδος τῶν ναυτικῶν ὄροι τῆς ναυτικῆς κατ' ἐλάχιστον εἶναι ἀλβανικοὶ ἀλλ' ἐν ὀλίγοις μὲν ἑλληνικοὶ κατὰ δὲ τὸ πλεῖστον ἰταλικοὶ διότι ἐπὶ αἰῶνας πολλοὺς ἡ ναυτιλία τῆς Μεσογείου καὶ ἰδίως ἡ τῶν περὶ τὴν ἑλληνικὴν γῆν θαλασσῶν ἦτο εἰς χεῖρας Βενετῶν καὶ Γενουαίων καὶ ἐν γένει Ἰταλῶν. Ὅθεν τὰ τε ὀνόματα τῶν διαφόρων εἰδῶν τῶν πλοίων λέγονται παρὰ τῶν ἡμετέρων ναυτῶν ἰταλιστί, οἷα βάρκα, πάσσαρα, φελούκα, μαοῦνα, παρτίδο, μπρατσέρα, μπουμπάρδα, γουλέτα, τραμπάκουλο, ταρτάνα, μαρτίγος, μπρίκι, γαμπάρα, φρεγάδα, βασέλο, ντελίνι, βαπόρι, ἀρμάδα, τριπόντες, νοῦα,

ναυέττα κλπ. καὶ τὰ τῶν σκευῶν, τῶν πλοίων, ἀντένα, ἄρμπουρο, γάμπια, φλόκος, μαῖστρα, παπαφίγκος, κοντρα παπαφίγκος, μπούμα, μοῦδα, τιμόνι, στίγγος, καὶ ἄλλοι ὅροι τῆς ναυτικῆς, οἷοι ὄρτσα, πότζα, ὄρτσάρω, ἀγαντάρω, σουφράνο, σταθέντο, στιγγάρω, μάϊνα, μαϊνάρω, βόλτα, βολτετζάρω, ὄρτσα, ἄλλὰ μπάντα κλπ. σπάνια δὲ εἶναι αἱ ἐκ τῆς ἑλληνικῆς ναυτικαὶ λέξεις ἐν χρήσει καὶ παρὰ τοῖς ἐξ Ἀλβανῶν ναυτικοῖς, οἵτινες παρέλαβον καὶ τοὺς ἰταλικοὺς ἐμμέσως παρὰ τῶν ἑλλήνων ναυτῶν· τοιαῦται δὲ εἶναι αἱ πλώρη, πρύμνη, ἵπιτροπίδια, σκαρμός, ἀπλαῖ, κατάρτια, ξάρτια, ἄρμενα, πανία, σχοινία, κουπία, διάκι, κλπ. καὶ ναυτικοὶ τινες ὅροι, ποδίζω, ἀρμενίζω, ὀρθοπλωρίζω, πρυμμίζω, ἴλामνω κουπὶ (κώπην ἐλαύνω) κλπ.

Τοσαύτας λοιπὸν ἐπηρείας ξενικὰς ὑποστᾶσα ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα, ἐπηρείας ἐν τοῖς προῖστορικοῖς χρόνοις παρὰ τῶν σημιτικῶν ἐθνῶν, Φοινίκων, Αἰγυπτίων, Καρῶν καὶ ἐπηρείας ἐν τοῖς ἀρχαίοις ἱστορικοῖς χρόνοις παρὰ τῶν Περσῶν, ῥωμαίων καὶ ἐβραίων, ἐπηρείας ἐν τῷ μέσῳ αἰῶνι παρὰ τῶν Ἀράβων καὶ Σλάβων καὶ Τούρκων, ἐπηρείας ἐν τῷ νέῳ αἰῶνι βιαιοτέρας παρὰ τῶν Τούρκων καὶ ἐπ' ἐσχάτων παρὰ τῶν Ἀλβανῶν, διῆλθε τὰς δοκιμασίας ταύτας μετὰ τινος βλάβης μὲν τοῦ ἀπαμιλλοῦ κάλλους αὐτῆς, ἀλλὰ κατὰ θαυμαστὸν τρόπον ὀλιγωτέρας ἢ ὅσας πάσαι αἱ ἀρχαῖαι γλῶσσαι· διότι, ἵνα κατὰ μέρος ἀφήσωμεν φοινικὴν καὶ αἰγυπτιακὴν καὶ περσικὴν, ἃς οὐδὲ νὰ μαντεύσῃ τις σήμερον δύναται ὁποῖαί τινες ἦσαν, τί ἀπέγει-

νεν ἢ λατινικὴ ἢ σοβαρὰ συνάδελφος τῆς ἑλληνι-
 κῆς; διασχιθεῖσα εἰς ἰταλικὴν καὶ γαλλικὴν καὶ
 ἰσπανικὴν καὶ πορτογαλλικὴν καὶ τὰς λεγομένας
 ἐν γένει νεωτέρας ῥωμανικὰς γλώσσας ἔχει τὴν
 πρὸς αὐτὰς σχέσιν πολὺ διάφορον ἐκείνης, ἣν ἔχει
 ἡ ἀρχαία πρὸς τὴν νέαν ἑλληνικὴν· διότι ἐν ταύτῃ
 ἀναγνωρίζει τις τὴν ἀρχαίαν οὐχὶ ὡς μούμμιναν
 ἀνεπηρέαστον ὑπὸ τῶν καιρικῶν μεταβολῶν, ἀλλὰ
 μετ' εὐλαθείας κοσμοπολιτικῶς συμμορφουμένην
 πρὸς ταύτας, ἐφ' ὅσον δὲν παραβλάπτεται ἡ ἰδιο-
 φυῆς αὐτῆς χάρις καὶ ἀρχαιοπρεπὴς καλλονή, Ἀπὸ
 τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν τοῦλάχιστον μέχρις ἡμῶν εἰ
 καὶ διῆλθον πλεόν ἢ τρισχίλια ἔτη οὔτε αὐτὴ
 οὔτε τὸ λαλοῦν αὐτὴν ἔθνος ἐξέλιπεν ἀπὸ τῆς
 σταδιοδρομίας τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου. Εἰς
 τὴν τῶν ἐλλήνων χώραν, καὶ τὴν ἑλληνικὴν γλῶσ-
 σαν εἰσβαλόντα ἀλλόφυλα καὶ ἀλλόγλωσσα ῥυά-
 κια καὶ ποτάμια καὶ ποταμοὶ ἀκόμη κατὰ τὴν
 ὑπὲρ τρισχιλιετῇ αὐτοῦ περίοδον ἐθόλωσαν τὴν
 διαύγειαν τῆς γλώσσης τοῦ εὐγενοῦς ἔθνους· χει-
 μῶν ἐπελθὼν δεινὸς ἀπ' Ἀνατολῆς καὶ Ἄρκτου
 καὶ Δυσμῶν καὶ Νότου ἐπέστρωσε χρυερὸν παγε-
 τὸν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν ζωογόνων αὐτῆς να-
 μάτων, ἀλλὰ τῶν ποταμίων καὶ ποταμῶν κατα-
 ποθέντων ἐπανῆλθεν ἡ ἀρχικὴ διαύγεια αὐτῆς·
 τοῦ παγεροῦ χειμῶνος κοπάσαντος ἐκυλίσθησαν
 ἐκ νέου τὰ ζωογόνα νάματα τοῦ παγκοσμίου πο-
 ταμοῦ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἐξ ἧς ἠρδεύσατο
 ἅπας ὁ πεπολιτισμένος κόσμος. Γράφων δὲ περὶ
 τῆς ἀπὸ τῶν ξένων γλωσσῶν ἐπηρείας τῆς ἑλλη-

νικῆς δὲν ἔλεγον αὐτάς, ἀλλ' ἱστορῶ· διότι ἡ γλῶσ-
σα εἶναι ὄργανον, δι' οὗ ὁ ἄνθρωπος ἐκφράζεται
ὅ,τι διανοεῖται, βούλεται, ὀρέγεται· εἰς νέα διανοή-
ματα, εἰς νέας ἀνάγκας, εἰς νέα πράγματα ἔχει
ἀνάγκην νέων λέξεων, ὧν τὰς μὲν πλάττει αὐτὸς
ἐκ τοῦ ὑλικοῦ τῆς γλώσσης του, τὰς δὲ δανείζε-
ται αὐτουσίους παρὰ τῶν ἐπινοούντων καὶ εἰσαγόν-
των αὐτάς ξένων λαῶν, ὑποβάλλων αὐτάς τὸ πολὺ
πολὺ εἰς τοὺς τύπους καὶ κανόνας τῆς πατρίδας
γλώσσης. Τοῦ νόμου βεβαίως τούτου δὲν ἐξαιρεῖ-
ται ἡ ἑλληνικὴ ὅσον καὶ ἂν εἶναι πλουσία εἰς τὸ
νὰ ἐπαρκῇ εἰς ἑαυτὴν καὶ νὰ συντηρῇ τὴν βιομη-
χανικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν πρόοδον τῶν νεωτέ-
ρων ἐθνῶν. Ὅθεν φρονίμως κάμνομεν νῦν, ἂν χά-
ριν τῶν βιωτικῶν ἡμῶν ἀναγκῶν εἰσάγομεν εἰς
τὴν γλῶσσαν ἡμῶν λέξεις ξενικὰς διὰ ξένα πράγ-
ματα καὶ ξένας ιδέας εἴτε διὰ τοῦ ἐμπορίου εἴτε
διὰ τῆς βιομηχανίας εἴτε διὰ τῶν ἀνακαλύψεων
καὶ ἐφευρέσεων καὶ ἐπιστημῶν γινόμενα εἰς ἡμᾶς
γνωστά. II. X. Εἶναι δυνατόν καθ' ἑκάστην νὰ δη-
μιουργῶμεν λέξεις ἑλληνικὰς εἰς ἀντικατάστασιν
τῶν ξενικῶν, ἅς ἀδιαλείπτως εἰσάγει εἰς ἡμᾶς ἡ
πολύμορφος εὐρωπαϊκὴ μόδα; Τῇ ὁληθείᾳ δὲν θά
ἤρκει ὅλον συνέδριον ἀτιχιστῶν ἐπὶ τούτῳ ἐργα-
ζόμενον, ἀλλ' ἀνωφελῶς κοπιᾶζον· διότι οὐδεμίαν
προσοχὴν εἰς τὰς ἀποφάσεις τοῦ συνεδρίου θὰ εἶ-
χον τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ἔχωσιν αἱ κατόπιν τῆς μό-
δας τρέχουσαι γυναῖκες καὶ αἱ ταύτην εἰσάγουσαι
εἰς τὴν χώραν μοδίστριαι.

Ἀλλὰ δὲν πλουτίζει μόνον τὸν θησαυρὸν τοῦ

λεξικοῦ τῆς ἀρχαίας γλώσσης καὶ τῆς νεωτέρας, δὲν διαλευκαίνει μόνον τὴν ἀμαυρότητα χωρίων τῆς ἐν γραφῇ ἀποκειμένης ἀρχαίας καὶ μεσαιωνικῆς ὁ συλλέγων τὰ τῆς ζώσης λαλιᾶς ἰδιώματα, ἀλλὰ καὶ συντελεῖ πολὺ εἰς τὴν λύσιν τοῦ περὶ προφορᾶς τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς ζητήματος, ὃ ἤγειρε μὲν πρῶτος ὁ Ἑρασμος, συνεφώνησαν δ' αὐτῷ δυστυχῶς πλείστοι ὅσοι τῶν ἐν Εὐρώπῃ σοφῶν. Π. Χ. παρὰ τοῖς ἐρασμισταῖς διασύρεται πολὺ ὁ παρ' ἡμῖν ἰωτακισμὸς· ὅτι ὅμως δίκαιος κατὰ τι εἶναι ὁ ἰσχυρισμὸς αὐτῶν εἰς τὴν περὶ τοῦ υ προφορὰν, δεικνύουσιν ἰδιωτισμοί τινες, καθ' οὓς τὸ υ ὅτε μὲν προφέρεται ὡς ου, (τὸ λατ. u), οἷα τὰ φύκτα, κουρφός, στουπί, στουπίζω, σουρτάρι, θανατουλλίδα, μουρμουρίζω, μουστάκι, τούμπανον, χρουσός, χρουσῆ, ἰδία δὲ παρὰ Μεγαρεῦσι, σουτζερία (συγκερία, τὸ ἐπὶ τῶν κεράτων σχοινίον) ρουσάλια=ρύσια, στσούλος=σχύλος, τσουτάρι=κυτάρι, ξούλον=ξύλον, βούτσα=βύκη. σου=σύ, μурτιά=μυρτιά, ζουγός=ζυγός, σφουρίζω=σφυρίζω, σφουρίκτρα=σφυρίκτρα, παλαιθοῦρι=παρθύρι, στσούφτω=σχύπτω, σουμπλιαστής=συμπλησιαστής, σούρνω=σύρνω ὅτε δὲ τὸ υ ἐν τισιν ἰδιωτικαῖς λέξεσιν προφέρεται ὡς τὸ γαλλικὸν u, Π. Χ. κιουρά (κυρά), ἀγιούπα (γύψ), ἄχιουρον (ἄχυρον), κιδῦρτος (κυρτος)=κύρτος, καὶ ἐν ταῖς μεγαρिकाῖς γιουρίζω (γυρίζω)=γυρίζω, κιουργιατσῆ (κυργιατσῆ), χιοῦσι (χυσι)=χύσις, ἄξόγιουρος (ἄξόγυρος) ἀνάγυρος· ἐνίοτε δὲ τὸ υ προφέρεται ὡς ε, καθὼς ἐν τοῖς κυθνιακοῖς μερώνω (μυρώνω), μερουλλίδα

μερυλλίς), κεριακή (κυριακή), μέρμυγκας (μύρμηξ)
 μερμηγκιάζω, κυρά (κερά), κυράτσα (κεράτσα),
 μέρνα (μύραινα), μέριχας (μυρίκη), σερτός (συρ-
 τόν), σύρω (σέρνω), γεννί (ὑννις), παρὰ δὲ τοῖς
 Μεγαρεῦσι διὰ τὴν συγγένειαν τῆς προφορᾶς τοῦ
 υ πρὸς τὸ ου καὶ ὁ οὐρανὸς λέγεται ἐρανός.

Εἰς μαρτυρίαν δὲ ὅτι ὁ φθόγγος οἱ ἐπροφέρετο
 τὸ πάλαι κατὰ τόπους καὶ ὥς υ=ου, κατεχωρίσα-
 μεν τὰς μεγαρικὰς λέξεις τσουλία-κοιλία, στσου-
 νι=σχοινίον, προυτσία=προικία, καὶ τὰς κυθνια-
 κὰς βοῦδι, βουδιά, βουδώνω (βοίδιον κλπ., ροῦδι,
 ρουδὺς, ρουδίζω (ροιά).

Ἐπειδὴ δὲ πολλὴν κατάχρησιν οἱ Μεγαρεῖς κά-
 μνουσι τοῦ ἀναγραμματισμοῦ τῶν λέξεων, ἐση-
 μείωσα ἐκ τῶν ιδιωμάτων αὐτῶν τὰ ἐξῆς· πρῶχα
 (πίκρα), ὀλόπριτσι (ὀλόπικρη, κροπιά (κοπρία),
 ἀργουλαῖος (ἀγριελαία).

Περίεργον δ' ὅτι ὁ κακόηχος τσετσεισμός, ἥτοι
 ἡ προφορὰ τῶν φθόγγων κε, κι ὥς τσέ, τσι δὲν
 ἀπαντᾶται μόνον εἰς τοὺς γνησίους Ἀθηναίους
 καὶ τοὺς νησιώτας κατὰ τόπους μᾶλλον ἢ ἥττον
 παχὺς, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς Μεγαρεῖς. Τούτου χά-
 ριν κατεχώρισα τὰς ἐξῆς μεγαρικὰς λέξεις. Τσουρ-
 γιατση (Κυριακή), σουτζερία (συγκερία), στσούλος,
 ἀγριόστσουλος, (σχύλος, ἀγριόσχυλος=λύκος),
 τσουτάρι, (κυτάρι), τσουλία (κοιλία), τσερατσέα (κε-
 ρατέα), στσουνι (σχοινι, σχοινίον), προυτσία (προι-
 κία), τσούφτω (σχύφτω), ὀλόπριτση (ὀλόπικρη).

Ἡ δὲ ἀρχαϊκότης ιδιωμάτων τινῶν ἐμφανίζε-
 ται μάλιστα μὲν ἐν τισι παροιμίαις καὶ τραγου-

δίοις δημοτικοῖς, ἅτινα τὸ μέτρον τοῦ στίχου καὶ
 ἡ ἀλήθεια τοῦ λεγομένου μετετίθασαν εἰς ἡμᾶς
 ἀμετάβλητα ἀπὸ ἐποχῆς μεμακρυσμένης· ἄλλοι
 καὶ ἐκτὸς τῶν παροιμιῶν καὶ τῶν δημοτικῶν
 τραγουδιῶν εὐρίσκεται ὁ ἀρχαϊσμός λέξεων ἰδιω-
 τικῶν. Εἰς παράδειγμα ἀνεγράψαμεν τὰς ἐξῆς·
 ἀλαλάζω, ἀλιθάρβαρον (ἀθησαύριστος λέξις), ἀν-
 τσουρας (ἄντηρον), ἀπόνησος (λέξ. ἀθησαύρ.) ἀρ-
 μάζομαι (ἀρμόζομαι), ἀριοθάμαχος = ἐριθούμα-
 στος (λέξ. ἀθησαύρ.), ἀσύγκλειτος, ζυμόβωλος, ζυ-
 μοβωλιάζω, ἡλιοδρομον, θράψαλον καὶ θραψάνω
 (θραύω), ἰκμάδα, κάγκανος, κάλυκας, κάπυρος, κάρ-
 καδον (λέξ. ἀθησ.), κατατροχίζω (ἀθησαρ.), κερόμ-
 πολισ (κηρόπολις) (ἀθησ.), κλινιάζω (ἀθησ.), κνή-
 θομαι, κνησμός, κολλόπι (κόλλοψ), κοιλίας, κοιλί-
 λιχι (κόλλιξ), κολοφωνία, κόνιφον, (ἀθησαυρ.),
 κρουσταλλίδα, κουργουνιά, λαβρίδι, λατρεύω, λα-
 τροφόρος (ἀθησ.), λόθρα (λύθρον), λυτίζω (ἀθησ.),
 λακτίζω, μανδραγόρας, μερουλλίδα (μυρῶνλιν),
 μεταγνωμῶ (ἀθησ.), μονόδοχος (ἀθησ.), νοσσίδα
 (νεοσσις) (ἀθησ.), μορμῶττα (μορμῶ), μύζω, μπρο-
 στηλάζω (προθηλάζω, ἀθησ.), πρωτοτοκοῦσα (πρώ-
 τον τίχτουσα εἰς διάκρισιν τοῦ πρωτότοκος), νεώ-
 νω (νεόω), ὀσμὸς (ἐσμὸς), ῥητὰ, ῥιγώνω (ῥιγώω),
 ῥιπίδα, σαλαγγειά, σαλαγγεύω (σαλαγγή, σαλα-
 γέω), σαυραδολόγος (ἀθησ.), σεῖστρον, σέρσα,
 σκάμμα, σκαρφίζομαι (σκαριφίζομαι), σκατογελῶ
 (ἀθησ.), σκιώνω (ἕτερος τύπος τοῦ σκιάζω), σκλη-
 βός, σκληθαίνω (ἀθησ.), σκληθόρα (ἀθησ.), σκυλό-
 πενδρα, σκυλοκοπῶ, σύγλοιον (γλοιός), σύγκομμα

ἄθης.), συ(ν)δαυλί^{ζω} (ἄθης.), συνάλευρον (ἄθης.),
 εὐ(ν)χριστος (ἄθης.), σφαράζω σφενδυλί^{ζω}, (ἄθης.),
 ε(φ)υροβολῶ, τυρόγαλος, τραγαλί^{δα} (ἄθης.), τρη-
 δόνα, τρυπολόγος (ἄθης.), τσουγκρί^{ζω} (συγκρούω),
 ττυγκούρα (συγκρούω), ὕδραγός, ὑπνομάχος (ἄ-
 θης.), φθα^ρμί^{ζω}, φαλογγοδένω, φρητοτρί^{χι} (ἄθης.)
 χαμόπυρον (ἄθης.), χαρχαλί^{δα}, χαρχαλί^{ζω}, χα-
 τοκάρδης, χιμαιρί^{δα}, χνόπο^{δα} (ιχνόπο^{δα} ἄθης.),
 χτικιά^{ζω}, χτικιῶ (ἐκτικεύομαι;), ψιλόκοπος (ἄ-
 θης.), ψυχομερίδιον (ἄθης.), ψόφακας (ψόφαξ ἄ-
 θης.) ψωμονερί^{δα}, ὠμόψιχος (ἄθης.), βατταλαλῶ
 (ἄθης.), βαρυγομῶ (ἄθης.), βήσαλον, βλασερός,
 γαλακτί^{ζω}, γλυκοσαλί^{ζω} (ἄθης.), διαμάσχαλα (ἄ-
 θης.), διάπλατα (ἄθης.), ἐξέλασα. Τούτων πάν-
 των τὴν ἐτυμολογίαν καὶ ἐρμηνείαν ζήτηι ἐν τῇ
 συλλογῇ. Ὅθεν νομίζω ὅτι δίκαιον εἶχον εἰπὼν
 ὅτι εἶναι ὄχι μόνον τῆς νεωτέρας ἀλλὰ καὶ τῆς
 ἀρχαίας ἐλληνικῆς πλοῦτος ἡ συλλογὴ τοιούτων
 λέξεων. Διὰ ταῦτα καὶ μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῆς
 συλλογῆς ταύτης δὲν θὰ παύσω συλλέγων ἰδιώ-
 ματα, ὡς δὲν θὰ παύσωσι μετὰ ζήλου συλλέγον-
 τες οἱ ἀρχαιολόγοι τὰς ἐν Ἑλλάδι ἀρχαιότητος
 διότι φρονῶ ὅτι ἐκπληρῶ σύναμα καὶ ἐθνικῆς φι-
 λοτιμίας καὶ υἱικῆς φιλοστοργίας καὶ ἐλληνικῆς
 φιλολογίας ἔργον ἀξιόλογον. Ἄν δὲ ἀληθεύει
 ὅτι καὶ αὐτῶν τῶν θαυμασίων προϊόντων τῶν
 χειρῶν τῶν ἡμετέρων προγόνων τῶν περιελθόν-
 των ἡμῖν τοῖς νομίμοις ἐκείνων κληρονόμοις πο-
 λυτιμότατον καὶ σεμνότατον καὶ ζῶν οὕτως εἰ-
 πεῖν πολλῶν αἰώνων ζωὴν εἶναι ἢ γλῶσσα, ἐν ᾗ

καὶ κινούμεθα ἑλληνικῶς καὶ "Ελληνές ἐσμεν, καταφανές γίνεται, ὅτι ἴσην καὶ πλείονα μάλιστα ἐπιμέλειαν ὀφείλομεν ἡμεῖς νὰ καταβάλλωμεν ἐπὶ κεκλιμένοι ὑπὸ τῆς πολιτείας καὶ τῆς κοινωνίας εἰς τὴν λειτουργίαν αὐτῆς, ἵνα περισυνάγωμεν τὰ ἀπανταχοῦ τῆς ὑφ' Ἑλλήνων κατοικουμένης γῆς διεσκεδασμένα μέρη καὶ συντρίμματα αὐτῆς, ἐξ ὧν οἱ πρὸς τοῦτο ταχθησόμενοι ἄρτιον καὶ περιφανές θὰ ἀνιδρύσωσι, Θεοῦ εὐδοκοῦντος, τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν γλώσσης τὸ οἰκοδόμημα.

Ἐγγραψα ἐν Κύθιω τῷ 1886.

Ἄντ. Ν. Βάλληνδας.

ΓΑΙΩΤΙΣΜΟΙ

ΗΤΟΙ ΣΥΛΛΟΓΗ ΛΕΞΕΩΝ

ΕΚ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΤΩΝ

Κυθνίων, Τηνίων, Μεγαρέων, Κυπρίων κλπ.

Α

Ἀβγατίζω ἢ ὕγατίζω (ἐκ-βατίζω)· εἰς ἐκβασιν ἄγω, σπεύδω, προκόπτω.

Ἀβγάτισις (ἑσπιτιοῦ)· οἰκιακὰ σκεύη.

Ἀβολος ἢ ἀνάβολος, καὶ ἄβολα ἢ ἀνάβολα· ἐναντία τοῦ βολικὸς, -κά· ἐπὶ ἀνθρώπων, δύσκολος, χαλεπός.

Ἀβρυάζω (βρύω)· μεταφ. εἶμαι πλήρης.

Ἀβούλλωτη (ἄ-βοῦλλα)· οὐσ. πίττα ψημένη πρὶν βουλλωθῇ ὁ φοῦρνος, ἢ ἄλλως προπύρα.

Ἀγγελεύγω· εἶμαι ἄγγελος· π. χ. «Καμμιὰ φο-
ρά, ἴμουν ἄγγελος τῶρ' ἄγγελεύγουν ἄλλοι».

Ἀγγελοθωρῶ· θεωρῶ τὸν ἄγγελον· ποῦ παίρνει τὴ ψυχὴ μου· λέγεται ἐπὶ πνεόντων τὰ λoίσθια, ὅταν ἀναστρέφωσι τοὺς ὀφθαλμούς.

Ἀγγελοχρούομαι καὶ ἄγγελόχρυστος· αἴφνης καὶ βιαίως ἀποθνήσκω· κατάρα, «ν' ἄγγελοχρου-
σθῇς»-

γελόκρουσμα· φρ. ἀνὰ σοῦρχη ἀγγελόκρου-

γελόμαχος· ὁ ἐπιθανάτιος, ὁ μαχόμενος
τὸν ψυχαγωγὸν ἄγγελον.

εροφυσημένος ἢ ἀγεροφύσητος· (ἀήρ-φυσῶ)·
ουῆς, κατὰ τὸ «φύσ' ἀγέρα κῆ-παρέ τον».

ελοῦδες (Αἰγιαλίδες νύμφαι), οὕτως ἐν Μυ-
αλοῦσι τὰς Νεράϊδας.

νικολοσβάρβα· αἱ τρεῖς συνεχεῖς ἑορταὶ
τῶν Βαρβάρας, Σάββα, Νικολάου· λίαν ἐκ-
τον εἶναι τὸ περὶ τῶν συνεχῶν τούτων ἑορ-
όμενον α' Ἀγία Βαρβάρα γέννησεν, αἷς
τάκουσεν, αἷς Νικόλας ἔδραμε νὰ πᾶ νὰ
ἴσῃ».

μινῆσι (ἀγιομνήσιον)· πανήγυρις κατ' ἁ-
τὴν διανυκτερεύουσιν οἱ πανηγυρισταί.

πα (γύψ)· αὐτὸς ὁ τῶν ἀρχαίων γύψ· ἐν-
μέν α πλεονάζει, τὸ δὲ ὑποφέρεται ὡς ἰοῦ.

ίστρα (ἡ) ἀκανθῶν, ἀγρὸς ἄφορος, ἐν ᾧ
πολλὰ φύονται· τὸ γὰρ πρὸ τοῦ κ ἐτέθη
κινάρα ἀγκινάρα.

της (ἀκανθα)· εἶδος μύκητος.

ἱρω (ἀνάγκη, ἄγχω)· ἀναγκάζω, πιέζω,
ἴ.

ῖω (ἀγκύλη)· νύττω, κεντῶ μεταφορικῶς·
ι (ἀγκυρα; ἀγκυράριον;)· ἀγκυρωτὸν
οὗ διὰ τῶν ὀνύχων ἀνασπῶνται τὰ ἐν
ταπεσόντα.

ἀντλία)· περίεργος ἡ τροπὴ τοῦ ἀντ.
τὸ ἀντλῶ ἔξαγκλίζω λέγεται ἡ ἔξαγκλῶ.

σμεν, κα-
μάλιστ
ωμεν ο
οινωνία
ράγωμεν
ουμένη
αὐτῆς
καὶ πε-
ρς, τῆ;

ας.

Ἄγκουσια (ἄγχουσα)· στενοχωρία μεγάλη.

Ἀγούδουρας (βούδορον;)· βοτάνη, ἐξ ἧς γίνονται αἱ ἀπλωταριαὶ τῶν σύκων.

Ἀγουροξυπνῶ· ἄωρως ἐξυπνῶ ἢ ἐξυπνίζω τινά, οὖν πρὶν χορτάσῃ τὸν ὕπνον.

Ἄγνωστος· ἔχει καὶ τὴν σημασίαν τοῦ στερουνοῦ γνώσεως, ἀνοήτου.

Ἀγρικῶ· ἀκροῶμαι, ἀκουῶ, πείθομαι.

Ἀγριότσουλος· ἐν Μεγάροις ὁ λύκος.

Ἀγρινηά· ὁ καρπὸς τῆς ἀγριελῆας.

Ἀγριοφιλῶ· λέγεται κυρίως ἐπὶ βοῶν ἐξαγριουένων.

Ἀδελφολογῶ· λέγεται ἐπὶ φυτῶν καὶ μάλιστα κτηρῶν, ὅταν ἐκ μιᾶς ρίζης ἀναβλαστάνωσι πολλοὶ κάλαμοι (ἀδελφοὶ) σταχυοφόροι.

Ἀδελφομοῖρι· μοῖρα ἥτοι κληρὸς ἀδελφοῦ.

Ἀδηφά(γ)ος· ἀκόρεστος, ἀχάρταγος· λέγεται μάλιστα ἐν τῇ φράσει «ἄδης ἀδηφάγος» ὁ ἀπληγίτος ἄνθρωπος.

Ἀδιάλυστος (ἀ-διαλύζω. διαλύω), ὅστις δὲν ἐδικλύσθη, δὲν μετεχειρίσθη διαλυστῆρα εἰς τὴν κόμην.

Ἄερος (ἄήρ)· χάρις τοῦ σώματος, ἀγέρας τοῦ κορμιτοῦ· φρ. «δὲν ἔχει ἄερον», χάριν, νοστιμάδα «Νὰ χαρῆς τὸν ἄερό σου» εἰρωνεῖται. Ὅθεν ὁ μορφαερούσης, ὁ ἔχον εὐμορφον ἄερον.—

Ἀζόγιουρος· ἐν Μεγάροις ὁ ἀζόγιυρας, τῶν ἀρχαίων ὁ ἀνάγυρος.

Ἀζύμωτος· μετὰ σημασίας ἐνεργητικῆς, ὅστις δὲν ἐζύμωσε ψωμί· φρ. «ἀπόμεινα ἀζύμωτος» δὲν ἐζύμωσά ψωμί.

Ἀηδονολαλῶ· λαλῶ ὡς ἀηδὼν ἡδέως. εὐρη-
εἰς τὸ τραγοῦδι «Ποῦ νὰ χαρῆς τῇ γλῶσσά σο
τὴν ἀηδονολαλοῦσα, ὅπου τὴν εἶχαν τὰ πουλι-
σκοπὸ καὶ κηλαδοῦσαν.»

Ἀθάλη (αἰθάλη)· λείψανον πυρὸς ἐν σποδῷ ποι-
λῇ ὅθεν θολόστακτη, αἰθάλη μετὰ στάκτης.

Ἀθεώρατος καὶ θεώρατος (ἀ-θεωρατός)· ἀόρατο
διὰ τὸ μέγεθος.

Ἀθιβολή (ἀντιβολή)· λόγος περί τινος ἀπόντος
φράσ. «ἔχουν τὴν ἀθιβολή μου» ὁμιλοῦν περὶ ἐμοῖ.

Ἀθιβόλη (ἀντιβόλιον)· σχεδίασμα ἐνδύματο
χάρτινον, τὸ παρ' ἄλλοις χνάρι.

Ἀκάρωνας (ἄκανος; ἡ κára)· φυτὸν ἀκανθῶδες
οὗ τὸ ἄνθος σχηματίζει κάραν τινά· φρ. ἀξερὸ
ἴσαν ἀκάρωνας·»

Ἀκλαδος· ἀντὶ ἀκλάδευτος.

Ἀκλαδεύρα· σταφύλι ἀχαμνὸν ἐξ ἀμπέλου ἀκλάδου.

Ἀκλερος· ἀντὶ ἄκληρος, ὅστις δὲν ἀφίνει κλη-
ραν ἢ κληρονόμους.

Ἀκονιζιὸς (ἀκόνητον)· φυτὸν δηλητηριῶδες.

Ἀκρόθαλον καὶ ἀκροθαλιά (ἀκρόθινα, ἀκροθίνια)
τὰ ἄκρα καὶ ἀνύφαντα μέρη τοῦ πανιοῦ· φρ. ἐ-
καμα τὸ φόρεμά μου ἄκρόθαλα» τὸ κατεξέσχισα

Ἀκυπαρίσσι· κυπρ· τὸ κυπαρίσσι ὡς Ἀπαναγί-
ῃ Παναγία

Ἀλαλάζω· κράζω ἀλαλά· φρ. ἀλάλαξεν ἡ κα-
διά μου», ἐσχίρτησεν ὑπὸ χαρᾶς.

Ἀλαλόφωνος· ἄλαλος καὶ ἀφωνος.

Ἀλάτσι, ἀλατσώνω· ἐν Κύθνῳ καὶ Μεγάρῳ
ἀλάτι, ἀλατίζω.

Ἀλεκάτη· ἀντὶ ἡλακάτη.

Ἀλιθάρβαρον· εἶδος ἀγρίου λαχάνου.

Ἀλιμερινός· οὕτω λέγεται ἐν Πύργῳ Τήνου ὁ αὐγερινός (ἡλιος ἡμερινός).

Ἀλίφονας· οἱ Πάριοι λέγουσι τὸ φρυγανῶδες τοῦτο φυτὸν φόνον, ἄλλοι δὲ ἀφάναν.

Ἀλωνίδα (ἄλωνίς)· εἶδος βοτάνης ἀκανθώδους περὶ τὰ ἀλώνια φυομένης.

Ἀμάλαγος (ἄ-μαλάσσω)· ὅστις δὲν ἐμαλάχθη, ἐλερώθη· ἐτι δὲ ὁ ἀθήρευτος, ὁ ἀβόσκητος, ὁ ἀτρύγητος τόπος.

Ἀμαλαγιά· οὐσιαστ. τοῦ ἀμάλαγος.

Ἀμμιά· ἐρωτηματικὸν ἀντὶ τοῦ καὶ ἔπειτα ;

Ἀμόνω (ὁμόω)· φρ. ἐν Τήνῳ «γειὰ ἄμοσε», ἔπαρε ὄρκον.

Ἀμωδάρα (ἀμμώδης, ἀμμωδερά)· ἀγρὸς ἀμμώδης.

Ἀμολῶ ἢ ἀμολάρω· ἀπολύω καὶ χαλαρώνω.

Ἀμπελόκλαδον· κλάδος ἀμπέλου.

Ἀναβολάζω· ἐπὶ ὑγροῦ κοχλάζοντος.

Ἀναιθαλοῦσα· πηγὴ ἀμβολάδην πηγάζουσα, ὡς λέγουσιν αἱ ἀρχαῖοι.

Ἀναιγλείφω καὶ ἀναιγλείφομαι (ἀναλείχομαι)· γλείφω ὑφ' ἡδονῆς τοὺς δακτύλους· ἀναιγλείφει, λέγεται ἐπὶ ὑγροῦ περιβρέχοντος τὰ χεῖλη ἀγγείου.

Ἀναι(γ)ορεύω (ἀναγορεύω)· ὑβρίζω, ὄνειδίζω, ἐπὶ τοιαύτῃ σημασίᾳ· ὅθεν

Ἀναι(γ)οργεῖα· τὸ ὄνειδος.

Ἀναίγρικος (ἄ-γρικῶ)· ἀπειθής.

Ἀναικαπνιά· ὁ ἐπὶ τῶν παρειῶν καπνοδόχης καπνός.

Ἄναικ(α)θούμενος (ἀνακαθήμενος) ἐν Πύργῳ Τήνου ὁ ἀνεγειρόμενος ἐκ τοῦ τάφου, ὁ βρυκόλακας.

Ἄναικαρώνω, ἀντὶ ἀνακορώνω, ἡγουν ἀναλάμπω λέγεται οὕτω ἄφτω καὶ ἀναικαρώνω.

Ἄναιλίπασις· (ἀνὰ-λίπος)· τὸ ἐπιπολάζον εἰς τὸν ζῶμὸν λίπος.

Ἄναιμέλειον (ἀναμονή)· φρ. «δὲν ἔχει ἀναιμέλειον», ὑπομονήν.

Ἄναιμαζώνω· ἄλλως λέγεται συμμαζώνω, περισυνάγω.

Ἄναιμπλήζω (ἀνὰ-πίμπλημι). ἐμπίμπλημί τινά τινος, μάλιστα χαρᾶς καὶ ἡδονῆς.

Ἄναιπηδῶ· λέγεται μάλιστα ἐπὶ ψωμίῳ ὅτι «ὁ φοῦρνος τὰ ἀνεπήδησε», τὰ ἐφοῦσκωσεν.

Ἄναιπετῶ· λέγεται ἐν τῇ φράσει «ὁ δεῖνα ἀναιπετᾶ εἰς τὰ ῥατία μου», ἀναπαρίσταται ζωηρῶς ἐν τῇ μνήμῃ,

Ἄναίπλωρα καὶ ἀναιπλωρίζω· λέξεις ναυτικαὶ, ἀντίπρωρα καὶ ἀντιπρωρίζω· λεγόμεναι ὅταν ἡ πρῶρα στρέφηται πρὸς τὸν πνέοντα ἄνεμον.

Ἄναιστηλώνω τὴν καρδίαν· λαμβάνω δυναμωτικόν, ἀναληπτικόν τι.

Ἄναιστήνω καὶ ἀναίστημα· ἐν Τήνῳ λέγεται ἐπὶ δημοσίων οἰκοδομῶν ἅς ἀνυδρῦει τις, ἐπὶ παίδων ἀγωγῆς ἀντὶ παιδοκομῶ, ἢ ἐπὶ ἐθιμῶν νεωστὶ εἰσαγομένων.

Ἄναιρροῦσα (ἀνὰ — ρέουσα) λέγεται ἢ ἐπὶ ἀμώδους παραλίας ροχθοῦσα θάλασσα.

Ἄναιστορῶ (ἀνιστορῶ) ἀναμιμνήσκομαι, ἀναγνωρίζω τινά.

Ἄναιχωματιὰ (ἀνασαιίνω ; ἀνασθμαίνω) ἀντὶ τοῦ κοινοῦ ἀναπνοή.

Ἄναιχτυπῶ (ἀνά — χτυπῶ) λέγεται καὶ ἀποχτυπῶ ἀντὶ ἀναπάλλω.

Ἄναιχυρίζω καὶ Ἄναιχυρίζομαι· λέγεται ἐπὶ τοῦ χυμοῦ ἢ τοῦ ζωμοῦ μαγεύευστομένου κρέατος, τὸν ὅποιον ἀναταράσσω· τις φέρει εἰς τὰ ἄνω· ἀναιχυρίζεται δέ τις, ὅταν φριχθῇ ἢ ἀνατριχιάζῃ.

Ἄνάκαμμα ἀνέμου (ἀνά-κάμνω) προσωρινή ἀνάπαυλα ἀνέμου.

Ἄνάκαρα καὶ νειάκαρα (νειᾶτα ;) ἐν τῇ φράσει «ὄν ἔχω πειὰ νειάκαρα», δύναμιν σώματος.

Ἀναίμελος ἀντὶ ἀμελής

Ἀνέμιδα· ἐν Μεγάροις ἄχυρον λεπτὸν ὑπὸ τοῦ ἀνέμου παράσυρόμενον.

Ἀνεμίζομαι, διαπνέομαι ὑπὸ τοῦ ἀνέμου.

Ἀνεμογυρίζω· φέρω τὰ ἄνω κάτω καὶ ἀφανίζω.

Ἀνεμοκυχλίζομαι· ἀνάρπαστος γίνομαι ὡς ὑπὸ λαίλαπος.

Ἀνεμοσέρνω· λέγεται ἐπὶ ρεύματος ἀέρος δι' ἀντικειμένων θυρίδων γινομένου.

Ἀνεμοσκονίζω· διασπαθῶ τὴν περιουσίαν ὡς ἄνεμος διασκορπίζων κόνιν.

Ἀνεμοσκορπῶ ταῦτόν τῳ ἀνεμοσκονίζω, ὅθεν ἀνεμοσκόρπημα ἐν τῇ παροιμίᾳ «διαβολομαζώματα ἀνεμοσκορπήματα».

Ἀνεμπλήζω (ἀναπίμπλημι)· ἰδὲ ἀναιμπλήζω.

Ἄνεμος ἀντὶ τοῦ συνήθους ἀγέρας εὖρηται ἐν ταῖς φράσεσιν «ἐπῆγε ἔς τὸν ἄνεμον», ἢ «πάει τ' ἀνέ-

μου καὶ τοῦ καπνοῦ» καὶ τὶ «ἄνεμος εἶναι αὐτὸς»
τὶ διαβολάνθρωπος.

Ἀνήλιαστος, ὅστις δὲν ἡλιάσθη· ἐπίρ. ἀνήλια-
στα ἐσηκώθη», πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου.

Ἀνήμερα (ἐνήμερα)· ἐπίρ. ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ
ἐορτῆς τινος· «ἀνήμερα τῇ λαμπρῇ».

Ἄνταν· κυπριακόν, ὅταν.

Ἀντί· προτιθεμένη ὀνομάτων νήσων σημαίνει
νησύδρια παρακείμενα νήσοις· οἷον Ἀντίμηλος,
Ἀντίπαρος, Ἀντίψαρα.

Ἀντίγαμος· ἡ μετὰ ὀκταήμερον γινομένη ἀ-
πόδοσις τῆς χαρᾶς τοῦ γάμου. Οὕτω λέγεται ἀν-
τίλαμπρον ἡ ἐορτὴ τοῦ Θωμᾶ.

Ἀντίδικος· ἐν γένει ἐναντίος· οὕτω λέγεται ἀν-
τίδικον τὸ ἀντιφάρμακον· ὄρκος «Νᾶχω ἀντίδι-
κον τὴν Παναγία», τιμωρόν.

Ἀντίκαιρα· ἐπίρ. ἀντὶ τοῦ κοινοτέρου ἀντί-
χρονα, ἥτοι μετὰ τρία ἔτη· οὕτως ἀντιμεθαύριον,
μετὰ τέσσαρας ἡμέρας.

Ἀντιλέγομαι (ἀντελέγχομαι)· ἐν Μεγάροις, ἐρίζω.

Ἀντιμάμαλον· λέγεται ὁ βίαιος τῶν κυμάτων
ἐπὶ τῆς ἀκτῆς κτύπος ἀντίκτυπος (ἀντιμολέω ;).

Ἀντίμαχος· ἀντίπαλος, καὶ ἀντιμάχια ἡ ἐχθρα.

Ἀντίψυχον· φῶς κανδήλας ἀμυδρόν ὑπὲρ ψυ-
χορραγοῦντος ἢ νεωστὶ τεθνεῶτος· ἐν γένει ἐλεη-
μοσύνη ὑπὲρ ψυχῆς διδομένη.

Ἀντσηρον καὶ ἄντσουρας (ἄντηρον)· αἱ περιορί-
ζουσαι τὴν περιφέρειαν ἁλωνίου ὀρθταὶ πέτραι.

Ἀντυλι(γ)άδι (τυλιγάδι) καὶ ἀντυλι(γ)αδιάζω
τὸ παρ' ἄλλοις τυλιγαδιάζω.

Ἄτσοῦμπαλος· σημαίνει τὸν ἀκατάστατον εἰς τὴν ἐνδυμασίαν· ἀμφιβάλλω ἂν προήλθεν ἐκ φθοᾶς τοῦ ἀτάσθαλος ἢ τοῦ ἀ-σύμπαλος.

Ἄνυγροι κουφάδες· κυπρ., ἄνυδροι κωφαί, αἱ ἄνυδροι ἔχθοναι, κωφαὶ κατ' εὐφημισμὸν ἄνυδροι πρὸς διάκρισιν τῶν ἐνύδρων.

Ἄνυδρος· ὁ ξηρικός, ἐν γένει ὁ ἀμιγῆς ὕδατος. Ἀνυδρία ὅμως λέγεται ἡ ἀνομβρία.

Ἄξαχας· λίθος λευκὸς καὶ σκληρὸς εἰς πολλὰ πρίσματα καὶ ἐξοχάς, καταλήγων.

Ἄξεμύτιστος· ἐπὶ ὀσπρίων, ὧν ἡ μύτη δὲν ἐκόπη πρὶν μαγειρευθῶσιν.

Ἄξόμπλιαστος (ἀ-ἐξομπλιάζω ἐκ τοῦ exemplum), δὲν ἔχει ἔξομπλι παράδειγμα, ἀπαραδειγμάτιστος.

Ἄπαναγιά· κυπρ., Παναγία.

Ἄπε καὶ ἀπές· ἐπὶ ῥ'. ὕστερον· κιάπέ; καὶ ὕστερον; ἐλλείπει τὸ τοῦτο, κιάπο τοῦτο;

Ἄπήδαλας (πηδῶ, ἄλλομαι;) πηδοῦλι παρ' ἄλλοις· ὁ μικρὸς σκώληξ τοῦ τυρίου.

Ἄπιχείριστος (ἀνεπιχείριστος)· λέγεται ἐπὶ ψωμίου, ὃ μετὰ τὴν ἐν τῇ σκάφῃ ζύμωσιν (ἀναίθασιν) δὲν ἐπιχείρισε, δὲν ἀνέλαβεν ἄλλην ζύμωσιν ἐπὶ τῆς πινακωτῆς.

Ἄπλάδαινα ἢ παρ' ἄλλοις ἀπλάδα· εἶδος πινακίου ἀβαθοῦς μεγάλου καὶ ἀπλωτοῦ.

Ἄπλωταριά· τόπος ἐφ' οὗ ἀπλώνουν πρὸς ξήξασιν σῦκα, σταφύλια κλπ.

Ἄπό· ἐν συνθέσει δηλοῖ 1) ἀποβολὴν καὶ στέρησιν εἰς τὰ ἐξῆς· ἀπόδιακος, ἀποδαῦλι. ἀποδαυλιές, ἀπόβγαρμα, ἀποδέλοιπον, ἀποδόρρα, ἀπόπαι-

δον, ἀπόπισμα, ἀπόμαλλον, ἀπόχομα, ἀπόχονον, ἀπόσερμα, ἀπόσπορος, ἀπόσυχον, ἀπόσβουρον, ἀποστράγγι, ἀπότρυγον, ἀποχοσκινίδι, ἀποχειμνον, ἀποφάγι, ἀποφόρι. 2) ἀντὶ τῆς ὑπὸ εἰς τὴν ἐξῆς· ἀπόμικρος, ἀπόχοντος (ὀλίγον), ἀποκάτω, ἀποχρεώνομαι, ἀπομονή, ἀπονεύγω, ἀποκρέβαται, ἀπότηχος, ἀπόξερος. 3). Διετήρησε τὴν ἀρχαίαν μετὰ γενικῆς σύνταξιν εἰς τὰς ἐξῆς φράσεις· «ἀπὸ θεοῦ κιὰπ' ἀφφεντειᾶς», ἀπὸ ὀδομαδάς, ἀπὸ γενικοῦ (γέννης), «ὅπου δὲν τὸ ἔχει ἀπὸ σφυριοῦ, ὅστις θέλεις σφύρα του,» ἀπὸ δευτέρας, κιὰπὸ χρόνου, ἀπὸ στραβοῦ διαβόλου, ἀπ' ἀρχῆς, ἀπὸ στερειᾶς, ἀπὸ πελά(γ)ου· ἀπὸ σταμνίου (ἐπὶ ραγδαίας βροχῆς) 4). Ἀπὸ συντασσομένη ὀνομαστικῇ δηλοῦν μεταβολὴν καταστάσεως ἐπὶ τὰ χεῖρω ἢ τὰ βελτίω. π. χ. Ἀπὸ μικρὸς, «ἀπὸ μεγάλος ἔγεινε τοιοῦτος» κλπ. 5). Ἀπὸ τὰ εἰς τὰς ἐπιρ. φράσεις· ἀπὸ τὰ ψές, ἀπὸ τὰ πέρυσι, ἀπὸ τὰ σήμερα· καὶ ἀπὸ τὰ μένα, ἀπὸ τὰ σένα, ἀπὸ ~~ἀ~~κεῖνον. 6). συντιθεμένη μετὰ χρονικῶν λέξεων σημαίνει τὸ μετὰ ταῦτα· π. χ. ἀπολείτουργα, ἀπόσπερνα, ἀπόδειπνα, ἀπομεσήμερα, ἀποβδόμαδα.

Ἀπογαλιζῶ· ἐπὶ ζώου τὸ ὁποῖον δὲν καταιβάζει πλέον γάλα.

Ἀπόγριπος· τὸ ὑπόλοιπον τῶν ἐν τῷ γρίπῳ. Ἐν Βάρνη κρύπτη τῆς οἰκίας.

Ἀπογυρίδα ἢ ἀπόγυρος· ὁδὸς διεξοδικωτέρα τῆς εὐθείας.

Ἀπόδαλον καὶ ἀποδαλιά (ποῦς, δὸς) πάτημα καὶ ἵχνος ποδός.

Ἀπόδαυλος καὶ ἀποδαυλία· μέρος δαυλοῦ καέντος.

Ἀποδιαλε(γ)οῦδι· τὸ παρ' ἄλλοις ἀποδιαλοῦδι, ἀπορριξίμηον.

Ἀποζυμώστρα· γυνή ἣτις ἐσηκώθη ἀπὸ ζυμώματος· κυρίως λέγεται ἐν τῇ φράσει «ἐσηκώθη ἡ σὰν τὴν ἀποζυμώστρα», ἔμεινεν ἀναυδος, ἀναπολόγητος.

Ἀποθαλασσιά· μέρος θαλάσσης γαλήνιον, ἐνῷ τὰ πέριξ κυμαίνονται.

Ἀποκαμμίδα (ἀπὸ-καίω)· τμήμα φτιλίου ἀποκεκαυμένου.

Ἀπόκομμα· ὅσον μέρος ὑφάσματος περισσεύση ἀφοῦ κόψωμεν φόρεμα.

Ἀποχορδίζομαι (ἀπὸ-χορδίζομαι)· σκορδινῶμαι.

Ἀποχρειάτης· ἀρνίον ἢ ἐρίφιον τρωγόμενον εἰς τὴν μεγάλην ἀποχρειάν.

Ἀπόκτυπος καὶ ἔχτυπος· παλμὸς καρδίας· φρ. «ἐπῆρα ἀπόκτυπο».

Ἀπόνησος· νῆσος πρὸ τοῦ λιμένος Μεγάρων χερσωθεῖσα κατόπιν διὰ προσχώσεων.

Ἀπόξυλος καὶ ἀπόξερὸς καὶ ῥῆμα ἀποξυλώνω· γίνομαι ψυχρὸς καὶ ξηρὸς ὡς ξύλον· κατάρα· «ξερὸς καὶ ἀπόξυλος».

Ἀπόπεφτον (ἀπὸ-πέμπτῃ)· ἡ τελευταία πέμπτῃ τῆς φθινοῦσης Σελήνης.

Ἀποπουλιά καὶ πουπουλιά (πούπουλον ἢ φούφουλον τὸ πτίλον)· φυτὸν ἔχον φύλλα μαλακὰ ὡς πούπουλα.

Ἀπορθουνίζω (ἀπὸ—ὀρθούνια, ῥώθωνες)· ἀποφυσῶ διὰ τῶν ῥωθώνων, μυκτυρίζω.

Ἀπορνειάζω· δὲν βάζω πλέονδονον εἰς τὰς συκᾶς.

ΦΥΛ. IV.

Ἐπορνειαστὴς αἷς Γιάννης· ἡ 24 Ἰου
εἶναι τελειωμένον τὸ ὀρνεϊασμα τῶν συκῶν.

Ἐποσπερίδα· ἐργασία κατὰ τὴν ἐσπέραν.

Ἐποσπερίζω· ἐργάζομαι κατὰ τὴν ἐσπέραν πα-
ροιμ. «ἴαν γενῇ κολοκυθάκι, ἀποσπερίζε ἴλιγάκι».

Ἐποσυκίζω· ἐπὶ συκῆς, ἧς ἐτελείωσαν τὰ σῦκα.

Ἐπόσυκον· τὸ τελευταῖον σῦκον συκῆς.

Ἐποσφουγγίστρα (ἀπό-σπουγγίζω)· ἐν τῇ φρά-
σει «ἀπόμεινε ἴαν τὴν ἀποσφουγγίστρα», λέγε-
ται καὶ ἀποζυμώστρα.

Ἐπόσχολον· τὸ πέρασ τῆςσχόλης, τῆς ἐορ-
τῆς, ὅτε συγχωρῶντας ἐργάζεται τις.

Ἐπότειχος· τεῖχος χρησιμεῦον εἰς τὸ νὰ κρυ-
φθῇ τις ὀπισθεν αὐτοῦ.

Ἐπότριβον· τετριμμένον φόρεμα.

Ἐποτσυπωμένος (ἀπό-τσυπώνω, τσύπα, σύφαρ)·
ἐκεῖνος οὗ ἀφηρέθη ἡ τσύπη, ὁ ἀναιδής, ὁ θρασὺς,
ὁ ἄλλως λεγόμενος ἔξετσύπωτος.

Ἐποχτενίδα (ἀπό-χτένιον)· τρίχες ἐπὶ τοῦ κτε-
νίου περιπλεχθεῖσαι.

Ἐπραγος· ὁ ἀπειρός, διαφέρει τούτου ὁ ἄπρα-
κτος.

Ἐράπη ἢ ράπη (ρίψ, πὸς) ὁ κάλαμος τῶν σι-
τηρῶν χρησιμεύων καὶ εἰς πλοκὴν σχιαδίων.

Ἐρατος· λέξεως μεγαρικῆ, ἀόρατος, ἄφαντος.

Ἐργοδιβολίζω· τὸ ἀργάζειν (ὀργώνειν) καὶ δι-
βολίζειν ἀγρόν.

Ἐργότοιχος ἢ ἀγρότοιχος· περίβολος διὰ λίθων
ἀργῶν, ἥτοι ἀπελεχέτων καὶ ἀνευ συγκολλητι-
κῆς ὕλης (ξερολίθι.)

Ἄργουλαῖος, ἐν Μεγάροις ἀντὶ ἀγριελαία.

Ἄρδάχτι (ἄτρακτος,) ἀφ' οὗ τὸ σφενδύλι ἐξαρτάται· τραγ. «Πέρα ῥόκα, πὲρ' ἄρδάχτι, πέρα ἔρημο σφενδύλι.»

Ἀρίπлатος· πολὺ πλατύς.

Ἀρμάζομαι (ἀρμόζομαι) κυπριακὴ λέξις ἀρραβωνίζομαι.

Ἀρικόνη ἢ ναρικόνη· βροχὴ καταστρεπτική.

Ἀρούβαλος ὁ ἄλλως λύκος λεγόμενος· φυτὸν ὃ συμφυόμενον ταῖς κουκκίαις ἀποπνίγει αὐτάς.

Ἄρραφος· λέξις κοινὴ, ἣτις δὲν ἐσημειώθη ἐν τοῖς λεξικοῖς τῆς νεοελληνικῆς. Εὐαγγ. «ἦν δὲ ὁ χιτῶν ἄρραφος ἀνωθεν ἕως κάτω.»

Ἀριοθαύματος (ἀριθαύμαστος)· ὁ πολὺ θαυμάζων.

Ἀρρίζικος (ἀ-ρίζικόν, μοῖρα)· ταύτὸν καὶ κακορρίζικος.

Ἀρσενικοφῆλυκος· (ἀρσενικός καὶ θηλυκός) ἐρμαρφόδιτος.

Ἀσκανίτης· ἐν Τήνῳ λέγεται ὁ γύψ.

Ἀσχόλυμπρος (σχόλυκος)· ἀκανθῶδες ἄγριον λάχανον.

Ἀσμοδόχος (σμηνοδόχος)· ἡ κυψέλη τῶν μελισσῶν ἐν Τήνῳ.

Ἀσπάλαθρας (ἀσπάλαθος)· φυτὸν ἀκανθωτόν.

Ἀσπρογονιάζω (ἄσπρος-γόνος)· ἐπὶ σμήνους μελισσῶν, ὧν οἱ κηρῆθραι λευκαίνονται.

(Ἀσπρό(γ)η· γῆ ἀργγιλλώδης.

Ἀσχουρδουλιὰ· ἀσφόδελος φυτ.

Ἀστέρας ἀντὶ γαστέρας, ἢ γαστήρ· κυρίως ὁ στόμαχος· ἐν Μεγάροις λέγεται ἄστερας.

Ἄστιβῆ (στίβη)· φυτὸν φρυγανῶδες.

Ἀστράχι (ὄστραχον)· ἀμμοκονία.

Ἀστρικὸν (ἄστρον)· 1). τὸ ἄλλως λεγόμενον ἀστροπελέκι. 2). ἡ τύχη φρ. «τὸν ἐπῆρε τ' ἀστρικό του,» τὸν εὖνοεῖ.

Ἀσύγκλειτος· ἐπὶ βροχῆς διαρκοῦς· λέγεται καὶ ὁ κόσμος ἐσύγκλεισεν, ἥ ὁ οὐρανὸς ἐσύδεσεν, ἐκαλύφθη ὑπὸ νεφῶν.

Ἀσυγκόμμιαστος (ἁ-σύν, κόμμα)· ἀχαρακτήριστος, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συγκομμιασθῇ, χαρακτηρισθῇ, συγκόμματα δὲν του εὐρίσκονται.

Ἀσφάραγος (ἁ-σπαράσσω)· ὅστις δὲν σπαράσσει, δὲν σαλεύει, εἶναι ἀναίσθητος· κατὰρα «ποῦ νὰ σου δώσ' ἀσφάραη,» ἢ νὰ πέσης καὶ νὰ μὴ σφάρῃς.»

Ἀτράνταχτος (ἁ-τραντάζω, κραδαίνω), ἀκράδαντος. «Ἡ γνώμη του εἶναι ἀτράνταχτος,» ἀνυπόφορος. «Τὸ φόρεμα εἶναι ἀτράνταχτο,» βαρύτιμον.

Αὐγοσήκωτος (αὐγῇ-σηκῶνομαι)· ὁ ἀπὸ τῆς αὐγῆς ἐγερθεῖς.

Αὐγουλίδα· ἀπόστημα ἐκ φλεγμονῆς τῶν παρωτίδων· ἐξογκουμένων ὅσον αὐγόν.

Αὐτάχι λέγεται καὶ εἶδος μύκητος, ὁ παρὰ Τηνίοις ὀρνακίτης.

Ἄφαγος· ὁ ὀλίγον τρώγων.

Ἀφαλίτης (ὀμφαλίτης). ἐπίβλημα τοῦ ὀμφαλοῦ.

Ἀφηγκράζομαι ἢ ἀφηγκροῦμαι (ἐπακροῶμαι)· μετὰ προσοχῆς ἀκούω.

Ἀφορμίζω τὸ ἄλλως κακοφορμίζω ἐπὶ πληγῆς φλεγμαινούσης.

Ἄφταστος (ἀ-φθάνω)· ἀστόχαστος, ἄκριτος.

Ἀφύσηστος· δὲν ἐπιδέχεται φύσημα, λεπτεπίλεπτος· ἐπὶ ἡθους ἐξιππασμένος, ἀνελεύθερος· παροίμ. Ἀφύσηστος βρακὶν ἐφόρει, καὶ ἔσχυφε καὶ ὅλο τὸ θώρει· κῆάν τὰ φόρει, παῖος τὸν θώρει ;»

Ἀφφέντης τῶν παιδίων· οὕτω καλεῖ ἡ Μεγαρίς τὸν σύζυγόν της, ὅταν ὁμιλῇ πρὸς τρίτον.

Ἀχρόνιστε, ἀχρόνιστη· μεγαρικαὶ κατάραι, ἀντὶ «ποῦ νὰ μὴ χρονίσης.»

Β

Βαβουλᾶτον· εἶδος σύκου ἔχοντος σχῆμα βαβουλιοῦ, κάλυκος βαμβαχίου.

Βαβούλι (βόμβυξ;)· ὁ κάλυξ ἐν' ᾧ ὁ βάμβαξ.

Βαθρακιάζω· ἐπὶ νεροῦ σεσηπότος, ἐν ᾧ διαιτῶνται βάτραχοι.

Βάμμα· τὸ εἰς βαφὴν διδόμενον.

Βαρυγομῶ (βαρὺς-γόμος)· βαρυστενάχω, βαρειαναστενάζω.

Βαρυπλακώνω· γίνομαι ὀχληρὸς καὶ ἀνυπόφορος.

Βαρυορρίζικος· ὁ ἔχων βαρὺ, κακὸν ρίζικόν, μοῖραν· ἄσμα «Ἐγὼ τὸ βαρυορρίζικο ποῦ θαῦρω νὰ γαπήσω.»

Βαρυχειμωνιά· βαρὺς καὶ κακὸς χειμῶν.

Βασιλικὸν· σῆκον ἐκλεκτόν. Βασιλικόν, λιμὴν Κύθνου ἀσφαλῆς.

Βασταγίδα· σύμπλεγμα σύρματος, ἀφ' οὗ κρέματα ἢ κανδήλα.

Βατταλαλῶ· τὸ τῶν ἀρχαίων βατταρίζω,

Βατοκόπος· ἐργαλεῖον δι' οὗ κόπτονται βάτοι.

Βγοδώνω (εὐοδῶ)· βγατίτζω.

Βελονίδα· λοβίον φασηολίου λεπτὸν ὡς βελόνη.

Βενετιά· παροιμ. «ἔχασεν ἡ Βενετιά βελόνη», «ἔχει μισὴ Βενετιά», α' Σ τὴν Πόλιν καὶ 'ς τὴ Βενετιά σ' ἔχουν ζωγραφισμένη· ἐμφαντικὰ τῆς μεγάλης περὶ Βενετίας ιδέας, ἣν εἶχον οἱ νησιῶται ἐπὶ Βενετοκρατίας.

Βέριγγας (vermis)· ἑλμινς.

Βεριγγοβότανον· θαλάσσιον φυτὸν ἑλμινθοκτόνον.

Βήσαλον (ἢ βήσαλος)· πλίνθος ὀπτὴ ἀρχαία, ἣν πυρῶσαντες ἐπιθέτουσιν εἰς ἀλγούν μέρος τοῦ σώματος.

Βλαμμιάρης (βλάπτω)· ὁ τὴν ὑγείαν βεβλαμμένος, φιλάσθενος.

Βλαρύς, εἰά, ὕ (βλαδῆς, βλαδαρός, πλαδαρός)· φύραμα ὕδαρόν.

Βλασερός (βλαδαρός, πλαδαρός)· ὁ Ἡσύχιος λέγε «βλαδαρός, ὑγρὸς μαλακὸς, σπογγώδης»· λέγεται ἐπὶ ἄρτου νεωστὶ ἐκφουρνιασθέντος.

Βλαστημοκοπῶ (βλασφημοκοπῶ)· πολλὰς βλασφημίας καὶ κατάρας ἐκσφενδονίζω.

Βλαστῆρι· κυπρι. διάθεσις, ὄρεξις.

Βόγκος (βογκῶ, βοῶ)· εἶδος ἀγρίας μελίσης ἴσως ὁ βόμβυξ.

Βοή· περιεσώθη εἰς τὰς φράσεις «βοή νὰ σοῦρχη», καὶ ὦ! βοή, βοή ποῦ μοῦρχε», δυστυχία, συμφορά.

Βολάδα· λίθος μέγας, πέτρας.

Βολαδιά· βολή διὰ λίθου μεγάλου.

Βολάτορας· ὁ βόσκων εἰς ὠρισμένην βολήν (νομήν) τὰ κτήνη του.

Βολβός, τὰ βολβά· αὐτόχρημα ὁ βολβός ἢ οἱ βολβοὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ· φρ. «τοῦβγαλα τὰ βολβά του», λίαν ἐβλαψά τινα.

Βολή· 1) ἡ νομή, 2) ἡ λαβή, ὅθεν «ἡῦρα τῇ βολῇ του», «εἶναι βολικόν».

Βουβόσκυλον· ἐπὶ ἀνθρώπου σιωπῶντος εἶτε ἐξ ἐντροπῆς εἶτε ἐκ πείσματος.

Βουδιά· ἡ βοεῖα κόπρος.

Βουδώνω· ἐπιχρίω διὰ βουδιᾶς.

Βούκλα (Buccula)· ὁ χαλκᾶς θύρας, ἡ κορώνη.

Βούκολος· ἐν Μεγάροις, ὁ βουκόλος.

Βουλιάστρα (βουλιάζω, βολιάζω, βάλλω)· χάλασμα τειχίου.

Βουρδούλακας ὁ κατ' ἄλλους βουρβούλακας, βυρκόλακκας, βρυκόλακκας, βρυόλακκας, βρουκόλακκας, βορκόλακος καὶ βροτόλυκος· ἐκ τῶν πολλῶν τούτων φθορῶν γνησιωτέρα φαίνεται ἡ ἔχουσα ἔσχατον συνθετικὸν τὸ λάκκας ἢ λάκκος· τοῦ δὲ πρώτου μέρους τῆς συνθέσεως γνησιώτερον φαίνεται τὸ διὰ τοῦ βρυ ἢ βρυο ἢ βὺρ ἐκφερόμενον. Ἀνθρωπος νεκρὸς ἐκ τοῦ λάκκου ἢ μνήματος ἐγερθεὶς. Δὲν εἶναι ἀπίθανος κατὰ Γ. Αἰνιᾶνα καὶ ἡ ἐκ τοῦ βρύω, βρύκω (φθείρω, τρώγω) καὶ λάκκος (φθορᾶ τοῦ λύκος)· σύνθεσις (βρυκόλυκος, ἦτοι φάντασμα φθοροποιὸν ὡς λύκος). Χαρίσιος δὲ ὁ Μεγδανὸς ἐν τῷ λύχνῳ τοῦ Διογένους σελ. 263 λέγει ὅτι αἱ λέξεις βροτόλυκος ἢ βροτόλακος φθρεῖσαι ἐσχημάτισαν τὰς βορκόλακας, βουρκό-

λακας κλπ. Ὁ δὲ Κοραῆς φρονεῖ ὅτι εἶναι φθορά τοῦ μορμολύκιον ἢ τοῦ βορβόλακκας. Ὅπως δὴποτε εἶναι ἀξία ἐρεύνης ἢ ἐτυμολογία τῆς λέξεως, ἥτις δὲν εἶναι ξενική. Παρὰ τῶν Τηνίων λέγεται ἀνακ(α)θούμενος ἤτοι ἀνεγειρόμενος καὶ παρ' ἄλλοις καταχανᾶς.

Βράχια, πληθ. οἱ βράχοι.

Βροχάρης· ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ τὴν 8ην Μαΐου ἐορταζόμενος· διότι παρετηρήθη ἐν Τήνῳ ὅτι περὶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην βρέχει.

Βροχός· βρώμη ἀγρία.

Βρυόκαστρον· Βρυγῶν ἢ Βριγῶν κάστρον· διότι οἱ Φρύγες Βρύγες ἐν Μακεδονίᾳ ἐλέγοντο, ὡς καὶ Βίλιππος ὁ Φίλιππος καὶ Βερενίκη ἢ Φερενίκη. Ὁ Ἡρόδοτος ὁμιλῶν περὶ τῶν ἐν Μακεδονίᾳ Φρυγῶν (6,45) λέγει «στρατοπεδεύομενοι ἐν Μακεδονίᾳ νυκτὸς Βρύγοι Θραῖκες ἐπεχείρησαν καὶ σφέων πολλοὺς φονεύουσιν οἱ Βρύγοι». «Οἱ δὲ Φρύγες, ὡς Μακεδόνες λέγουσι ἐκαλέοντο Βρύγες χρόνον ὅσον Εὐρωπήιοι ὄντες σύνοικοι ἦσαν Μακεδόσι μεταβάντες δὲ εἰς τὴν Ἀσίαν ἅμα τῇ χώρῃ καὶ τὸ οὔνομα μετέβαλον» Ἡροδ. 7, 90. Ὅθεν γραπτέον Βρυόκαστρον ἢ Βριόκαστρον ὅχι ῥηγόκαστρον ἢ ἐβραιόκαστρον· διότι οὐδεμίαν ἱστορικὴν ὑπόστασιν ἔχει ὅτι ἐν Κύνῳ ἢ Τήνῳ ἢ Ἀνδρῷ ἢ Κέα, Πάρῳ, Ἀμοργῷ κλπ. ἐνθα Βρυόκαστρα ἢ Βρυγιόκαστρα καὶ Βυόκαστρα καλοῦνται ἀρχαῖα καὶ κατηδαφισμένα κάστρα, ἀποκατέστησάν ποτε Ἑβραῖοι κτίτορες ἢ κύριοι αὐτῶν, ἅτινα ἄλλως τε θὰ ὠνομάζοντο ὑπὸ τῶν νησιωτῶν Ἑβραιόκα-

στρα ἡ Ὀβρηόκαστρα, οὐδαμῶς δὲ Βρηόκαστρα·
 διότι ὁ Ἑβραῖος κοινῶς ἡ λέγεται Ἑβραῖος ἡ Ὀ-
 βρηός, οὐδέποτε δὲ Ὀβρηός. Δηλοῖ δὲ τὸ Βρυόκα-
 καστρον Βρυγῶν, κλεπτῶν, πειρατῶν κάστρον· διό-
 τε ἐπὶ τῶν ἐσχάτων χρόνων τῆς ῥωμαϊκῆς δημο-
 κρατίας Φρύγες ἡ Βρύγες ἐκαλοῦντο οἱ ἐκ Φρυ-
 γίας, Καρίας καὶ Κιλικίας φοβεροὶ πειραταὶ οἱ
 ἰδρύσαντες κράτος πειρατικὸν μετὰ ὀρμητηρίων
 ἐπιτηδείων, ὡς οὐ πρὸ πολλοῦ οἱ Βαρβαρέσοι, οἱ
 ἐπὶ πολὺ λυμηνάμενοι τὸ Αἰγαῖον. Τούτων τὸ
 μὲν τῶν ἀρχαίων πειρατῶν κράτος κατέλυσεν ὁ
 μέγας Πομπήϊος, τὸ δὲ τῶν νεωτέρων οἱ Γάλλοι
 καταλαβόντες τὴν Ἀλγερίαν. Ἔτι δὲ καὶ νῦν
 brigantes καλοῦσιν οἱ Γάλλοι τοὺς πειρατὰς καὶ
 ληστὰς, βριγαντίνια δὲ τὰ μικρὰ πλοιάρια τῶν
 πειρατῶν.

Βρωμο.—προτασόμενον οὐσιαστικῶν σημαίνει
 οὐσίαν ἀχρεῖαν καὶ εὐτελεῆ, οἶον βρωμόπαιδον,
 βρωμότυρον βρωμόσχυλον, βρωμογυναῖκα κλπ.

Βρωμος καὶ βρωμοσύνη· (ἐν Τήνῳ) ὁ ὀκνηρὸς
 καὶ ἡ ὀκνηρία· διότι κατὰ τὴν παροιμίαν «ὅποιος
 περπατεῖ μυρίζει καὶ ὅποιος κάθεται βρωμαῖ».

Βρωμοῦσα· 1) ἡ ὀκνηρὰ καὶ ῥυπαρά· 2) εἶδος
 λαχάνου ἀγρίου.

Βωλιάζω· ἐπὶ τυροῦ ἡ φυράματος, ὅταν κάμνη
 βώλους.

Βωλιάσματα· τὰ ξεπαγιάσματα χειρῶν καὶ ποδῶν.

Βωλίτης· εἶδος μύκητος σφαιροειδοῦς.

Βωλοδέρνω καὶ βωλοδέρνομαι· εἰς κόπους καὶ

βάσανα εὐρίσκομαι, ὡς βῶλος χώματος, δέρομαι, βασανίζομαι.

Γ

Γαδουριά· χονδρὴ καὶ ἀγροῖκος πρᾶξις.

Γαδουροκαλόκαιρον· παράκαιρον καλοκαῖρι, τοῦ ἁγίου Δημητρίου τὰ καλοκαιράκια.

Γαλακτιά· νερόν μετ' ἁλέουρου μεμιγμένου μάλιστα δὲ ἀπόπλυμα σκάφης, ἐν ἣ ἐζυμώθη ἄρτος.

Γαλακτίζω· ἐν Τήνῳ, ἀσβεστώνῳ, ἀσπρίζω.

Γαλακτερόν· τὸ ἄλλως λεγόμενον βυζανάριχον ζῶον, μάλιστα δὲ τὸ χυιρίδιον.

Γαλατᾶς· οὕτω καλοῦνται πολλαχοῦ τὰ προάστεια πολλῶν πόλεων, ὧν πρωτεύει τὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὃ κατὰ μὲν τοὺς βυζαντινογράφους παρεφθάρη ἀπὸ τοῦ βυζαντιακοῦ «τὰ Γαλάτου», κατὰ δὲ τὸν Glavany εἶναι λέξις ἰταλικὴ Galata σημαίνουσα κατωφέρειαν, καὶ ἀπαντᾶται ὅχι μόνον ἐνθά οἱ Γενουαῖοι, συνέστησαν ἀποικίας, ἀλλὰ κατὰ μίμησιν ἀπὸ τοῦ περιωνύμου τῆς Κωνσταντινουπόλεως Γαλατᾶ καὶ ὅπου δὲν συνέστησαν, οἷον ἐν Μεσσαρίᾳ Κύθνου καὶ Συλλάκκοις, ἐν Πόρῳ, Βάρνῃ κλπ.

Γαλατσίδα (γαλακτίς)· ἄγριον λάχανον ἔχον ὀπὸν γαλακτώδη καὶ γλυκύν.

Γαλοῦσα· γυνὴ πολὺ γάλα καταιβάζουσα,

Γαλύφης καὶ γαλυφεύω· διὰ κολακειῶν καὶ θωπειῶν περιποιουμαί τινα, ἵνα κερδήσω τὴν εὐνοϊάν του.

Γαμιώτης· ὁ εἰς γάμον κεκλημένος.

Γάντσος, γαντσώνω, γαμψός· ἀγκυρωτὸν κον-
τάρι, δι' οὗ πιάνεται τι ἢ ἀφ' οὗ κρεμάται τι.

Γαργάλωνας(γαργαρεών)· οἷδημα περὶ τὸν λαιμόν.

Γαρυάζω· ἀμαυρῶ τὴν λευκότητα ὑφάσματος
διὰ ῥύπων.

Γάτσος, γατοῖα· οἱ Μεγαρεῖς· ὁ γάτος, τὰ γατία.

Γδυμνοστάτης· ὁ ἐκ παλαιότητος τῶν φορεμά-
των γυμνὸς φαίνόμενος.

Γδυμνόκωλος ἢ γδυμνοκώλης· ταῦτ' ἂν τῷ δυγ-
μνοστάτης.

Γεροκομῶ ἀντὶ γηροκομῶ.

Γεροντομοῖρι· τὸ μερίδιον ὃ λαμβάνουσι τὰ τέ-
κνα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός.

Γεροντοποιός· ὁ γηραλέος.

Γιαλίτης (αἰγιαλίτης)· μικρὸν ὀψάριον περὶ
τὸν αἰγιαλὸν ὀψαρευόμενον.

Γιουναῖκα ἐν Μεγάροις, ἢ γυναῖκα.

Γκανίζω· ἐπὶ φωνῆς ὄνου, ὀγκῶμαι.

Γκανιάζω (καγκανιάζω, κάγκανον)· γίνομαι ξύ-
λον κάγκανον, καταξηραίνομαι.

Γκαρδιακός (ἐγκαρδιακός)· ὁ ἐγκάρδιος «φίλος
ἡκαρδιακός.»

Γκοφοριοῦμαι (ἄγχω, ἀγκ-φοροῦμαι)· ἀναστε-
νάζω ὑπὸ νόσου ἐνοχλούμενος.

Γλαρώνω (λάρος)· ἐξαπλοῦμαι, καταπίπτω φαρ-
δὺς πλατὺς ὡς γλάρος ἔχων τὰ ὀμμάτια ἀπλανῆ,
γρυλωμένα. Μήπως τὸ γλαρώνω ἀντὶ τοῦ γρυ-
λώνω;

Γλιστρίτης (γλιστερός, ὀλισθηρός)· εἶδος μύκη-
τος γλοιώδους.

Γλιφάδας (λιχάς)· πέτρα, ἀφ' ἧς καταλείβεται ὕδωρ.

Γλυκογαλίζω· λέγεται ἐπὶ θηλάζοντος βρέφους συχνάκις ἀναζητοῦντος τὸ μητρικὸν γάλα.

Γλυκοσαλίζω· τρέχουν τὰ σάλια ἀπὸ τὴν γλῦκαν.

Γλωσσοτρώγω· διὰ τῆς γλώσσης, τοῦ φθόνου καὶ τῆς κακολογίας βλάπτω.

Γλωσσοφαγιά· τὸ γλωσσοτρώγειν.

Γοργόδεμα· οἱ Τήνιοι κτίσται οὕτω λέγουν τοὺς γοργούς, πυκνοὺς καὶ πολλοὺς ξυλίνους ἢ σιδηροὺς συνδέσμους τῶν οἰκοδομῶν.

Γοργόνα· κακὴ καὶ διεστραμμένη γυνή.

Γοργόνι· παιδί δύστροπον καὶ ἀνοικονόμητον βασανίζον τὴν μητέρα.

Γούργουρον· λαιμὸς ἀγγείου στενὸς δι' οὗ χύνεται τὸ ἐν αὐτῷ νερὸν διὰ γουργουρίζον· τὸ τοιοῦτον ἀγγεῖον καλεῖται κουρκουριά ἀπὸ τοῦ ἤχου.

Γούργουρας· νόσος τοῦ λαιμοῦ (γαργαρεῶνος), ἢ κυνάγχη· κατάρρα ἀνὰ σὲ πιάση γούργουρας (ἢ γουργουρίτης) καὶ πνίχτης (ἢ σκασμὸς)», ἐπὶ κραυγαζόντων.

Γριτσανίζω ἢ κριτσανίζω (γρὶ γρὶ, ἢ κρὶ κρὶ)· τρώγω σκληρὰν τροφήν.

Γρύλα καὶ γρύλης ἢ γρυλομμάτης, τα· εἶδος ἄνθους ὁμοίου ὀφθαλμῷ γρυλωμένῳ.

Γρυλοβάφω· δὲν καλοπλύνω τὰ φορέματα, ἀλλὰ τὰ ἀφίνω νὰ γρυλίζουν ἀπὸ τὴν λέραν.

Γυναικοπροΐχι· ἐν Τήνῳ τὰ προικία τῆς γυναικός.

Γυρίζω· ἐν Μεγάροις γέθυρίζω προφέρεται.

Γυριοῦ· ἐπὶρ. ἔγεινε τοῦ γυριοῦ», γυρίζω ἀπὸ πόρτα εἰς πόρτα ἐπαιτῶ.

Δαιμονιάρης· δαιμονιῶν, λωλός· παροιμ. «ὁ λωλός τὸ δαιμονιάρη ᾽σάν τὰ ᾽μάτιά του τὸν ἔχει. Δαμαλίδα, δαμαλὶς· ἀγελὰς διετῆς καὶ κατωτέρω. Δασκαλεύω· διδάσκω τινά τι πονηρόν.

Δαυλίδα (δαυλὶς)· εἶδος βοτάνης παραφυομένης τοῖς σιτηροῖς, ἧς ὁ καρπὸς μέλας ὡς δαυλός.

Δεκαπεντίζω· λέγεται μάλιστα ἐπὶ μηνὸς μεσοῦντος, οἷον δεκαπεντίζοντας τοῦ Αὐγούστου· ἀλλὰ «καὶ τὸ κρασί ἐδεκαπέντισεν».

Δεξιῶν· κυπριακόν, πιάνω τι διὰ τῆς δεξιᾶς.

Δεομένης· ἐσώθη εἰς τὴν φράσιν «ἐβγήκεν ἡ ἔγεινε τῆς δεομένης», ἐλεεινός.

Δευτεριάτικον· δίδακτρον διδόμενον ἐκάστην Δευτέραν.

Δευτερίζω· νηστεύω καὶ τὴν Δευτέραν.

Δῆμα (διήγημα)· φρ. «Θὰ γείνη δῆμα καὶ ἀναιοργειά», θὰ μνημονεύηται καὶ θὰ διασύρηται τὸ ὄνομά του παρὰ τῶν μεταγενεστέρων.

Δηοῦμαι (διηγοῦμαι)· φρ. «Θάχω νὰ τὸ δηοῦμαι», ἐπὶ ἀξιολόγου συμβάντος.

Δηούσης· ὁ πολλὰ μαθὼν καὶ διηγούμενος.

Διάβα, ἡ διάβασις, δίοδος· παροιμ. «Ἐκατὸ ἡ πομπὴ ᾽ς τὴ διάβα κι' ἀνεγέλα τοὺς διαβάτας.

Διαβολεύγω, ομαι, ἡ διαβολίζω, διαβολίζομαι· πειράζω, ομαι.

Διαβολόσπαρμα· διαβόλου σπέρμα, τέκνον.

Διαδοπηγαίνω· πηγαίνω καὶ ἔρχομαι συνεχῶς, περνοδιαβαίνω.

Διαγῆς· ἐπίρ. κατάχαμα· φρ. «ἔπεσε διαγῆς».

Διακονεῖά· κομμάτι ψωμιοῦ διδόμενον εἰς τὸν διακονιάριον, ἐπαίτην.

Διαλό(γ)ι (διαλέγω)· ἐκλεκτόν τι· φρ. «ἐμπῆκε διαλό(γ)ι,» ἐκλέγει.

Διαλο(γ)οῦμαι (διαλογίζομαι)· φρ. «στέχομαι καὶ διαλοοῦμαι,» διαβουλεύομαι.

Διαλύζω, ομαι (διαλύω)· διὰ τοῦ διαλυστήρος τῆς (διαλυστήρας) ἔμπλεκω τὰ μαλλιά μου.

Διαμάσχαλα· ἐπίρ. ὑπὸ μάλης ἔχω τι, ἐν Τήνῳ.

Διάπλατα (διά-πλάτος)· ὀρθάνοικτα, ἐπὶ οἰκίας, ἧς ὅλαι αἱ θύραι εἶναι ἀνοικταί.

Διαπόρι (διά-πόρος, πορθμός)· ὁ διαχωρίζων τὸν πλανήτην, νησῦδριον, ἀπὸ τῆς νήσου Τήνου ἐν τῷ λιμένι Πανόρμου.

Διαρμίζω (διαρρυθμίζω)· καλλύνω τὴν οἰκίαν, συργώνω λέγουσιν οἱ Τήνιοι, μασσαρεύγω οἱ Κύθιοι, ἢ συγυρίζω γενικώτερον.

Διάρραχος· ἡ ῥάχis ὄρους, ὁ ζυγός· ἐπίρ. διάρραχα, ἐπὶ τῆς ῥάχεως τοῦ ὄρους.

Διαχώνω· ἄλλως παραχώνω, καλύπτω διὰ χώματος τὴν ῥίζαν καὶ τοὺς κλώνους φυτῶν πρὸς καρποφορίαν.

Δίβουλος· δύο βουλὰς ἐναντίας λαμβάνων, λέγεται μετὰ τοῦ διπρόσωπος· π. χ. «Δίβουλη καὶ διπρόσωπη καὶ ψεύτρα τῆς ἀγάπης.»

Δικαιολογημένος· ὁ ἔχων πολλοὺς δίκους, συγγενεῖς.

Δικριάνι (δικράνιον) λικνιστήριον ὄργανον ἔχον
ὕο τρεῖς δακτύλους.

Δίολον· κυπριακόν, δίβολον, ὡς διάβολος, διά-
λος.

Διπλοκερατᾶς· ἀχρειόστομοί τινες δὲν ἀρχοῦν-
ται εἰς τὸ ἀπλοῦν κερατᾶς, ἀλλ' ἐπιτείνουσι τὴν
ὑβριν λέγοντες διπλοκερατᾶς, τριπλοκερατᾶς.

Διπλόκοστον καὶ διπλόκοστίζω· τρέχω εἰς τὰ
διπλᾶ, τροχάδην, ἔφιππος.

Διπλοσκάβγω, διπλόσκαμμα· σκάπτω ἐκ δευτέ-
ρου ἀμπελῶνα.

Διπλόκουρον· τὸ δεύτερον μαλλὶ τοῦ προβάτου
(διπλῇ κουρά.)

Διπλοχρονίζω· κλείω τὸν δεύτερον χρόνον.

Διπλόχρονα· μνημόσυνα διετίας

Δίς· ἐσώθη ἐν φράσει «δὶς τὴν ὥρα,» κάθε σι-
γμῇ, ἄδιαν ὥρα κατὰ Τηνίους (ἴδιαν ὥραν.)

Δοχειάζω· ἐν Τήνῳ ἐπὶ προβάτων ἀναπαυομέ-
νων τὴν μεσημβρίαν ὑπὸ σκιᾶν (σταλιζόντων).

Δοχειόν· ἡ σταλίστρα τῶν προβάτων.

Δρεπανιστός· ὁ ἔχων σχῆμα δρεπάνου.

Δρομῖς· ἐπὶρ. δρομαίως· φρ. «ἦλθε δρομῖς,»
δρομαίως, τροχάδην.

Δίχαλος (δῖς-χαλή, χηλή)· ὁ ἔχων δύο χηλὰς,
ἄκρας.

Δρουμός, εἰά, ὕ (δρῆμός)· ἐπὶ ὄξους λίαν ὄξυνου·

Δροσολογῶ δροσίζω· παροιμία «Ἵάν ἔπρεπε
δὲν ἔβρεχε, τὸ Μάϊ δροσολόγα».

Δυολόγιωματούσης, σα· ὁ ἔχων δύο λογιῶν
ὀμμάτια, δίκορος.

Δυσοπίτυχος (δυσ-ἐπιτυχής)· ὁ ἀμφίβολον ἔχων τὴν ἐπιτυχίαν.

Δωδεκάνησα· αἱ Κυκλάδες δώδεκα νῆσοι οὕτω τὸ ἀρχαῖον.

Ε

Ἐγκαιρία· τὸ ἔτος τῆς σπορᾶς ἀγροῦ, ἐνῷ τῆς ἀργίας λέγεται παραγκαιρία

Ἐγκαρδος· ῥαβδίον ἐν τῷ αὐλακίῳ τοῦ ἀντίου, δι' οὗ ἀνατείνονται οἱ στήμονες τοῦ ὑφαινομένου πανίου.

Ἐγκαψις (ἐν-καῦσις)· λέγεται ἐν τῇ φράσει «θὺ τοῦ βάλῳ τὴν ἔγκαψι», τὸ διὰ σφραγίδος πεφυρακτωμένης σημάδι.

Εἶδος, εἶδητα· ἐν γένει πρᾶγμα· «δὲν εἶδα εἶδος τοῦ κόσμου», τὸ ἐλάχιστον· «ἔφερε τόσα εἶδητα», πράγματα· ἐν Μεγάροις εἶδημα, εἰδήματα.

Ἐλαιογύρι· ἐν Νάξῳ ἐλαιῶν περίκλειστος.

Ἐληοῦδα· κυπρ. ἐλαία· «ἐφύτεψα βασιλικὸ καὶ βλάστησεν ἐληοῦδα».

Ἐλπισις· «δὲν ἔχω ἔλπισι ἢ ἔρπισι».

Ἐμπακέβγα, τὸ κατώφλιον τῆς θύρας.

Ἐμπατὴ (ἐμβατὴ)· ἢ εἰς τὸν περίβολον χωραφίου εἴσοδος.

Ἐμπατολογῶ· ἐπιδιορθώνω τὰς ἐμπατάς, τὰ χαλάσματα τοῦ περιβόλου χωραφιοῦ.

Ἐμπος (ὑβος;)· ὄγκος.

Ἐνι ἢ νί· ἐν Μεγάροις ἡνι, ἐδῶ· «ἐνι σοῦ» ἐδῶ σύ, καλέ σύ.

Ἐννείαμερο· ἡ ἐννάτη ἡμέρα, ἐννείαμερά, μνημόσυνα τῇ ἐννάτῃ ἡμέρᾳ ἀπὸ τοῦ θανάτου γινόμενα.

Ἐννειάπετρο· τὸ παρ' ἄλλοις τριόδι, παίζεται
μ' ἐννειά πετράδια ἐκατέρωθεν.

Ἐξαγγελεύ(γ)ομαι· ἐπὶ ψυχομαχοῦντος, ὅταν
παραλαλήῃ ἢ χειρονομή, ἡγουν ὁμιλή με τὸν ἄγ-
γελον· ποῦ παίρνει τὴ ψυχὴ του.

Ἐξαμος· μέτρον πράγματος, φρ. «τοῦ πῆρα
ἕξαμον» φορέματος ἢ ὑποδήματος.

Ἐξέλασα· ἐν Τήνῳ, ἐδίωξα, ἐβγαλα ζῶόν τι ἐ-
νοχλητικόν.

Ἐξωριάζω· ναυτικὴ λέξις ἐπὶ ἀνέμου παρασύ-
ροντος τὸ πλοῖον ἀπὸ τοῦ σκοποῦ του· λέγεται
συνήθως ξουριάζω.

Ἐξω νοῦ ἢ κοινότερον ὅξω νοῦ· ἐν τῇ φράσει
«ἕκαμα ὅξω νοῦ» ἀδιαφόρησα.

Ἐορτόπιασμα ἢ κοινότερον γειορτόπιασμα· ὁ
μικρόσωμος καὶ ἐξησθενημένος ὥσεϊ ἐν ἀμαρτίαις
τῇ ἑορτῇ συνελήφθη.

Ἐπανταλλοῦ· ἐπίρ. ἐν Τήνῳ, ἐπιτομή τοῦ «τὸ
ἐν ἐπάνω εἰς τὸ ἄλλο,» συνεχῶς, ἀδιακόπως.

Ἐπτάκοilon· ἄμπελος ἐπτάκις ἢ πολλάκις τοῦ
ἔτους παράγουσα σταφύλια.

Ἐπτάψυχος· ἐπὶ ζώου τοῦ ὁποίου ἡ ψυχὴ δὲν
βγαίνει εὐκόλως, ὥς ἂν εἶχεν ἐπτά ἢ πολλὰς ψυχάς.

Ἐρανός· ἐν Μεγάροις ἀντὶ οὐρανόος.

Ἐρημοσχότεινος· «ἔρημος καὶ σκοτεινὸς πῶς
νὰ ζήσω ὁ φτωχός».

Ἐρημοσπίτης· ἔχασε καὶ ῥήμαξε τὸ σπίτι του,
παροιμ. «πολυτεχνίτης ἐρημοσπίτης.»

Ἐσπερνιαζώ· ἐπὶ ἱερέως διαβάζοντος τὴν ἐσπε-
ρινὴν ἀκολουθία· ἐσπερνιαζομαι, πηγαίνω εἰς τὸν

ΦΥΛ. V.

ἐσπερινόν· φρ. «ἀπόμειν' ἀποσπέρνιαστος,» δὲν ἐπῆγα εἰς τὸν ἐσπερινόν.

Ἐσπεροκαθίζω· ἐν Τήνῳ, ἐργάζομαι πολλάς ὥρας τὴν ἐσπέραν, ἀποσπερίζω.

Ἐσωχάρδι· τὸ περιστήθιον, γελέχον.

Ἐττικον (ἐκτικόν)· τὸ ἄλλως λεγόμενον ἑχτικόν, ὁ ἐκτικὸς πυρετὸς, ἡ πνευμονικὴ φθίσις.

Εὐλογία· τὸ κατὰ Κυριάκην εἰς τὸν ἐφημέριον διδόμενον ψωμίον.

Ἐχτυπος (κτύπος)· ὁ παλμὸς τῆς καρδίας· φρ. «ἐπῆρα ἔχτυπον.»

Ζ

Ζαβαρυάζω (ζά=διά—βαρύς)· καρηβαρῶ, ἀναισθητῶ.

Ζαβάρυσσις· ἡ χάρυσις.

Ζαβλακώνω (ζά=διά—βλαχ, πλαχ)· ἀναισθητῶ.

Ζαβίδα (ἐχιβάς;)· εἶδος ὀστρέου θαλασσίου.

Ζαμακώνω (ζά=διά—μάσσω)· καταθλίβω, καταπιέζω.

Ζαμαχιάζω· ἄλλος τύπος τοῦ ζαμακώνω.

Ζαροκοπῶ ἢ ζαρολογῶ· πολὺ ζαρώνω ἐκ φόβου.

Ζερβί· κυπριακόν, ζερβί.

Ζεστασιά· θερμαντικὸν φαγητὸν ἢ ποτόν.

Ζηοῦρι (αἰγάριον;)· πρωτοετῆς αἰξ· ἐπειδὴ δὲ τὰς αἰγας λέγουσιν ἐν Κύθνῳ ζᾱ (ζῶα ἰδίᾳ), τίς οἶδεν ἂν τὸ ζηοῦρι δένειναι φθορὰ τοῦ ζῶαριον, μικρὸν ζῶ.

Ζῆκα· ἡ θηλυκὴ αἰξ, ἡ ἴδα, τὸ θηλυκόν ζῶ κατὰ τοὺς Κυθνίους· μαντεύσατε τὴν ἐτυμολογίαν του.

Ζημάρι (σμηνάριον)· οὐδὲν κοινὸν ἔχει πρὸς τὸ μάρι τὴν ζύμην· διότι σημαίνει τὸ νεογνὸν καὶ τολυθὲν σμῆνος μελισσῶν, ἐσμός.

Ζουγός· ἐν Μεγάροις ὁ ζυγός.

Ζούζουρον τὸ παρ' ἄλλοις ζούζουλον· μικρὸν εἰ ναννοφυές τι (ζωάριον ;).

Ζουζουριάζω ἢ ζουριάζω (σειριάζω)· γίνομαι ζούζουρον, μαραίνομαι.

Ζυμόβωλος· ἡ βωλιασμένη ζύμη, μυζήθρα καὶ ἄ τοιαῦτα.

Ζυμοβολιάζω· συμπιέζω διὰ τῶν χειρῶν τὴν ζύμην, τὸ χλωρὸν τυρίον καὶ τὰ τοιαῦτα, διὰ νὰ ωλιάσουν· ἀλλὰ καὶ ἄνθρωπον ζυμοβωλιάζω, ὅκνην διὰ γρονθοκοπημάτων καὶ τῶν τοιούτων τὸν ὑμῶν τρόπον τινά.

Ζυμογαλιάζω· ταῦτ' καὶ τὸ ζυμοβολιάζω.

Ζώδιον ἢ ζούδιον· τὸ ἄστρον ὑπὸ τὸ ὅποῖον ἐ-
εννήθη τις, ἡ μοῖρα· ἔχει καλὸν ἢ κακὸν ζούδιον»,
οἶραν, τύχην· «τό 'χει τὸ ζούδιό του».

Ζωή· ἐν Κύθνῳ σημαίνει καὶ τὴν καλαμιὰν τῶν
κτηρῶν, ἣτις χρησιμεύει εἰς νομὴν ἢ ζωὴν τῶν
τηνῶν.

Ζωντόβολον· τὸ ζωύφιον, τὸ κτήνος ἐν γένει.

Ζωτικόν, ἀντὶ ζώδιον, ἐνίοτε οὕτω λέγεται τὸ
ζωτικόν, τὸ στοιχειόν.

Ζῶ, τὸ, ζᾶ τὰ (ζῶον, ζῶα) αἱ αἴγες κατ' ἐξοχὴν.

II

Ἡλιόδρομον· ἐν Τήνῳ, βοτάνη ἀγρία φυομένη
νάμεσα εἰς βαμβακίαν καὶ φασηολίαν, ἢ ἄλλως
γριοβαμβακία ἢ ἀγριοφασηολία.

Γλιφάδας (λιχάς)· πέτρα, ἀφ' ἧς καταλείβεται ὕδωρ.

Γλυκογαλίζω· λέγεται ἐπὶ θηλάζοντος βρέφους συχνάκις ἀναζητοῦντος τὸ μητρικὸν γάλα.

Γλυκοσαλίζω· τρέχουν τὰ σάλια ἀπὸ τὴν γλύκαν
Γλῶσσοτρώγω· διὰ τῆς γλῶσσης, τοῦ φθόνου καὶ τῆς κακολογίας βλάπτω.

Γλωσσοφαγία· τὸ γλωσσοτρώγειν.

Γοργόδεμα· οἱ Τήνιοι χτίσται οὕτω λέγουν τοὺς γοργοὺς, πυκνοὺς καὶ πολλοὺς ξυλίνους ἢ σιδηροὺς συνδέσμους τῶν οἰκοδομῶν.

Γοργόνα· κακὴ καὶ διεστραμμένη γυνή.

Γοργόνι· παιδὶ δύστροπον καὶ ἀνοικονόμητον βασανίζον τὴν μητέρα.

Γούργουρον· λαιμὸς ἀγγείου στενὸς δι' οὗ χύνεται τὸ ἐν αὐτῷ νερὸν διαγγουργουρίζον· τὸ τοιοῦτον ἀγγεῖον καλεῖται κουρκουνιὰ ἀπὸ τοῦ ἥχου.

Γούργουρας· νόσος τοῦ λαιμοῦ (γαργαρεῶνος), ἡ κυνάγχη· κατάρρα «νὰ σὲ πιάση γούργουρας (ἡ γουργουρίτης) καὶ πνίχτης (ἡ σκασμὸς)», ἐπὶ κραυγαζόντων.

Γριτσανίζω ἢ κριτσανίζω (γρὶ γρὶ, ἢ κρὶ κρὶ)· τρώγω σκληρὰν τροφήν.

Γρύλα καὶ γρύλης ἡ γρυλομμάτης, τα· εἶδος ἄνθους ὁμοίου ὀφθαλμῷ γρυλωμένῳ.

Γρυλοβάφω· δὲν καλοπλύνω τὰ φορέματα, ἀλλὰ τὰ ἀφίνω νὰ γρυλίζουν ἀπὸ τὴν λέραν.

Γυναιοπροῖχι· ἐν Τήνῳ τὰ προικία τῆς γυναικός.

Γυρίζω· ἐν Μεγάρῳ γέθυρίζω προφέρεται.

Γυριοῦ· ἐπὶρ. ἔγεινε τοῦ γυριοῦ», γυρίζω ἀπὸ πόρτα εἰς πόρτα ἐπαιτῶ.

Δαιμονιάρης· δαιμονιῶν, λωλός· παροιμ. «ό λωλός τὸ δαιμονιάρη ᾽σάν τὰ ᾽μάτιά του τὸν ἔχει. Δαμαλίδα, δαμαλῖς· ἀγελᾶς διετῆς καὶ κατωτέρω. Δασκαλεύω· διδάσκω τινά τι πονηρόν.

Δαυλίδα (δαυλῖς)· εἶδος βοτάνης παραφυσμένης τοῖς σιτηροῖς, ἥς ὁ καρπὸς μέλας ὡς δαυλός.

Δεκαπεντίζω· λέγεται μάλιστα ἐπὶ μηνὸς μεσοῦντος, οἷον δεκαπεντίζοντας τοῦ Αὐγούστου· ἀλλὰ «καὶ τὸ κρασί ἐδεκαπέντισεν».

Δεξιῶνω· κυπριακόν, πιάνω τι διὰ τῆς δεξιᾶς.

Δεομένης· ἐσώθη εἰς τὴν φράσιν «ἐβγῆκεν ἡ ἔγεινε τῆς δεομένης», ἐλεεινός.

Δευτεριάτικον· διδάκτρον διδόμενον ἐκάστην Δευτέραν.

Δευτερίζω· νηστεύω καὶ τὴν Δευτέραν.

Δῆμα (διήγημα)· φρ. «Θά γείνη δῆμα καὶ ἀναιοργεῖα», θά' μνημονεύηται καὶ θά διασύρηται τὸ ὄνομά του παρὰ τῶν μεταγενεστέρων.

Δηοῦμαι (διηγοῦμαι)· φρ. «Θάχω νὰ τὸ δηοῦμαι», ἐπὶ ἀξιολόγου συμβάντος.

Δηούσης· ὁ πολλὰ μαθὼν καὶ διηγούμενος.

Διάβα, ἡ διάβασις, δίοδος· παροιμ. «Ἐκατὸ ἡ πομπή ᾽ς τὴ διάβα κι' ἀνεγέλα τοὺς διαβάτας.

Διαβολεύγω, ομαι, ἡ διαβολίζω, διαβολίζομαι· πειράζω, ομαι.

Διαβολόσπαρμα· διαβόλου σπέρμα, τέκνον.

Διαδοπηγαίνω· πηγαίνω καὶ ἔρχομαι συνεχῶς, περνοδιαβαίνω.

Διαγῆς· ἐπίρ. κατάχαμα· φρ. «ἔπεσε διαγῆς».

Διακονεῖά· χορμάτι ψωμίου διδόμενον εἰς τὸν διακονιάριον, ἐπαίτην.

Διαλό(γ)ι (διαλέγω)· ἐκλεκτόν τι· φρ. «ἐμπῆκε διαλό(γ)ι», «ἐκλέγει.

Διαλο(γ)οῦμαι (διαλογίζομαι)· φρ. «εστέκομαι καὶ διαλοοῦμαι», διαβουλεύομαι.

Διαλύζω, ομαι (διαλύω)· διὰ τοῦ διαλυστήρος τῆς (διαλυστήρας) ἔμπλέκω τὰ μαλλιά μου.

Διαμάσχαλα· ἐπίρ. ὑπὸ μάλης ἔχω τι, ἐν Τήνῳ.

Διάπλατα (διά-πλάτος)· ὀρθάνοικτα, ἐπὶ οἰκίας, ἥς ὅλαι αἱ θύραι εἶναι ἀνοικταί.

Διαπόρι (διά-πόρος, πορθμός)· ὁ διαχωρίζων τὸν πλανήτην, νησῶριον, ἀπὸ τῆς νήσου Τήνου ἐν τῷ λιμένι Πανόρμου.

Διαρμίζω (διαρρυθμίζω)· καλλύνω τὴν οἰκίαν, συργώνω λέγουσιν οἱ Τήνιοι, μασσαρεύγω οἱ Κύθνιοι, ἢ συγρυρίζω γενικώτερον.

Διάρραχος· ἡ ράχης ὄρους, ὁ ζυγός· ἐπίρ. διάρραχα, ἐπὶ τῆς ράχεως τοῦ ὄρους.

Διαχώνω· ἄλλως παραχώνω, καλύπτω διὰ χώματος τὴν ῥίζαν καὶ τοὺς κλώνους φυτῶν πρὸς καρποφορίαν.

Δίβουλος· δύο βουλάς ἐναντίας λαμβάνων, λέγεται μετὰ τοῦ διπρόσωπος· π. χ. «Δίβουλη καὶ διπρόσωπη καὶ ψεύτρα τῆς ἀγάπης.»

Δικαιολογημένος· ὁ ἔχων πολλοὺς ὀδικοὺς, συγγενεῖς.

Δικριάνι (δικράνιον) λικνιστήριον ὄργανον ἔχον
 δύο τρεῖς δακτύλους.

Δίολον· κυπριακόν, δίβολον, ὡς διάβολος, διά-
 ολος.

Διπλοκερατᾶς· ἀχρεϊόστομοί τινες δὲν ἀρκοῦν-
 ται εἰς τὸ ἀπλοῦν κερατᾶς, ἀλλ' ἐπιτείνουσι τὴν
 ὕβριν λέγοντες διπλοκερατᾶς, τριπλοκερατᾶς.

Διπλόκοστον καὶ διπλοκοστίζω· τρέχω εἰς τὰ
 διπλᾶ, τροχάδην, ἔφιππος.

Διπλοσκάβω, διπλόσκαμμα· σκάπτω ἐκ δευτέ-
 ρου ἀμπελῶνα.

Διπλόχουρον· τὸ δεύτερον μαλλὶ τοῦ προβάτου
 (διπλῇ κουρά.)

Διπλοχρονίζω· κλείω τὸν δεύτερον χρόνον.

Διπλόχρονα· μνημόσυνα διετίας

Δίς· ἐσώθη ἐν φράσει «δὶς τὴν ὥρα,» κάθε στι-
 γμῇ, ἄδιαν ὥρα κατὰ Τηνίους (ἴδιαν ὥραν.)

Δοχειάζω· ἐν Τήνῳ ἐπὶ προβάτων ἀναπαυομέ-
 νων τὴν μεσημβρίαν ὑπὸ σκιὰν (σταλιζόντων).

Δοχειόν· ἡ σταλίστρα τῶν προβάτων.

Δρεπανιστός· ὁ ἔχων σχῆμα δρεπάνου.

Δρομίς· ἐπίρ. δρομαίως· φρ. «ἦλθε δρομὶς,»
 δρομαίως, τροχάδην.

Δίχαλος (δῖς-χαλή, χηλή)· ὁ ἔχων δύο χηλὰς,
 ἄκρας.

Δρουμός, εἰά, ὕ (δρῆμός)· ἐπὶ ὄξους λίαν ὀξυνοῦ·

Δροσολογῶ δροσίζω· παροιμία «Ἵάν ἐπρεπε
 δὲν ἔβρεχε, τὸ Μᾶϊ δροσολόγα».

Δυολόγιωματουσίης, σα· ὁ ἔχων δύο λογιῶν
 ὀμμάτια, δίκορος.

Δυσοπίτυχος (δυσ-ἐπιτυχής)· ὁ ἀμφίβολον ἔχων τὴν ἐπιτυχίαν.

Δωδεκάνησα· αἱ Κυκλάδες δώδεκα νῆσοι οὕσαι τὸ ἀρχαῖον.

Ε

Ἐγκαιρία· τὸ ἔτος τῆς σπορᾶς ἀγροῦ, ἐνῶ τὸ τῆς ἀργίας λέγεται παραγκαιρία

Ἐγκαρδος· ραβδίον ἐν τῷ αὐλακίῳ τοῦ ἀντίου, δι' οὗ ἀνατείνονται οἱ στήμονες τοῦ ὑφαινομένου πανίου.

Ἐγκαψις (ἐν-καῦσις)· λέγεται ἐν τῇ φράσει «θὰ τοῦ βάλω τὴν ἔγκαψι», τὸ διὰ σφραγίδος πεφυρακτωμένης σημάδι.

Εἶδος, εἶδητα· ἐν γένει πρᾶγμα· «δὲν εἶδα εἶδος τοῦ κόσμου», τὸ ἐλάχιστον· «ἔφερε τόσα εἶδητα», πράγματα· ἐν Μεγάροις εἶδημα, εἰδήματα.

Ἐλαιογύρι· ἐν Νάξῳ ἐλαιῶν περίκλειστος.

Ἐληοῦδα· κυπρ. ἐλαία· «ἐφύτψα βασιλικὸ καὶ βλάστησεν ἐληοῦδα».

Ἐλπισις· «δὲν ἔχω ἔλπισι ἢ ἔρπισι».

Ἐμπακέβγα, τὸ κατώφλιον τῆς θύρας.

Ἐμπατὴ (ἐμβατὴ)· ἡ εἰς τὸν περίβολον χωραφίου εἴσοδος.

Ἐμπατολογῶ· ἐπιδιορθώνω τὰς ἐμπατάς, τὰ χαλάσματα τοῦ περιδόλου χωραφιοῦ.

Ἐμπος (ὕβος;)· ὄγκος.

Ἐνι ἢ νί· ἐν Μεγάροις ἡνι, ἐδῶ· «ἐνι σοῦ» ἐδῶ σύ, καλέ σύ.

Ἐννείαμερο· ἡ ἐννάτη ἡμέρα, ἐννείαμερᾶ, μνημό- συνα τῇ ἐννάτῃ ἡμέρᾳ ἀπὸ τοῦ θανάτου γινόμενα.

Ἐννειάπετρο· τὸ παρ' ἄλλοις τριόδι, παίζεται
μ' ἔννειά πετράδια ἐκατέρωθεν.

Ἐξαγγελεύ(γ)ομαι· ἐπὶ ψυχομαχοῦντος, ὅταν
παραλαλήῃ ἢ χειρονομῇ, ἡγουν ὁμιλή με τὸν ἄγ-
γελον· ποῦ· παίρνει τὴ ψυχὴ του.

Ἐξαμος· μέτρον πράγματος, φρ. «τοῦ· πῆρα
ἕξαμον» φορέματος ἢ ὑποδήματος.

Ἐξέλασα· ἐν Τήνῳ, ἐδίωξα, ἐβγαλα ζῶόν τι ἐ-
νοχλητικόν.

Ἐξωριάζω· ναυτικὴ λέξις ἐπὶ ἀνέμου παρασύ-
ροντος τὸ πλοῖον ἀπὸ τοῦ σκοποῦ του· λέγεται
συνήθως ξουριάζω.

Ἐξω νοῦ ἢ κοινότερον ὅξω νοῦ· ἐν τῇ φράσει
«ἐκάμα ὅξω νοῦ» ἀδιαφόρησα.

Ἐορτόπιασμα ἢ κοινότερον γειορτόπιασμα· ὁ
μικρόσωμος καὶ ἐξησθηνημένος ὥσεί ἐν ἀμαρτίαις
τῇ ἐορτῇ συνελήφθη.

Ἐπανταλλοῦ· ἐπίρ. ἐν Τήνῳ, ἐπιτομή τοῦ «τὸ
ἐν ἐπάνω εἰς τὸ ἄλλο,» συνεχῶς, ἀδιακόπως.

Ἐπτάκοilon· ἄμπελος ἐπτάκις ἢ πολλάκις τοῦ
ἔτους παράγουσα σταφύλια.

Ἐπτάψυχος· ἐπὶ ζώου τοῦ ὁποίου ἡ ψυχὴ δὲν
βγαίνει εὐκόλως, ὥς ἂν εἶχεν ἐπτὰ ἢ πολλὰς ψυχάς.

Ἐρανός· ἐν Μεγάροις ἀντὶ οὐρανός.

Ἐρημοσκότεινος· «ἐρημος καὶ σκοτεινὸς πῶς
νὰ ζήσω ὁ φτωχός».

Ἐρημοσπίτης· ἔχασε καὶ ῥήμαξε τὸ σπίτι του,
παροιμ. «πολυτεχνίτης ἐρημοσπίτης.»

Ἐσπερνιαζω· ἐπὶ ἱερέως διαβάζοντος τὴν ἐσπε-
ρινὴν ἀκολουθίαν· ἐσπερνιαζομαι, πηγαίνω εἰς τὸν

ΦΥΛ. V.

ἐσπερινόν· φρ. «ἀπόμειν' ἀποσπέρνιαστος,» δὲν ἐπῆγα εἰς τὸν ἐσπερινόν.

Ἐσπεροκαθίζω· ἐν Τήνῳ, ἐργάζομαι πολλάς ὥρας τὴν ἐσπέραν, ἀποσπερίζω.

Ἐσωκάρδι· τὸ περιστήθιον, γελέχον.

Ἐττικον (ἐκτικόν)· τὸ ἄλλως λεγόμενον ἕκτικόν, ὁ ἐκτικός πυρετός, ἡ πνευμονικὴ φθίσις.

Εὐλογία· τὸ κατὰ Κυριάκην εἰς τὸν ἐφημέριον διδόμενον ψωμίον.

Ἐχτυπος (κτύπος)· ὁ παλμός τῆς καρδίας· φρ. «ἐπῆρα ἔχτυπον.»

Ζ

Ζάβαρυάζω (ζά=διά—βαρύς)· καρηβαρῶ, ἀναισθητῶ.

Ζαβάρυασις· ἡ κάρυσις.

Ζαβλακώνω (ζά=διά—βλαχ, πλαχ)· ἀναισθητῶ.

Ζαβίδα (ἐχιβάς;)· εἶδος ὀστρέου θαλασσίου.

Ζαμακώνω (ζά=διά—μάσσω)· καταθλίβω, καταπιέζω.

Ζαμαχιάζω· ἄλλος τύπος τοῦ ζαμακώνω.

Ζαροκοπῶ ἢ ζαρολογῶ· πολὺ ζαρώνω ἐκ φόβου.

Ζεβρί· κυπριακόν, ζερβί.

Ζεστασιά· θερμαντικόν φαγητὸν ἢ ποτόν.

Ζηοῦρι (αἰγάριον;)· πρωτοετῆς αἰξ· ἐπειδὴ δὲ τὰς αἰγας λέγουσιν ἐν Κύθνῳ ζᾱ (ζῶα ἰδίᾳ), τίς οἶδεν ἂν τὸ ζηοῦρι δένειναι φθορὰ τοῦ ζῶαριον, μικρὸν ζῶ.

Ζῆκα· ἡ θηλυκὴ αἰξ, ἡ ἴδιδα, τὸ θηλυκὸν ζῶ κατὰ τοὺς Κυθνίους· μαντεύσατε τὴν ἐτυμολογίαν του.

Ζημάρι (σμηνάριον)· οὐδὲν κοινὸν ἔχει πρὸς τὸ
μαρί τὴν ζύμην· διότι σημαίνει τὸ νεογνὸν καὶ
πολυθὲν σμῆνος μελισσῶν, ἐσμός.

Ζουγός· ἐν Μεγάροις ὁ ζυγός.

Ζούζουρον τὸ παρ' ἄλλοις ζούζουλον· μικρὸν
αἱ ναννοφυές τι (ζωάριον ;).

Ζουζουριάζω ἢ ζουριάζω (σειριάζω)· γίνομαι
οὔζουρον, μαραίνομαι.

Ζυμόβωλος· ἡ βωλιασμένη ζύμη, μυζήθρα καὶ
ἅ τοιαῦτα.

Ζυμοβολιάζω· συμπιέζω διὰ τῶν χειρῶν τὴν ζύ-
μην, τὸ χλωρὸν τυρίον καὶ τὰ τοιαῦτα, διὰ νὰ
ωλιάσουν· ἀλλὰ καὶ ἄνθρωπον ζυμοβωλιάζω, ὅ-
ταν διὰ γρονθοκοπημάτων καὶ τῶν τοιούτων τὸν
υμῶν τρόπον τινά.

Ζυμογαλιάζω· ταῦτ' οὖν καὶ τὸ ζυμοβολιάζω.

Ζώδιον ἢ ζούδιον· τὸ ἄστρον ὑπὸ τὸ ὅποσον ἐ-
ρεννήθη τις, ἡ μοῖρα· ἔχει καλὸν ἢ κακὸν ζούδιον»,
μοῖραν, τύχην· «τό 'χει τὸ ζούδιό του».

Ζωή· ἐν Κύθνῳ σημαίνει καὶ τὴν καλαμιὰν τῶν
πηγῶν, ἣ τις χρησιμεύει εἰς νομὴν ἢ ζωὴν τῶν
κτηνῶν.

Ζωντόβολον· τὸ ζώφιον, τὸ κτήνος ἐν γένει.

Ζωτικόν, ἀντὶ ζώδιον, ἐνίοτε οὕτω λέγεται τὸ
ζωτικόν, τὸ στοιχείον.

Ζῶ, τὸ, ζᾶ τὰ (ζῶον, ζῶα) αἱ αἴγες κατ' ἐξοχὴν.

II

Ἑλιόδρομον· ἐν Τήνῳ, βοτάνη ἀγρία φυομένη
ἐν ἀμείβῃ εἰς βαμβακίαν καὶ φασηολίαν, ἢ ἄλλως
ἐγριοβαμβακίαν ἢ ἀγριοφασηολίαν.

Ἡλιοπυρον ἢ κοινότερον ἥλιοπυρον ἢ ἡλια: θερμότης, ἢ ἄλλως λεγομένη ἥλιακάδα.

Ἡλιοτρόπιον· ὅχι μόνον τὸ γνωστὸν φυτὸν κ: ἄνθος ἀλλὰ καὶ τὸ θερινὸν ἡλιοστάσιον, ἐξ οὗ τῇ 24 Ἰουνίου ἑορτὴ τοῦ Προδρόμου ἐπιλέγεται· αἱ Γιαννιοῦ τοῦ Ἡλιοτροπιοῦ.

Ἡνταλλοιῶς; τί νι τρῶπῳ; ἔχει σχέσιν τινὲς πρὸς τὸ τί νι ἄλλως.

Θαλασσοφόρης, λέγεται καὶ χαλασοφώρης καὶ χαλασοχώρης, ὃ εἶναι ἴσως ὁ γνησιώτερος τὸς πρὸς καλεῖται δ' ἐν γένει ὁ ταραξίας.

Θανατουλλίδα (θανατυλλίς)· ἐξόγκωσις τῶν παρωτιδίων ἀδένων κατὰ τὴν κρίσιν τῶν τυφοειδῶν πυρετῶν, ἣτις θεωρεῖται ὡς πρόδρομος θανάτου.

Θεογκαλῶ (θεὸν-ἐγκαλῶ). τὸν Θεὸν ἐπικαλοῦμαι μάρτυρα καὶ τιμωρὸν τοῦ ἀδικούντός με.

Θέρμα, τά· αἱ θερμαι, τὰ θερμά ἱαματικά ὕδατα τῆς Κύθνου, ὅθεν καὶ ἡ νῆσος πρὸ χιλιάς τοῦλάχιστον ἐτῶν Θερμία μετωνομάσθη.

Θερμός· οὐς. τὸ πρὸς ζύμωσιν ζεστὸν νερὸν λεγόμενον καὶ χόλυμπος.

Θολοσκότεινα· ἡ περὶ τὴν πρώτην ἢ τὴν ἑσπέραν ὥρα, καθ' ἣν τὸ σκότος δὲν εἶναι πλήρες.

Θράσιος, α, ον· ἐν Τήνῳ λέγεται ἐπὶ ζώων νεπιτηρήτως νεμομένων καὶ ἀγρίων (θηρασίων σως), καὶ ἐπὶ ἀνθρώπων ἀγρίων καὶ βαρβάρων· Ἐν δὲ Κύθνῳ λεγουσιν »ἐπῆγε θράσιον». ἀδίκως καὶ ἀνωφελῶς ἐδαπανήθη ἢ ἐθυσιάσθη.

Θραυαλεύω (θραύω)· κάμνω τι θραύαλα.

Θραύαλον· τεθραυσμένον, χίλια κομμάτια κα-
λωμένον τι.

Θραυαλικόν· μεγάλη θραῦσις, καταστροφή, πα-
ωλεθρία.

Θράψαλον (θραύσαλον, θραύω)· τὸ εἰς τὴν ἀκτὴν
κβραζόμενον ὀψάριον καὶ μάλιστα καλαμάριον.

Θραψάνη· ἐν Σερίφῳ, τὸ θράψαλον.

Θραῖψις (θραῦσις)· πρώτη ἀνευ δρόσου, ἥτις δὲν
εἶναι καλὴ εἰς συλλογὴν βαμβακίου.

Θραψώνω· λέγεται ὅταν γίνηται θραῖψις εἰς
τὴν συλλογὴν τοῦ βαμβακίου.

Θρεῖ (θρύει)· λέγεται ἐπὶ οὖσεων, αἵτινες ἔχασαν
τὴν ἐκ τῆς ὑγρασίας συνεκτικότητά αὐτῶν καὶ
γρῖναν

Θρύμματα, ἡ θρυοῦνε.

Θρίσσα· ὄχι μόνον τὸ μικρὸν βελονοειδὲς ἢ
τριχοειδὲς ὀψάριον, ἀλλὰ καὶ βοτάνη βελονοει-
δὲς καὶ ξηρά.

Θρομύλα· (ἀτρακτομύλη)· γυνὴ γιγαντέσωμος,
ὡς ἡ ἀτρακτος μύλου.

Θυμάρι· οἱ Μεγαρεῖς λέγουσι τὸ σάρωθρον ἐν γέ-
ει ἐξ οἴας δῆποτε ὕλης καὶ ἂν εἶναι καμωμένον.

II

Ἰατροφόρος ἢ κοινότερον ἱατροφόρος· ἀντὶ
αὐτοῦ τραγ. «Δράμετε ἱατροὶ καὶ ἱατροφόροι,
ὥστε νὰ γιάνετε τοῦ ψύλλου τὸ ποδάρι.»

Ἰδεῖν, κοινότερον ἰδεῖ· φρ. «τὸ ἰδεῖ τοῦ εἶναι
καλὸ,» ἢ ὄψις του, ἢ θωριάτου.

Ἰδεά-τος, η, ον ἄνθρωπος μεῖς ιδέας, μεῖς γνώσει πολλάς.

Ἰκμάδα (ικμάς)· ἐν Τήνῳ, ἐπὶ τῆς σημασίας τινος νοστιμάδας ἢ ὠφελείας· φρ., «Δὲν εἶδα ἱκμάδα ἐν αὐτόν» ὠφέλειαν. «Δὲν ἔχει ἱκμάδα ἐπάνω τοῦ νοστιμάδα, γλύκα.

Κ

Κάγκανον· ἡ κάτω σιαγὼν χοίρου γυμνὴ κρέας τοῦ· ἰδὲ ξυλοκαγκάνα.

Καγκανίζω (κάγκανον)· γίνομαι κάγκανον, κατὰ τάξηρος, ἐν Τήνῳ.

Καθητὴ· ὁρμία μακρά.

Καιρόφερμα· ἡ καλοχρονιά.

Καθητολόγος· ὁ ψαρεύων διὰ καθητῆς.

Κάκχαβος· δὲν λέγεται οὕτως ὁ λέβης, τὸ κακὸν κάβι, ἀλλὰ λάκχος ἐν θερμοῖς Κύθνου, ὅθεν ἀναβρύει κοχλάζον καὶ θερμὸν τὸ σιδηροῦχον ὕδωρ.

Κακκάλα· ὑπὸ τῶν νηπίων λέγεται τὸ αὐγόν.

Κακχανογελῶ· κάκχα κάκχα γελῶ.

Κακκανίζω· καγχάζω, οὐδὲν διαφέρων τοῦ κακχανογελῶ.

Κακχαρίζω (κακκάζω)· ἐπὶ τῆς φωνῆς ὀρνιθοὶ καὶ πέρδικος.

Κακόβολος, η, ον· δύσκολος, δύστροπος ἄνθρωπος, τόπος δύσβατος.

Κακοθάνατος· ὁ ἔχων κακὸν θάνατον, ἐν γένει πολυπαθὴς καὶ ἄθλιος.

Κακοθανατίζω· γίνομαι κακοθάνατος· τραγοῦδ «μὴ πᾶρω δίπλα τὰ βουνα καὶ κακοθανατίσω.»

Κακο λογητής· κυπρ. ὁ κακολόγος.

Κακομελετῶ· μελετῶ, ὀνομάζω τὸ κακόν· ἐναντίον τοῦ καλομελετῶ· αὐτ. καλομελέτα κέρχεται.·

Κακαμοιριάζω· γίνομαι κακόμοιρος, ἐλεεινός.

Κακοπόδαρος· ὁ ἔχων κακὸν ποδαρετὸν (τύχην,) ἀτυχής.

Κακόρεκτος ὁ ἔχων κακὴν ὄρεξιν.

Κακόσορτος ὁ ἔχων κακὴν σόρταν (τύχην,) κακότυχος.

Κακοστομαχία· δυσπεψία.

Κακοστομαχιάζω· πάσχω κακοστομαχίαν.

Κακοστόμαχος· ὁ πάσχων κακοστομαχίαν.

Κακόστομος· ἐν Τήνῳ, σημαίνει ὅχι τὸν κακολόγον, ἀλλὰ τὸν κακοστόμαχον ἢ τὸν κακόρεκτον.

Κακουργῶ· ἐπὶ πληγῆς, κακοφορμίζω.

Κακωσυνεμμένος· ἐν Τήνῳ, ὁ δύστροπος, ὁ ἔχων κακωσύνην.

Καλαβάρα· ἡ καλυβάρα, καλύβη ἐκ κλάδων, ἐν Τήνῳ.

Καλαμῖρδακτον (κάλαμος-ἄτρακτος)· ἐργαλεῖον δι' οὗ καλαμίζουσιν.

Καλαμίζω· διὰ τοῦ καλαμάρδακτου περιτυλίσσω τὸ νῆμα εἰς καλάμια.

Καλαμίστρα· ἡ καλαμίζουσα γυνή, ἡ μηχανή· μεταφ. γυνή λάλος καὶ αἰσχρά.

Καλαμοκάννι· καλάμιον χρησιμεῖον εἰς τὸ καλαμίζειν.

Καλομασίταρον (κάλαμος-σῆτος), τὸ κοινῶς λεγόμενον καλαμπόχι.

Καλαμωτή· πλέγμα ἐκ καλάμου.

Καληνωρίζω· εὔχομαι τὴν καλὴν ὥραν.

Καλλίχι· ἐν Τήνῳ, τὸ καλλίγιον, ὑπόδημα, ὅθεν καλλιγᾶς, καλλιγώνω, ἐν γένει πεταλώνω.

Καλλικάντσαρος ἢ καλλικάντσιαρος. Κατὰ τινὰς μὲν εἶναι φθορὰ ἀπὸ τοῦ καλλιγάτορας ἢ καλλικάτορας, ὅπερ ἐδήλου στρατιώτην καλλιγίσις ἢ καλλιχίοις (ξύλινους ὑποδήμασιν) ὑποδεσμένον καὶ ἀτασθάλως φερόμενον· κατ' ἄλλους δὲ εἶναι φθορὰ ἀπὸ τοῦ καλονκαθάρου (καλόν=ξύλον) δηλοῦντος τὸν ξυλοκάνθαρον ἢ ξυλογάδαρον. Ἄλλος δὲ τις εὐρίσκει εἰς τὸν καλλικάνθαρον (καλὸν κάνθαρον) τὴν ἐτυμολογίαν τοῦ καλλικαντσάρου, καὶ εὐρίσκει ἐν τῇ περὶ καλλικαντσάρου δοξασίᾳ ἔχνη ζωολατρείας, τὴν θεοποιήσιν τοῦ ζωῦφίου κανθάρου· διότι, λέγει καὶ ὁ Πλάτων θεότης φρυγικὴ εἶναι θεοποιήσις, τίνας νομίζετε; τοῦ καθούρου, τοῦ καρχίνου. Ἀλλὰ καὶ ὁ λυκάνθρωπος (ἀγριάνθρωπος) ἀναγραμματιζόμενός πως γίνεται καλυκάντσαρος (δὲν εἰξεύρω πῶς;) κατὰ ἐτυμολογίαν ἄλλην. Τὴν ἐκ τοῦ καλλιγάτορος ἐτυμολογίαν ὑποστηρίζει πως ἡ λέξις Καλλιτσαγγάρος (καλλίγιον-τσαγγάρης, σαγγάριος,) δι' ἧς ἐν Πύργῳ Τήνου ὀνομάζεται ὁ καλλικάντσαρος, ὁ καλλιγίων ἢ καλλιχίων, ὡς λέγουσιν ἐν Τήνῳ, τσαγγάρης, ὁ καλλιγάτωρ. Γνωστὸν δὲ ὅτι ὁ καλλικάντσαρος παρίσταται ἔχων ὀνείους μὲν πόδας, ξύλινα δὲ ὑποδήματα ἥτοι καλλίχια, εἶδος κοθόρνων. Ἄλλοι τύποι αὐτοῦ εἶναι καλικάντσαρος, καρκάντζολος, καλιοντζῆς (ἴσως γαλοντζῆς ὁ κάμνων γαλόντσας ἥτοι ξύλινα ὑπο-

ήματα), ἀλλὰ καὶ κολλιқантσαρος καὶ κωλοβε-
 δελόνης ιδίως ἐν Ἀθήναις. Καλλιқантζαρος δ' ἐν
 Θεσσαλίᾳ λέγεται εἶδος πτερωτοῦ μεγάλου κερα-
 τφόρου κανθάρου. Κατ' ἄλλην ἐτυμολογίαν καλλι-
 қάνтσαρος, ἀπὸ καλλικανθάρου, οὗ τὸ μὲν қάνθαρος
 ἐτράπη εἰς қάνтσαρον (ὡς ἡ κανθαρίς εἰς κατσαρίδα
 καὶ ὁ ἀκανθόχαρος εἰς σκαντσόχειρον), τὸ δὲ πρῶ-
 τον συνθετικόν μέρος καλλι-εἶναι κατ' εὐφημισμὸν,
 ὡς αἱ Νηρηίδες ἢ Νεράϊδες λέγονται εὐφήμως κα-
 λαὶ ἀρχόντισαι, καλαὶ κυράδες.

Καλογέννητος, εὐτοκος, εὐκόλως γεννῶσα.

Καλόγενος, η, ον· ἐπὶ ὀσπρίων ταχέως ψηνομέ-
 νων, καλόδραστος.

Καλαστόμαχος· ἐναντίον τοῦ κακοστόμαχος.

Καλοπίζω (καλόν-ποιῶ)· ἐν Τήνῳ, συνδιαλάττω
 τοὺς ἐναντίους.

Καλτσοδέτης, ἡ καλτσοδέτα· λέγομεν λαιμοδέ-
 της ὅχι λαιμοδέτα.

Κάλυκας (κάλυξ)· τοῦ βαμβακίου ὃ κλειστός κά-
 λυξ, ἐν Τήνῳ.

Καλύβγω (καλύπτω)· κλείω τοὺς ὀφθαλμούς,
 μάλιστα, ἐπὶ νεκροῦ· φρ, αὖν τὰ καλύψω, κλεί-
 σω τὰ μάτια, ἀποθάνω.

Καμαροφρύδα· (καμάρα=ἀμάρα καὶ ὀφρὺς)· ἡ
 ἔχουσα καμαρωτὰ, καμπύλα ὀφρύδια· τραγ. «Κερά
 ᾤηλὴ κερά λιγνὴ, κερά καμαροφρύδα.»

Καμαροφρύδι· τὸ καμαρωτὸν, ταξοειδὲς ὀφρύδι·
 τραγ. «καὶ τοῦ κοράκου τὸ φτερό βάζει· καμαρω-
 φρύδι.»

Καμινάδα (κάμινος)· ἐστία, ὀτζάκι.

Καμπανός· ὁ παρ' ἄλλοις κουδουνός, τὰ παρα-
τσάμπια, ἡ ἐπιφυλλίς, σταφυλή.

Καμπύλης· εἶδος ἀρακᾶ ἔχοντος τὰ λοβία καμ-
πύλα ὅχι εὐθέα, ὡς ὁ καλούμενος μαχαιρίδα.

Κανναλιάζω· κάμνω καννάλια, αὐλάκια, πτυ-
χὰς, ἐπὶ φορεμάτων.

Κανδηλήθρα· ἡ κατέχουσα τὴν θρυαλλίδα τῆς
κανθήλας συσκευὴ ἐκ σύρματος καὶ φελλοῦ.

Καννὶ (κάννα)· ὁ ποῦς, τὰ καλαμοπόδαρα.

Καννιάζω· κάμνω καννιά, πόδια, ποδαριάζω,
βαδίζω. Παροιμ. α* Ἀσπρος γεννᾷτ' ὁ κόρακας καὶ
παρδαλὸς καννιάζει, καὶ μαῦρος κατασταίνεται
καὶ τοῦ κυροῦ του μοιάζει·»

Καννιάς ὁ ἔχων καννιά, σκέλη μεγάλα.

Κάννος, ἡ ἥ—καννιά, τὸ διασκέλισμα, τὸ βῆμα.

Καππαρός· βῶδι μαῦρον

Καπρίζω ἢ καπρομανίζω· ἐπὶ κάπρου ἢ ζώου
ἐν γένει ὀργῶντος εἰς συνουσίαν.

Καπρίλα· ἡ δυσωδία τοῦ καπρίζοντος ζώου.

Κάπυρος (καπυρός)· ζωηρὸς, πεταχτὸς ἄνθρωπος.

Καρδιογχεμνῶ· γχεμνᾶ, κρημνίζεται ἡ καρ-
διά μου, καταπλήττομαι.

Καρδιογχεμισμα· τὸ γκαρδιογχεμνᾶν.

Καρκαδιάζω· ἔχω ~~καρκαδον~~ κάρκαδον.

Κάρκαδον (κάω)· παρ' ἡμῖν μύξα ξηρά, ἔτι δὲ
ξηρὸν φύλλον ἐπὶ τοῦ βάμβακος κεκολλημένον.

Καρκακυλῶ, καρκακύλα· λέξεις κάλλιστα μι-
μούμεναι τὸν ψόφον πράγματος ἐπὶ ἐδάφους κα-
τωφεροῦς κυλιομένου (κατρακυλῶ κατ' ἄλλους,
κατακυλῶ).

Καρποτρῶγω· τρώγω τοὺς καρποὺς, νέμομαι τι.

Καρπουθέρι· τρόπος θερίσματος, καθ' ὃν θερίζει τις μόνον τὸν καρπὸν (τὸν σπάχυν) ἀφίνων τὴν καλὰ μην.

Καρύχι· ἐν Τήνῳ, ἀνγεῖον γάλακτος· ἐν Κύρου Ἀναβάσει ἡ λέξις καρύκη δηλοῖ μέτρον ἀλεύρου.

Καρυχώνω· πιάνω ἀπὸ τὸν κάρυγγα (λάρυγγα,) τὸ καρύχι, ἡ καρύδι καὶ πνέγω, παρ' ἄλλοις δὲ λέγεται οὕτω τὸ διορθῶναι διὰ τῆς ῥαφῆς ἐφθαρμένους κάλτσας, περισφίγγειν, συρράπτειν.

Καρφογονιάζω (κάρφος-γόνος)· λέξις μελισουργικῇ λεγομένη ὅταν ὁ γόνος τῶν μελισσῶν ξηραίνεται.

Κασίχνη (καταχνιά)· ἐν Τήνῳ ἡ ὁμίχλη.

Καστελλάνος· ἐν Συλλάκκοις Κύθνου, ὁ δημόσιος κῆρυξ.

Κατακέφαλος· ἄκρα πρὸς βορρᾶν Κύθνου ἔχουσα ὁμοιότητα πρὸς κεφαλὴν διὰ λαιμοῦ συνεχομένην τῇ νήσῳ.

Καταλῶ· κυπρ. καταλύω, φθείρω, καθ' ἡμᾶς καταλῶ.

Κατάλυμα ἐρείπιον οἰκίας καταλελυμένης, χαλασμένης.

Κατάμαυρος· ἐν Μεγάροις ὁ ταλαίπωρος.

Καταμήνια· ἡ ἔμμηνος ῥοή τῶν γυναικῶν,

Κατάμονος· μονώτατος, ἀπλούστατος.

Καταμυτώνω· ἐν Τήνῳ, κατασπαταλῶ, διασπαθῶ. Ἐκ τοῦ καταματώνω (αἶμα) ἡ ἐκ τοῦ μίτας; ἄλλοι κρινέτωσαν.

Καταριά· ἡ κάτω πέτρα τοῦ μύλου, ἐπαναριά δὲ ἡ ἐπάνω.

Κατάσταρος (κατὰ-σίτος, στάρι)· ἐκ καθαροῦ σίτου ἄρτος, ὁ καὶ καθάριος λεγόμενος.

Καταστέ(γ)ι (κατὰ-στέγη)· δίοδος ἐστεγασμένη.

Κατάστρατα- ἐπιρ. ἐν μέσῳ τῆς ὁδοῦ.

Κατατροχίζω τὸ νερόν· κυπρ.διοχετεύω τὸ νερόν.

Κατὰ—ἡ κατωφεγγιάζομαι ἐν Μάνῃ, καθ' ὕπνον ἐν ὀνείρῳ πηγαίνω εἰς τὸν κάτω κόσμον καὶ μανθάνω εἰς ποίαν κατάστασιν εὐρίσκονται αἱ ψυχαὶ τῶν οἰκείων.

Καταφύκι (καταφύγιον)· σπήλαιον βαθύ ἐν Σουλάκκοις Κύθνου, ἐν Ἑρμιόνη καὶ ἄλλοθι, δυνάμενον νὰ χρησιμεύσῃ εἰς καταφυγὴν ἐν ᾧρα κινδύνου.

Κατάχαμα (κατὰ-χαμαί) κατὰ γῆς.

Κατσαρίδα (κανθαρίς)· εἶδος κανθάρου, ἡ σέρφα παρ' ἄλλοις.

Κατσούφρα (κάτοφρυ)· τὸ καταίθασμα τῶν ὀφρύων, τὰ καταιθασμένα μοῦτρα.

Καυκάρα· ἐν Τήνῳ, ἡ παρ' ἄλλοις καυχάλα, ἄκαρπον καὶ πετρῶδες μέρος γῆς.

Καῦλα (κάω)· ἡ καυσις.

Καυλίζω· καίω, ζεματίζω αὐστηρῶς τιμωρῶ.

Καυμόχολος· ὁ καχόμοιρος, ὁ δειλαιοσ, ὁ καυμένος.

Καχράη· τις τὸ πιστεύει, λέγεται ἀντὶ τοῦ σκακὸν χρόνον νάχη· ἐνίοτε λέγεται καὶ κακοχράη.

Καψάλα, ἡ καψάλε, τὸ καψαλίζω (κάω, καυσις) περιτεκαυμένον ξύλον.

Καψικόν· ἡ ἡλιακὴ θερμότης ἡ καίουσα καὶ
ξηραίνονσα τὰ φυτά.

Καψόπαιδον· δυστυχεὲς παιδίον.

Καψούλη, λα· δείλαιος, οἰκειότητος προσφώ-
νησις.

Καψόχολος· δὲν διαφέρει πολὺ ἀπὸ τὸ καῦμό-
χολος· προσφώνησις εἰρωνική.

Καωματοῦ (καμωματοῦ)· γυνὴ αἰσχροῦ, κάμνου-
σα καμώματα, πράξεις αἰσχροῦς.

Κέλλα (cella)· μάνδρα χοίρων, κοπρῶν.

Κελλί· ἀγροτικὸς οἰκίσκος.

Κελλιάζω· κλείω χοῖρον εἰς κέλλαν, ἵνα καθα-
ρισθῇ καὶ τραφῇ καλῶς πρὶν σφαγῇ.

Κέρα, (ἢ κέρας;)· τὰ καταιδασμένα μοῦτρα δυ-
σαρέσκειαν ἐκδηλοῦντα.

Κεροδοσία (κηρὸς-δόσις)· κηρῶν πρσφορὰ εἰς
ναὸν διὰ φωτοχυσίαν ἐν ἑορτῇ.

Κερόμπολι, ἡ (κηρόπολις)· πρῆπολις τῶν μελισ-
σῶν ἢ τὰς κηρήθρας συγκολλῶσα.

Κηπάρι (κῆπος)· μικρὸς κῆπος.

Κιλκῆς· ὁ μεταχειριζόμενος τὸ κιλκί.

Κιλκί· ἐν Τήνῳ, ποιμενικὸς αὐλός· ἡ λέξις ἐκ-
δηλοῖ τὸν ἦχον τοῦ αὐλοῦ.

Κίσσαρον (κίσσηρις)· ἡ ἐλαφρόπετρα.

Κλαδοκόπος· ὅχι ὁ κλαδεύων, ἀλλ' ὁ κομμα-
τιάζων τὰ κοπέντα παρὰ τοῦ κλαδευτοῦ κλαδιά.

Κλαδοκοπῶ· εἶμαι κλαδοκόπος.

Κλεισμα· χωράφιον ἔχον ὑψηλὸν περίβολον.

Κλεισούρα (κλεισώρεια)· ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ
Εὐσταθίου λέγεται ἡ λέξις. «Αἶ δὲ Ἀλπεις....

ταῦτόν· δύνασθαι τῇ κλεισούρᾳ» (παρεχθ. εἰς Διο-
νύσιον).

Κλερονομία (κληρ.)· ἡ κληρονομία.

Κλερονόμος· ὁ κληρονόμος.

Κλερονομῶ· κληρονομῶ.

Κλησάρα· κρησέρα, λέγει ὁ Φώτιος, ὀθόνιον ἁ-
ραιόν, εἰς ὃ ἐμβάλλοντες τὰ ἄλευρα σήθουσιν.

Κλινιάζω (κλίνω)· τὸ παρ' ἄλλοις κουρνιάζω,
ἀλλὰ μόνον ἐπ' ἀνθρώπων καὶ φυτῶν· «τὰ φύλλα
κλινιάζουν», ἐκ μαρασμοῦ καταπίπτουσιν· μετα-
φορικῶς «ὁ ἄνθρωπος κλινιάζει».

Κλωσοῦ· ἡ παρ' ἄλλοις κλώσσα.

Κλώστρα· ἡ ἄλλως λεγομένη πρωτογαλιά, τὸ
πρῶτον μετὰ τὸν τοκετὸν γάλα.

Κνήθομαι· ἐν Βάρνῃ, τὸ κοινότερον ξύομαι.

Κνησμός· ἡ φαγούρα.

Κοιλίας· ὁ ἔχων μεγάλην κοιλίαν, προγάστρω.

Κοιλιομέντουρα· κοιλία μὲ ἔντερα, τὰ κοιλιακά
σπλάγχχνα ἐκβεβλημένα.

Κόχκα, ἡ χσραγή· φρ· «ἔχαμε κόχκα»· στάσιν,
παῦσιν.

Κοκχάρι· ἐν Τήνῳ, ὁ κόχκος τοῦ χρομμυδιοῦ,
ἡ σκορδέλα, σκορδίλα.

Κοκχαλιά· ὁ σπόρος τῶν κολοκύνθοειδῶν καρ-
πῶν, ἡ πεπονιά, ἡ καρπουζιά καὶ κλπ.

Κοκχιάζω· κάμνω ἢ ἔχω κόχκον.

Κοκκίνης· ὁ κόχκινος βοῦς, ὁ πυρός.

Κολλήγας (collega)· ὁ ἐπὶ μεριδίῳ καλλιεργη-
τῆς κτήματος (Ἐπίμορτος.)

Κολληγειά· τὸ κολληγεύειν.

Κολληγεύω· εἶμαι κολλήγας.

Κολληγερόν· κτήμα διδόμενον εἰς κολλήγαν.

Κολλίχι· (κόλλιξ)· ἐν Τήνῳ, τὸ κουλούριον.

Κολόπι· εἶδος πλακοῦντος διὰ χόρτων μορφὴν μισελήνου ἔχοντος.

Κολοφωνιά (κολοφών, κολωνός)· λιμένος Κύρου ὄνομα.

Κόλυμπος· α'). λάκκος ἀνασκαφεὶς ἐν ἀγρῷ πρὸς ποταμίευσιν ὀμβρίου ὕδατος β'). θερμὸν νερὸν ρησιμεῦον εἰς τὴν ζύμωσιν ἄρτου.

Κομίνα (κάμινος)· ἐν Βάρνῃ, ἡ ἐστία.

Κομπώνω ἢ κομπιάζω (κόμβος)· κόπτω τὴν συ-
έχειαν τοῦ λόγου ἐξ ἀγνοίας ἢ ὑπόληψ.

Κόνιφον (κόνις)· τὸ λεπτὸν καὶ λειοτριβημένον χυρον.

Κοντογανίζω (κοντὸν-ἄγανον)· ἀποκόπτω καλῶς ἃ ἄγανα τῆς κριθῆς.

Κοντοκούβαρος· κοντὸς καὶ χονδρὸς ὡς κουβάρι.

Κοντομανόλης (κοντὸς-Μανόλης)· εἶδος βωκαίου κοιλιαροῦ καὶ κοντοῦ.

Κοντοπίθαρος· λέγεται ὁ κοντὸς καὶ χονδρὸς.

Κόπανον· φυτὸν ραφανοειδὲς ἄγριον.

Κοπριδερός· ἀγρὸς πολλὴν κόπρον ἔχων.

Κοπρίτης· ζῶον κοπρίζον, ὀκνηρὸν καὶ ἄχρηστον

Κοπροσκυλιάζω· ζῶ ὡς κοπρόσκυλον, εἶμαι ὀνηρός.

Κορφιάζω· ἐπὶ γεννημάτων τὰ ὅποια κάμνουν ορφῇν, στάχυν.

Κορφή (κορυφή)· ὁ στάχυς γενήματος καὶ ἡ ορυφή τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀνθρώπου-

Κοτσαύτης (κόπτω-αὐτίον)· ὁ ἔχων τὰ αὐτὶ κεκομμένα, ὡτόθυμος.

Κοτσαυτίζω· κόπτω τὰ αὐτὰ.

Κοτσυφόμυαλος (κόσσυφος-μυελός)· ὁ ἔχων μυαλὰ, γινῶσιν κοσσύφου, κατὰ τὸ πετεινόμυαλος.

Κουβαριὰ (κούβαρος)· ἐν Τήνῳ, τὸ λιθοδόλημ διὰ μεγάλων καὶ σφαιροειδῶν πετρῶν (κουβαριῶν).

Κουβαριάζω· κάμνω τὸ νῆμα κουβάρι.

Κουδδυναριά· ἡ τὸν κώδωνα ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ φέρουσα προδατῖνα· λέγεται καὶ ἐπὶ γυναικὸς ἐν σφήμῳ, ἧς τὸ ὄνομα διεκωδωνίσθη.

Κουκκουδιάζω· συστέλλομαι καὶ συμμαζεύομαι μάλιστα ἐξ ὕπνου, ὡς κουκκουβάγια.

Κουκκουῖδι (κοκκίδιον)· μικρὸς κόκκος, τὸ κουκκουῖτσι, ὁ πυρὴν ἔτι δὲ μικρὸν πόνεμα τοῦ σωματος, φύμα.

Κουκκουλίτης (κουκκούλα)· εἶδος ἀμανίτου.

Κουκκουναῖς (κῶνος, κουκουνάρι)· ὁ κῶνος τῆς κουκκουναριᾶς· κοκκωνᾶς, πιτυῶν. ἐν δὲ Κύθῳ ὄνομα χωρίου κατεστραμμένου.

Κουκκουστιάχτης· ὁ καὶ τὸν κουκκον σκιαζόμενος, φοβούμενος, ὁ καὶ τὰς ἐλαχίστας ἐκκλησιαστικὰς διατάξεις διατηρῶν ἀπαραβάτους καλὸς γηρος.

Κουκκουρίζω· λέγεται ἐπὶ νηπίων ἀνησυχούντων ἐν τῷ ὕπνῳ καὶ ἐλαφρὰ γογγυζόντων.

Κουνουπίζω (κῶνωψ)· ὑπονυστάζων κλίνω ποτὶ λάκκους τὴν κεφαλὴν.

Κουντουρεύω (κοντῆ-οὐρά)· χολοδόω ζῶντα χον οὐράν.

Κούντουρος· σκύλος ἔχων κομμένην τὴν οὐράν, κόλουρος.

Κουρέψης (κουρεύω, κείρω)· ὁ ἔχων βάθως τὴν κόμην κεκαρμένην.

Κουρνολόγα, ἡ, ἐν Τήνῳ, καλαθίσκος διὰ μούρα ἐκ φύλλων συκῆς (μουρολόγος).

Κουρκουνιά· ἀγγεῖον ὕδατος στενόλαιμον ἔχον γούργουρα· λέξις μιμητική.

Κουρογένης· ὁ ἔχων κουρευμένα τὰ γένεια.

Κουρουνιάζω, ἡ ξεκουρουνιάζω (χορῶνῃ)· ἄλλοι λέγουσι κουρνιάζω, νυστάζω, συνεχῶς κατακλίνω τὴν κεφαλὴν.

Κούρταλον (χρόταλον)· ἐν τῇ φρ. «ἔγεινες ἀναιγορεῖα καὶ κούρταλον» ἦτοι ἐδυσφημήθης εἰς ὄλον τὸν κόσμον.

Κουρφᾶ (κρύφα)· κρυφίως.

Κουταλίτης· τηγανίτα διὰ μιᾶς κουταλιᾶς.

Κούττελον· μέτωπον.

Κουττελίτης· ἐπίθεμα τοῦ κουττέλου,

Κουφάρι (κόφος, κοφίνιον)· μικρὰ καὶ στρογγύλη καλαμωτή.

Κουφόβρασις (κούφη-βράσις)· ὀχληρὰ ἡλιακὴ θερμότης.

Κουφός· λέγεται ὁ ποντικὸς εὐφήμως ἐν καιρῷ τῆς σκωληκοτροφίας.

Κουφονότι· κοῦφος νότος, ἐλαφρὸς.

Κοφινίδα· ἐν Τήνῳ λέγουσι «ὁ μαθητὴς ἔχαμε κοφινίδα», δὲν ἐπῆγε εἰς τὸ σχολεῖον ἐν ἀγνοίᾳ ἰῶν θρόνων.

Κόφτρα (κόπτω)· τὸ κόψιμον τοῦ αὐλακίου πρὸς παροχέτευσιν τοῦ ὕδατος.

Κόχυλας (κογχύλη)· εἶδος θαλασσίου ὀστρέου σιλοειδοῦς.

Κοχύλια (κογχύλια)· αἱ κόγχαι, ἐν γένει ὁ βολβὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ.

Κοψὸς (κοπτὸς· σῖτος χονδροκομμένος διὰ μαγείρευμα.

Κράζω· εἰδιχῶς ἐπὶ φωνῆς πετεινοῦ· ἔπειτα, ἐνιδίζω· φρ. «τοῦ ἔκραξεν ὅσα δὲν εἶχεν.»

Κράφαλα ἢ γυράφαλα ἢ γκράφια ἢ γκρέφια, ἀκταὶ τῆς θαλάσσης ἀπότομοι καὶ κρημνώδεις.

Κρεμανταλᾶς· ὁ ἀτημελήτως ἐνδυόμενος

Κρεμβοβολῶ (κρημνός)· βάλλω κατὰ κρημνῶν.

Κριθαρίτης ἢ κρίθινος, ἄρτος ἐκ κριθῆς.

Κρόδρομα ἢ κρόδωμα (ἄκρον-δρόμος, ἢ ἄκρον-δῶμα)· λίθοι μεγάλοι ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοίχου ἢ περιβόλου.

Κροδροματιάζω· βάλλω κροδρόματα.

Κρομποποδιά· ποδιά ἔχουσα χρῶμα κρομμευδοφύλλων.

Κροπιά, κροπιτιά· ἐν Μεγάροις ἀντὶ κοπριάς, κοπρισιά.

Κρουσταλλίδα· μικρὸν κρύσταλλον. ἢ κοινότερον κρούσταλλον.

Κρουφιάνα (κρυψάνα, κρύπτη), ὁ κρυψέων.

Κρούω· ἐν Βάρνῃ καὶ ἐν Μάνῃ ἀντὶ τοῦ κτυπῶ, βαρῶ.

Κτενίχ· ἐν Τήνῳ, ἐργαλεῖον ὀδοντωτὸν τῶν λιθογλύφων.

Κύβω (χύπτω)· ἐν Μάνῃ, κατακλίνομαι πρὸς ὕπνον.

Κυπάρι (τύπος, τυπάριον)· κηρίον ἔχον τύπον τοῦ πινακίου, ἐν ᾧ ἐχύθη· οἱ Ἀθηναῖοι λέγουσιν αὐτὸ τυπάρι.

Κυργιακή· ἐν Κύθνῳ τσεργιακή, ἐν Μεγάροις, Κιουργιατσή.

Κωλιάς· ὁ ἀφεδρὼν, τὸ ἄκρον τοῦ ἀπευθυσμένου.

Κωλογαρίζω· παρ' ἄλλοις στρειφογυρίζω, κλωθεγυρίζω.

Κωλοκαθίζω· κάθημαι κατὰ γῆς ἐπὶ τῶν γλουτῶν.

Κωλοχόβγω· διὰ χτυπήματος ἐπὶ τῶν νώτων παραλύω τοὺς ἐπισθίους πόδας ζώου.

Κωλόκουρον· κουρά τῶν κώλων, ἥτοι τῶν ἄκρων προβάτου.

Λαβρίδι ἢ κοινότερον λάβρα, ὁ καύσων.

Λαβρίζω· καίομαι, λέγεται μάλιστα ἐπὶ φυτῶν ξηρανθέντων ὑπὸ τοῦ ἡλίου.

Λαγαρόν· ἄλλοι λέγουσι λάγαρον, τὸ λαγγῶνι τῶν ζώων. Πλούταρχος ἐν βίῳ Καμίλλου ἔχει τὸ ὑπερθ. *λαγαρώτατον*.

Λαγκωνιάζω· λέγεται ὅταν τὸ ἔμβρυον περισφιχθῇ εἰς τὰς λαγῶνας.

Λαγκρύνω, ἡ-αῖνω (λαγγάζω λαγγένω, λαγγανίζω)· λιγνεύω, στραγγίζω, ὅθεν *λάγγερας*, τῆς στροφιλιᾶς τὰ στραγγίδια, τοποθεσία ἐν Πάρῳ.

Λαγοκοιμοῦμαι· κοιμῶμαι ὡς λαγός, πολὺ ἐλαφρῶς.

Λαγοῦδι (λαγῶδιον)· τὸ πληκτρον τῆς χορδῆς τοῦ δοξαριου, διότι ἔχει ὁμοιότητα πρὸς λαγῶδιον.

Λαλάζω (ἀλαλάζω ἢ λιλαίομαι)· σκίρτῶ «ὕπὸ χαρᾶς· φρ. λάλαξεν ἡ καρδιά μου.»

Λαμπριανός· τὸ ἄρνιον τῆς λαμπρῆς, τοῦ Πάσχα.

Λαρούγγα (λάρυξ, λάρουγγας)· γυνὴ ἀδελφάγος.

Λατάρει (ἐλαύνω, λάμνω)· ἐπὶ ζῶων, τράγων ἢ κρουῶν χρηαίμων· εἰς ὀχείαν.

Λάτος (ἐλατος)· ἐν γένει κλάδος δένδρου.

Λάτρα, ἡ ὑπηρεσία, ἀσχολία κατ' οἶκον.

Λατρεύω· ὑπηρετῶ, ἀσχολοῦμαι.

Λατροφόρος· ὁ ἔχων λάτρας πολλὰς.

Λήγορα· (γλήγορα) μεγαρικόν.

Λειτουργικόν ἢ λειτρουϊκόν· ἡ πληρωμὴ τῆς λειτουργίας.

Λέπω, ἐν Μεγάροις, ἀντὶ βλέπω.

Λειδινόν ἐν Μεγάροις ἀντὶ Δειλινόν.

Λειφτής· ἐλλιπὴς ἄρτος λειψός, ὁ ἄζυμος· λειφαναίβατος ἄρτος· ὁ ἐλλιπὴς εἰς τὴν ἀναίβασιν, ζύμωσιν.

Λιβαδόχωμα· χῶμα λιβαδίου, ἀργιλῶδες, δι' οὗ χωματίζουσι τὰς στέγας τῶν οἰκιῶν.

Λιέγω· μεγαρικὴ προφορά τοῦ λέγω.

Λιμόγιλον (λιμός-ἴλος γίλος)· λιμοὶ, μικροὶ γίλοι, μικρὰ καὶ εὐτελῆ ὀψάρια, ἐν γένει μικρὰ παιδία λιμάρικα.

Λιμοκαμμένος· καμμένος ἀπὸ τὸν λιμόν.

Λιμολογῶ· ἐπὶ ζῶων, ἅτινα λιμάζοντα συλλέγουσι τὴν μόλις ἀναφύεισαν γλῶσσην.

Λιμόπαιδον· πλήθος παιδίων πειναλέων.

Λιμοπρόγονον ἢ κοινότερον λιοπρόσοναν· πεινα-
λέα προγόνια καὶ διχονοοῦντα ἔνεκα λιμοῦ ἐξ ἀ-
σπλαγχνίας μητρυιάς.

Λιμοντεριάζομαι (λιμός-έντερα ἢ λύω-έντ) δου-
σμενῆς ἔκφρασις ἐπὶ ἀποπατοῦντος, καθ' οὗ λέγε-
ται «ἔχαμε τάντερα του.»

Λιμπίζομαι (libido) λιμπεύω, λιχνεύω.

Λο(γ)οῦμοι, σαι, ται· λογίζομαι, ὀνομάζομαι.

Λισβός· λεπτός, ισχνός, καρπός, μάλιστα γεν-
νήματος καὶ λαθίων.

Λόθρα, ἢ (λύθρον) χαλκία ἐν βορβόρῳ.

Λόλα, ἢ, ἐν Τήνῳ, εἶδος ἀραχῆ στρογγύλου, ὁ
καμπύλης παρ' ἡμῖν.

Λολός (βολός)· ἢ μελάνη τοῦ ὀκταποδιοῦ.

Λοοξαίνω (λύω-ξαίνω)· διασύρω τινὰ ἀπὸ τὰ
μαλλία τῆς κεφαλῆς λύων καὶ ἀνατινάσσων αὐτά.

Λοοσέρνω (λύω-σύρω, σέρνω)· σύρω κατὰ γῆς
ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τὰ μαλλιά.

Λουπάζω (λωφάζω)· περίτρομος· συμπαζεύομαι
εἰς γωνίαν.

Λοχοῦ, ἢ λεχώ.

Λοχωνιά· τὰ ἡερωμένα πανία τῆς λεχοῦς.

Λύκος· ἢ πλεχτάνη τῆς ἀμπέλου καὶ ἄλλων φυ-
τῶν, δι' ὧν ἐλισσόμενα περιπλέχονται εἰς ἄλλα.

Λυκόπαιδον· τὸ λιμόπαιδον.

Λυκοφαμελιά· οἰκογένεια πολυμελῆς καὶ πει-
ναλέα.

Λυτίζω (λύω)· διαλύω ἀραχῆν ἢ κουκκία, διὰ
τὰ κάμω φάσαν.

Λυχνοστάθης (λύχνος-στάτης)· σκεῦος ἐφ' οὗ τοποθετεῖται ὁ λύχνος.

Λυῶμα, (λύω)· διάλυμα· φρ. ἀτὸ μαγὶ ἔγεινε λυῶμα,» ἔλυωσεν.

Λωλοπίσιπλος· λίαν ζωηρὸς καὶ ταραχώδης.

M

Μαγγώνω (μάγγανος) ἡ κοινότερον μαγγανίζω, πιέζω.

Μάγου ἢ μάγου μου (manco)· τοῦλάχιστον,

Μακελλεμμένος· ἐκφρασις δυσμενῆς, ἄξιος μακελλεῖου, ὀλεθρὸς ἄνθρωπος.

Μαλαθράκι (malus tratatus)· κατὰ λέξιν μαλατρατᾶδος, δεινῶς προσβεβλημένος· μαλαθράκι, νόσος δεινὴ τῶν παιδῶν, δρακόντι, ἀμπελοχλάδι, ἡ κυνάγχη.

Μαλᾶς (μαλάσσω)· ὄργανον ἀστρακώσεως, ἀμμοκονιάσεως.

Μαλλόρρουπος (μαλλὸς-ρύπος)· ἡ τῶν μαλλίων ἀκαθαρσία καὶ δυσωδία, κινάβρα.

Μαλλούσης· ὁ ἔχων πυκνὴν καὶ μακρὰν κόμην.

Μαμμοῦνα· σχώληξ, ἔντομον ἐν γένει.

Μαμμουνιάζω· μυρμηκιῶ, αἰμωδιάζω.

Μανάλι (μανουάλιον)· ἐν Βάρνη, ἡ κηροδόχος λυχνία.

Μανιάς· ἐν Χίῳ ὁ μαντιώδης.

Μανδραγόρας· ὁ, ἐν Τήνῳ, βοτάνη, αὐτόχρημα τῶν ἀρχαίων ὁ—μανδραγόρας.

Μαντατόν· ἀγγελία (mandatus) διαταγή.

Μαντατοφόρος· ἀγγελιαφόρος.

Μάππα (mappa)· ἄνθος, ὅχι τὸ χειρόμακτρον.
Μαραχλυάζω (μαραίνω-ἀχλύς) ἐπὶ φυτῶν ἐξ
 ἀχλύος μαραινομένων.

Μαργώνω· ξεπαγιάζω, πεισμώνω, δέν σαλεύω.
Μαρτάπριλον· αἱ τοῦ Μαρτίου καὶ Ἀπριλίου
 ἡμέραι, ἀνοιξες.

Μαρτίνα· τριχυμία τῆς ἐαρινῆς ἡμερίας.
Μαρτούριον (μαρτύριον)· βάσανος, δεινὸν πάθημα.
Μαρτυρῶ· πλὴν τῆς συνήθους ἔχει καὶ τὴν ση-
 μασίαν τοῦ βασανίζω, ζομαί-

Μάσσαρος· ἐν Τήνῳ, μαστρωπός.
Μασσαρεύγω (μάσσω)· συγυρίζω στήριον, ἐπι-
 σκευάζω ἐν γένει.

Μασσαρεία· τὸ μασσαρεύειν.
Μασσαρεύτρια, ἡ μασσαρεύουσα.
Μαστάρδακτον (μασσυῖτι-ἄτρακτος)· σιδηροῦν
 ἀτράκτιον, δι' οὗ ἀναπηνίζουσι τὸ μασσοῦτι.

Ματτύα, ἡ (ματτύη)· τὰ παχέα τῶν χοίρων ἐντε-
 ρα παραγεμιστά. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ματτύαι πα-
 ρετίθεντο κατὰ τὸ ἐπάϊκλον ἢ ἐπίδειπνον τῶν συσ-
 σιτίων.

Μελετίνη (μελετίνη)· βοτάνη εὐώδης, τὸν τρισαῖ
 παρ' ἄλλοις.

Μελίγγας (μῆνιγξ)· τὸ μελίγγι, τὸ μεταξὺ τῶν
 ὀφθαλμῶν καὶ τῶν ὠτων μέρος.

Μελιγγίτης· ἐπίθεμα τῶν μηνίγγων.
Μελικτήρα· λέξις μεγαρικῇ, ὁ μελιθώδης ὁπὸς
 τῶν φυτῶν.

Μελισσοθυρίδα· θυρίς, ἐν ἣ κατατίθεται ἡ κυ-
 ψέλη τῶν μελισσῶν.

Μέριχας· λιμήν ἐν Κύθῳ· κατὰ φθοράν ἐκ τῆς μυρίκης, ὡς ἀνδρόγυνον φθορᾷ ἀνδρόγενον.

Μερουλλίδα (μυρυλλίς)· ἴσως τὸ παρ' ἄλλοις μερῶνι, λάχαναν εὐῶδες, μυρρός.

Μεσημεριάζομαι· καταλαμβάνομαι ὑπὸ τῆς μεσημβρίας.

Μεσιᾶ (μέση)· λωρίαν δενόμενον ὑπὸ τὴν κοιλίαν ἢ τὴν μέσῃ τῶν ζώων ἵνα συγχρατῇ τὸ σάγμα.

Μεσαχοπῶ (μεσόχοπος)· ἐπὶ χρόνου μεσοῦντος, φρ. αἴ ἡμέρα, ὁ μὴν κλπ. ἐμεσοχόπησεν.»

Μεσούρανα· ἐπίρ. ἐπὶ ἡλίου διανύσαντος τὸ ἡμισυ τοῦ ἡμερησίου δρόμου φρ. «ὁ ἥλιος εἶναι μεσούρανα.»

Μεσόφρυδον· τὸ μεσόφρυον.

Μεταγνωμῶ· ἐν Τήνῳ, ἀλλάσῃ γνώμην.

Μεταφυλλίζω· γυρίζω φύλλον· μεταφορ. διασχεδάζω.

Μηλαδέλφια· ἀδελφοὶ ἑτεροθαλεῖς· ἴσως ἀντὶ μιγαδέλφια, συμμιγεῖς τρόπον τινὰ ἀδελφοί.

Μητροπολίτης· παράξενον! ἐν Τήνῳ λέγεται καὶ τὸ μαῦρον χονδρογαύγιαρον ἢ τὰ ἀποξέσματα βαρελίου μαύρου χαυγιαρίου.

Μικροπονηρία· μικρὰ ἢ μικροῦ παιδίου πονηρία.

Μισιώτικον· ἐν Τήνῳ, τὸ κολληγερόν, τὸ μισιάρικον κτῆμα.

Μολυβίδα· ἢ ἄλλως μολυβήθρα, κανδηλήθρα.

Μολυθωσιά· τμήμα μολύβδου εἰς τὴν ἄκραν τῆς ὀρμιας ἢ τῶν δακτύων.

Μομφεύγω· μέφομαι.

Μονόδοχος· μεσόδοχος, ἡ τράβα.

Μονολάτικον (μόνος-ελαύνω)· ἄπίτι ἔχον ἐν μόνον δωμάτιον.

Μονόπυρον· φασθόλια, βαμβάκια καὶ ἄλλα καλοκαιρινὰ, τὰ ὅποια μετὰ τὸ πρῶτον μάζωμα τοῦ καρποῦ των ξηραίνονται, λέγουσιν ὅτι πηγαίνουν «μονόπυρα» ἴσως μονόπηρα, μὲ ἓνα πάρσιμον.

Μονόφωνον· ὁμόφωνος πολλῶν ὁλολυγμός.

Μορμώτα (μαρμώ)· ἀσχημομούρης, μορμολύχειον.

Μοσχίδα· μικρὰ δάμαλις.

Μουδιάστρα· εἶδος ψαριῦ, ἡ νάρκη.

Μούρμουνας (μορμώνη)· τὸ ἐκ τοῦ ἐρίνεοῦ ἐξερχόμενον μικρὸν ἐντόμον.

Μουρτία (μύρτος)· ἐν Μεγάροις.

Μοῦσχι (μάσκα)· σακκοῦλι, δι' οὗ προφυλάττεται τὸ στόμα καὶ ἡ μύτη τῶν κτηνῶν ἀπὸ τοῦ οἴστρου.

Μουστάρι· τὸ μαστάριον τῶν ζώων.

Μουστράω (;) ἐν Μεγάροις, καταδιώκω (οἴστρη-λωτῶ).

Μουστῶνω· φουσκῶνω ὡς ὁ μοῦστος, εἰς ὀργὴν κινουμαι.

Μπαραστάθης (παραστάτης)· τῆς θύρας καὶ τῶν παραθύρων αἱ στήλαι, ἐφ' ὧν ἀρθροῦνται τὰ θυρόφυλλα.

Μπαρμπουλήθρα (περπερήθρα)· ὁ χρυσοκάνθαρος, ἡ παρ' ἄλλοις ζῆνα.

Μπέκκας (Βέκκας ἐπώνυμον λατινὸφρονος Κων)-πόλεως πατριάρχου)· ὁ ἀνεχόμενος αὐζυγόν, ἄτιμον ἐξ ἡλιθιότητος.

Μπελλίτσας (λατ. imbecilis, ~~εβρ.~~ γαλ. imbecile)· μωρός.

Μπερφαδίζω ἢ **μπεφαρδίζω** (bavardage)· κάμνω τινὰ μπερφαδον, περίγελων, σκώπτω.

Μπλέχτης (ἐμπλέκτης) ὑποσκέλισμα τῶν παλαιόντων.

Μποδουρῶ ἢ **μποδουρίζω**· κυπρ. (πορεύομαι)· τρέχω· τραγ. ἐδ Γεώργης ἐμποδούρησε τὴν κόρη νὰ γλυτώσῃ.

Μπόμπυρος (βόμβυξ, βόμβυρ λακωνιστί)· ὁ μικρὸς ἀλλὰ ζωηρὸς παῖς.

Μπουθῶ ἢ **ἀμπουθῶ** (βοηθῶ, βωθῶ ἰωνικῶς)· βοηθῶ, ὑποστηρίζω· διάφορον τὸ ἀμπώθω (ἀπωθῶ).

Μπούστα (busta ἰταλ) φάκελλος· τὸ συρτάριον τῆς τραπέζης.

Μπροστηλάζω (προθηλάζω)· ἐπιστατῶ νὰ θηλάσῃ τὸ νεογνὸν εἰς ξένην μητέρα.

Μπούκλυζα (βομβυλιός;)· ἡ παρ' ἄλλοις τσότρα.

Μπρίζω (ὀμβρίζω ἢ βρύω)· ἐπὶ ἀγγείου διαρρέοντος κατὰ σταγόνας ἢ ἐν εἵδει δρόσου πανταχόθεν.

Μπυρίζω (πυρίζω) καίω· φρ. σκαύγομαι, μπυρίζομαι, βασανίζομαι.

Μύζω· ἐν Χίῳ, τὸ κοινότερον μουγκρίζω.

Μύξης, ὁ κοινότερον μυξιάρης.

Μυξὸς (μυωξός)· μικρὰ ὀπὴ λέμβου ἢ πλοίου δι' ἧς ἐξέρχεται τὸ εἰσελθὸν νερόν.

Μυιόχεσμα ἢ εὐφημότερον μυιόφυσμα.

Μωρομάννα· μήτηρ νηπίων.

Μωροπαιδίστικος· ὁ κάμωνων ὅ,τι τὰ μωρὰ παιδιά.

Μωροσκότεινα· ἐπίρ. ἐν Τήνῳ, τὸ παρ' ἡμῖν θο-
λοσκότεινα,

N

Νάπος· τὸ $\frac{1}{4}$ τοῦ ἐγχωρίου ἐξαγίου, ἢ τὸ $\frac{1}{10}$ τοῦ
κοιλοῦ.

Νειά, τά· οἱ νέοι καρποί· «ἔστα νειά» τὸν Σε-
πτέμβριον. «εἰς νέωτα.»

Νερόμελι· τὸ ὑδρόμελι.

Νευρίδα· νευραλγία διαβατική δυσκολεύουσα
τὴν κίνησιν τῶν ποδῶν.

Νευροκαθαλλίχεμμα· στραγγαλισμὸς τῶν ἄκρων
ἄνευ ἐξαρθρώσεως.

Νεώνω, ἐνέωσα· κυпр. κάμνω τινὰ νέον, μεγα-
λώνω. «ἡ ξενιτσία μ' ἐνέωσεν.»

Νηνίδα (νανίον, νήπιον)· πιτυροειδὲς ῥύπος ἐπὶ
τῆς κεφαλῆς τῶν νηπίων.

Νιχτόμπολα (νίπτω-μπόλια)· προσωπόμακτρον.
ἸΝοιόψιχα (οἰνόψιχα) ἢ ἄλλως λεγομένη κρα-
σόψιχα.

Νοικοκυρά· προφέρεται, νοικοκυοῦρά, ὅχι μόνον
ἡ κυρία τοῦ οἴκου, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐκ κεράμου πύ-
ραυνον, ἡ φουβού.

Νοσιίδα· λέξεις μεγαρικῆ, ἡ νεοσσίς, ὁ νεοσσὸς
μάλιστα πέρδικος.

Ντιλάβη (ἀντιλαβή)· ἐν Βάρνῃ, ἡ κυράγρα.

ἸΝτηροῦμαι (ἐντηροῦμαι)· συστέλλομαι, φοβοῦμαι.

Νυκτοχώρας, ὁ νυκτικὸς ῥαξ.

Νυκτοπάτης· ὁ τὴν νύκτα περιπατῶν καὶ κλέ-
πτων· τραγ. «Γιὰ σένα κλέρτη μείπανε, γιὰ σένα
νύχτοπάτη.»

Νυφικᾶτον· ὁ νυμφών.

Νιχτοπαρώρης, ιστα(νύξ-πάρωρα)· φάσμα νυκτερινόν ἐν βαθείᾳ νυκτί (πάρωρα) ἐμφανιζόμενον.

II

'Ξαμμώνω (ἐξαμμος, ἐξ ἄμμα)· ἀπειλῶ τινα, μετρῶ μέγεθος τι.

'Ξανάπομπα (ἐξ-ἀναπέμπω)· ἐπίρ. ἀντίστροφα, ἐμπρὸς ὀπίσσω καὶ ἀνωφελῶς ἀποστέλλω τινά.

'Ξάνεμα ἐπίρ. (ἐξανεμίζω), ἐναντίον τοῦ ἀπάνεμα, ὑπήνεμα.

'Ξανεμίζω· οἱ Μεγαρεῖς ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ λιχνίζω, λιχμίζω.

'Ξαραχνιάζω· ἐκβάλλω τὰς ἀράχνας.

'Ξαργετοῦ ἢ 'Ξάργου (ἐξ ἔργου)· ἐπὶ σκοπῷ, ἐ. πίτηδες.

'Ξαφρίζω· ἐκβάλλω ἀφρόν κρέατος· λέγεται καὶ ἐπὶ ζύμης ὑπὲρ τὸ δέον ζυμωθείσης, ὀξυνισάσης.

'Ξεδώνω (ἐκ-δίδω)· ἀφίνω τὰς μερίμνας, διασκεδάζω.

'Ξεζημαρώνω (ἐξ-ζημᾶρι, σμῆνος)· ἐν Τήνῳ, ἐπὶ μελισσῶν, αἱ ὁποῖαι ἐβγαλαν ζημᾶρι, σμῆνος.

'Ξεζουμίζω (ἐκ ζωμός)· ἀλλάσσω τὸν ζωμὸν μαγειρεύματος.

'Ξεθερμίζω διὰ θερμοῦ ὕδατος πλύνω τὰ πινάκια.

'Ξεθρακίζω (ἐξανθρακίζω)· σκαλίζω τὴν φωτιάν, ἵνα φανῶσιν οἱ ἐν τῇ στάκτῃ ἄνθρακες. 'Εν γένει σκαλίζω τὸ χῶμα, ἵνα ἀποχωρίσω τὰς ἐν αὐτῷ πέτρας.

'Ξεκαυκαλίζω· ἐβγάζω τινὰ ἀπὸ τὰ κάκαυλά

του ξεμυαλίζω, φρ. ατὰ ψωμιά ξεκαυκαλίζονται», χωρίζεται ἡ φλούδα ἀπὸ τὴν ψίχαν·

Ἐκεφαλώνω· λέγεται καὶ ἀβγάζω εἰς κεφάλι, δύσκολον ἔργον τελειώνω.

Ἐκυταρώνω (κύτος, κύτᾱρον)· διὰ τῆς βίας ἐκβάλλω τὸ ἔμβρυον, ἐκτιτρώσκω.

Ἐελαμίζω (ἐλαύνω, ἔλασμα, ἴλαμα)· ἐπὶ ζώων ἀναπτυχθέντων.

Ἐελαιμιάζω· ἡ εὐρύνω τὸν λαεμόν τοῦ φορέματος.

Ἐέλεμμα (ἐξελέγχω)· τὰ κουσέλια ἡ ξέλια ὅταν ἐξελέγχωνται πρόσωπον πρὸς πρόσωπον ἵνα εὐρεθῇ ἡ ἀληθεια, λέγονται ξελέμματα.

Ἐεμασχαλίζω· ἐξάρθρῶ τὴν κατὰ τὴν μάσχάλησιν κλείδωσιν· ἐν γένει· ἀνασπῶ τι συνδεδεμένον καλῶς καὶ συνεσφιγμένον, ἥτοι κλάδον καὶ τὰ τοιαῦτα.

Ἐεμιτίζω· κόπτω τὴν μύτην, τὴν ἄκραν πράγματος, μάλιστα κουκκίων.

Ἐενερίζω· εἰς ξένα νερά πλανῶμαι· ἀλλὰ καὶ ἀναβαίνω ἀπὸ τοῦ βυθοῦ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν νεροῦ (ἐκνερίζω).

Ἐενοκοιτάζω· εἰς ξένην κοίτην κοιμῶμαι, ἐπὶ ὀρνίθων.

Ἐενόμαλλα· ἀρχαῖον κάλυμμα τῆς κεφαλῆς τῶν κυθνίων γυναικῶν.

Ἐενόμερος· ὁ ἐκ ξένου μέρους, ὁ ἀλλοδαπός.

Ἐενόφαντος· ξένος ἀγνώστου καταγωγῆς, τυχυδιώκτης, ἀγύρτης.

Ἐενοχάραγος· κτήνος ἔχων ξένην χαραγὴν, σημάδι· ἐπὶ ἀνθρώπου ξενοφάντου.

Ἔεντεριάζω· ἐν Τήνῳ τὸ παρ' ἄλλοις ξενο-
λιάζω.

Ἐπελαγίζω· ἀνοίγω εἰς τὸ πέλαγος ἀπὸ τῆς
ξηρᾶς.

Ἐπερδικίζω· ἀναπύσω τὸ νεογνόν, ὃ τρέχει
ὥς αἱ πέρδιχες.

Ἐποδαριάζω· κατακουράζω τινὰ διὰ μακρᾶς
πορείας.

Ἐπετῶ ἢ ἀναπετῶ· κυρίως ἐπὶ καρδίας παλ-
λούσης.

Ξεροβόρρι· ξηρὸς βορρᾶς καὶ ἐλαφρὸς, ἀλλὰ
ψυχρὸς.

Ἐποδαριάζω· διὰ μακρᾶς ὁδοῦ καταπονῶ τινὰ.

Ξερονόμι· ξηρὰ νομή.

Ξεροτήγανον εἶδος τηγανίτου.

Ἐέστερα (ἐξ-ἄστήρ)· αἰθριὸς οὐρανός· ἐν γένει
λόγος σαφὴς καὶ περίτρανος.

Ἐεπιτίζω· ἐξέρχομαι πανοικεῖ.

Ἐεσυνερίζομαι· συνερίζομαι πρὸς τινὰ.

Ἐεφέγγω· ὑποφώσκω.

Ἐεφεύγω· ἐκφεύγω, διαφεύγω.

Ἐεφτιλλίζω (ἐκ-πτίλλον, φτιλλί)· ἀποκόπτω
τὸ καὲν φτιλλί· «ἐξεφτιλλισά τινὰ» τὸν ἐθανά-
τωσα.

Ἐεχαλῶ· καγχάζω, ξεχαλῶ ἀπὸ τὰ γέλοια.

Ἐεχνοούσης (ἔεχινῶ, ἔεχάνω-νοῦς)· ὁ ἐπιλή-
σμων.

Ἐεψυχάρωνω· ἐπὶ ψυχᾶρας ἢ ψυχῆς τοῦ μετα-
ξοσχώληκος ἐξερχομένης τοῦ κουκκουλίου
Ξοῦλον· ἐν μεγάροις τὸ ξύλον.

Ἐουρίζω (ἐξ-ὄριον, ὀρίζω)· ἐπὶ ἀνέμου ἐκδιώκον-
τος πλοῖον· διαφέρει τὸ ξουρίζω, ξυρίζω, ξυραφίζω.

Ξυδάτος· εἰς ξύδι βαλμένος· διάβολος ξυδάτος,
κακὸς διάβολος.

Ξυλογκαγκάνα (ξύλον κάγκανον) ξύλον ξηρὸν
κεκαυμένον. Παρ' Ὀμήρῳ εὔρηται «ξύλα κάγκανα»
ἐπὶ τῆς αὐτῆς σημασίας· μεταφορικῶς ξυλογκά-
γκάνα λέγεται γυνὴ καὶ ἐν γένει ζῶον ἀχαμνότα-
τον, οὗ τὰ κόκκαλα πετοῦν ἐδῶ κ' ἐκεῖ.

Ξυλοφεγγίζω· λέγεται ἐτὶ φορέματος ἐφθαρμέ-
νου, τὸ ὅποιον ἐδῶ καὶ κέκεῖ φέγγει, κάμνει τρύπας.

Ξυνίδα ἢ ξυνίλα· ἐρευγμός μετὰ ὀξέων.

Ἐυνόγαλον· τὸ γάλα καὶ τὸ ἔυνόν, τὸ πεπη-
γὸς γάλα.

Ἐυνὸν οὐσ. γάλα πεπηγός.

Ξυξῆς (ξύ, ξύ) παράξενος. μυόγγιχτος.

Ξύσις· ὁ κνησμός· παροιμ. «Τὸ φαγὶ κῆ ξύσι ὥστε
ποῦ νάρχησῃ.»

Οἶδα ἐσώθη ἐν τῇ φράσει «οἶδα ἄν. . .» Ἐπὶ
ἀμφιβολίας· καὶ οἶδα ἄν,» ἐπὶ ἀπειλῆς.

Ὀκτάδα· ἐν Τήνῳ, τὸ ὀκταήμερον, ἡ ὀγδόη
ἡμέρα.

Ὀκτώμερον· ἡ ὀγδόη ἡμέρα.

Ὀλόπριση· ἐν Μεγάρῳ ἀντὶ ὀλόπριση, δυστυχῆς.

Ὀμω (οἶομαι, οἶμαι)· ἐν Πύργῳ Τήνου, νομίζω.
φρ. «ὄμω, καλποῖσαν», νομίζω ὅτι ἐφιλιώθησαν.
«ὄμω, ἦλθεν», νομίζω ὅτι ἦλθεν.

Ὀλημερίς· ἐπὶ. καὶ ὅλης τῆς ἡμέρας.

Ὅμορφοφονεῖδος (εὐμορφος-νέος).

Ὅμορφαερούσης (εὐμορφος ἀήρ)· ὁ εὐμορφον ἀέρα ἔχων, χαρίεις.

Ὅμορφοπιάστρα· γυνή καλῶς ἐργαζομένη.

Ὅξωτάρης (ἔξω, ὄξω)· ὁ εἰς τὰ ἔξω τοὺς ἀγροὺς) ἀσχολούμενος.

Ὅρη· ἐσώθη ἐν τῇ φράσει ἀνὰ πᾶν ἔς τὰ ὄρη τὸ μελετώμενον κακόν, ὅχι εἰς τὸν ἄνθρωπον.

Ὅρθοπλῶρίζω ἢ ἔχω τὸ πλοῖον ὀρθόπλωρον, τὴν πρῶραν πρὸς τὸν ἄνεμον.

Ὅρνειος· ἐν Μεγάροις ὁ ἀνότητος ὡς ὄρνειον.

Ὅρνιάζω (ἐρνεός)· βάζω ὄρνιν εἰς τὴν συκὴν.

Ὅρنيθοτυφλίδες ἢ ὄρنيθοτυφλιά· ἡ νόσος νυχταλωπία.

Ὅρنيθόψειρα (ὄρνις-φθείρ)· ψείρα τῆς ὄρنيθος.

Ὅρσε (ὄρισον, ὄρισε, ὄρίσατε, ὄρίστε)· ὁ καλούμενος ὑπὸ ἀνωτέρου ἀποκρίνεται λέγων ὄρσε, ἡγουν πρόσταξον.

Ὅσκε ἢ ὄγεσκε· θεωρεῖται ἀστικώτερον τοῦ ὄχι, ἐξ οὗ τὸ ~~πᾶν~~ φθορὰ ὄσκε· τὸ δὲ σκέ μόριόν τι ὡς τὸ γέ).

Ὅσμός· μεγαρ. ἀντὶ ἐσμός.

Ὅσῳ κυπρ. ἔσω, ὡς ἡμεῖς τὸ ἔξω ὄξω. «ὄσω μου νὰ μὴ πατήσης», μέσ' ἔς τὸ σπῆτι μου.

Ὅυλος, η, ον (ὄλος)· ἀρχαιώτερον τοῦ ἀστικώτερου ὄλος.

Ὅφισ ἢ ὄφιος· ἐσώθη ἐν τῇ φράσει «κάνει ὅσάν ὄφισ», ἐχύθη ἀπάνω μου ὅσάν ὄφις.

Ὅχερη ἢ ἔχερη· ἡ ἐχέτλη τοῦ ἀρότρου (ἔχω χεῖρ), ἣν κρατεῖ ὁ ἀροτριῶν.

Ὀχτα (ὄχθη)· τὰ ἐπὶ τῶν κατωφερῶν ἀγρῶν,
τειχία δι' ὧν κατέχονται τὰ καταρρέοντα χῶματα.

Ὀψᾶτος· ὁ καλὴν ὄψιν ἔχων, ζωηρὸς, ῥοδο-
κόκκινος.

Ὀψές· ἐν Μεγάροις ἀντὶ ἐψές, ψές, χθές.

II

Παγιδεύω· ἐξαπατῶ.

Παγούρα· παγετός.

Πάζω (πάσσω)· λέξις ἀλιευτική, ῥίπτω πασμὸν
εἰς τὴν θάλασσαν, ἥτοι δόλωμα πασσόμενον ὑπὸ
τοῦ ἀλιέως εἰς τὴν θάλασσαν διὰ τὰ ὀψάρια.

Παιδογονίζω· ἀξιῶνομαι νὰ δώσω τι εἰς τὰ
παιδιά μου καὶ τὰ ἐγγόνιά μου;

Παιδομάννα· μήτηρ μικρῶν παίδων.

Παιδῶλεθρον· πλῆθος παίδων ὀλεθρίων.

Παιζογελῶ· παίζων καὶ γελῶν διασκεδάζω.

Παιζομματίζω· διὰ τῶν νευμάτων καὶ τῶν ὀμ-
ματίων συνεννοοῦμαι.

Παλαυάδα· τοῦ παλαυοῦ ἡ ιδιότης.

Παλαιθοῦρι· ἐν Μεγάροις τὸ παῖρθύριον.

Πανάδα (pape)· ἐκ ψωμίου μαγείρευμα ἢ ῥόφη-
μα ἐξ ἀλεύρου.

Πανίζω· διὰ τοῦ πανίου καθαρίζω τὸν φοῦρ-
νον ἀπὸ τὰς στάχτας.

Πανιστής· τὸ ἐργαλεῖον δι' οὗ πανίζεται ὁ
φοῦρνος.

Παντοιολεύθερος· πάντη ἐλεύθερος, ἔχων πᾶ-
σαν ἄδειαν.

Παππούδια· φασηόλια ἐκτὸς λοβίων.

Παραβγαίνω· διαγωνίζομαι πρὸς τινα.

Παραβλώψης (παραβλώψ). ἐν Τήνῳ ὁ ἀλλοίθωρος·

Παραγάδι· χονδρὴ καὶ μακρὰ ὄρμια διὰ τὰ χονδρὰ ὀψάρια.

Παραλογισμένε· κατάρα μεγαρική, ποῦ νὰ λωλαθῇς.

Παράμαλλον· λεπτὴ ὄρμια, ἀφ' ἧς κρέμανται τὰ ἀγγίστρια τοῦ παραγαδιοῦ.

Παραμιλῶ ἢ παραλαλῶ· ἀλλ' ἀντ' ἄλλων λέγω ἐκ παραφροσύνης.

Παρθενεύγει (appartenir)· ἀνήκει μοί τι.

Παραργατάρω (παρὰ ἐργάτης)· ἀνταγωνίζομαι.

Παραστολιάζω· γίνομαι παραστόλι,

Παραστόλι· ὁ παράσιτος· ἰσχνόν, μικρόν καὶ ἀδύνατόν τι, μάλιστα παιδίον.

Παρασυρτόν· σχεδὸν ταῦτόν καὶ τὸ παραστόλι, ἀλλὰ λέγεται μόνον ἐπὶ ζώου παραχολουθοῦντος τὸν κύριόν του.

Πᾶς; ἀντὶ μήπως· φρ. «πᾶς ἦλθε;» μήπως ἦλθεν;

Πάσκειον (pascere)· ἡ νομή.

Πάσπακας (παιπάλη); ὁσμὴ κακὴ παλαιοῦ ἰ. Λεύρου, ἐν ᾧ εὐρίσκονται σκωλήχια.

Πασπακιάζω· κάμνω πάσπακαν.

Πασμός· ἰδὲ πάζω.

Πάστος (pastos;) συμπόσιον δι' ἐράνου.

Πασσώρα· γυνὴ πολυμήχανος καὶ πολύλογος.

Πατήθρα ἐργαλεῖον ὑφαντηρίου.

Πατίδι· κυπρ., σκαλοπάτι.

Πεζούλα· τὸ ἄλλως λεγόμενον πεζοῦλι.

Πεζοῦνι· κυπρ. περιστέρι.

Πεθερικά· ὁ πενθερός μετὰ τῆς πενθερᾶς.

Πελεκανιά (πελεκῶ) ἐν Τήνῳ, τὸ λατομεῖον.

Πελεχᾶνος ἐν Τήνῳ, βοτάνη ἀγρία ἐν ταῖς σπαρ-
αῖς ἀναφυομένη.

Πελαίγω, ἐπέλανα· κυπρ. παλαυώνω, γίνομαι πελός.

Πελός· κυπρ. ὁ παλαυός.

Πέντε· προτάσσόμενον ἐπιθέτων ἔχει τὴν σημα-
αν τοῦ ἀρχαίου τρίς, πολλάκις, μυριάκις· οἷον
ἐντάφτωχος, πεντάρφανος, πενταμόναχος.

Πεντοβολῶ· ἀντὶ μοσχοβολῶ.

Περγάζω (περιεργάζομαι)· διὰ τῆς ἀξίνης ὀργώ-
ω τοὺς γύρους χωραφιοῦ, οὓς εἶναι δύσκολον γὰ
ργώσω δι' ἀρότρου.

Περγώνω· ἐκ κείσματος· μένω ἀναυδος καὶ ἀκί-
ητος.

Περδικαύγουλον· αὐγὸν πέρδικος.

Περδικολόγος· ὁ κύνηγῶν πέρδικας.

Περδικοπάνι· πανὶ πρὸς θύραν πέρδικος.

Περδικοφωλεῖά· φωλεὰ πέρδικος.

Περίχαλος· εἰς ὑπερβολὴν καλός.

Περιοκλᾶδι (περιπλοκάς) βοτάνη περιπλεκομέ-
η εἰς τὰ παραφυόμενα φυτά.

Περίπτωχος· λίαν πτωχός.

Περίσσεια· μάλιστα, ἐξόχως.

Περιφάνι· νυχτερινοὶ πυρσοὶ τῶν ἀλιέων.

Περκόχαννα· πέρκαι καὶ χάννοι, μικρὰ ὀφάρια
μοῦ.

Περόνι, τό· ἡ περόνη.

Περονιάζω· εἰς μεταφορικὴν σημασίαν, λυπῶ κα-
ἀχαρδα, καρφώνω, ἐγγίζω πολὺ.

Πεταρίζω· περιπετῶ, χαμαιπετῶ.

Πέτασος· ἐν Τήνῳ, ἕπεσμα, βράχος· ἀπότομος.

Πετεινοκαύκαλος· πετεινόμυαλος, ἐλαφρόμυαλος, κουφόνους.

Πετροβολιά· λιθοβολία.

Πετροβολῶ· λιθοβολῶ.

Πετροκαταιλύτης· ὁ ταχέως φθείρων ὑποδήματα καὶ ἐνδύματα.

Πετρόψαρον· ὁ ψάριον διαιτώμενον εἰς τοὺς πετρώδεις πυθμένας τῆς θαλάσσης.

Πετσαλούδα· ἡ πέτσα, ἡ κόρα τοῦ ψωμιοῦ, ἀλλὰ καὶ ὁ φλοιὸς τοῦ ξύλου.

Πηγαδόχορτον· ἰδὲ φρητοτρίχι.

Πηδῶκα (πηδῶ-ῶκός)· γυνὴ θρασεῖα καὶ ἄπειμος, ποδῶκης· ἀλλὰ καὶ ψεῖρα μεγάλη οὕτω λέγεται.

Ἰίζηλος (ἐπίζηλος)· ἐν Τήνῳ λέγονται ἰίζηλα τὰ ἔξωτικά, στοιχειά.

Πιθόλι (πίθος)· ὑπολήνιον.

Πιννολόγος· ἐργαλεῖον τοῦ ἀλιέως τῶν πιννῶν.

Πιννόμαλλον· μαλλίον τῆς πίννης.

Ἰπινῶμι (ἐπὶ-ῶμος)· ἐπωμῖς, ἀχθοφορικὸν ἐπίθεμα.

Πιπί· λέξις νηπιακῇ, τὸ εὐμορφον φόρεμα.

Πιπίζω· ἐπὶ ὄγκου σώματος συστελλομένου.

Πιπερίζω· καίω εἰς τὴν γλῶσσαν ὥς πιπéρι.

Πίς; πίνος; ἀντί τίς; τίνος.

Πισιλίνη (ὀπίσω, ὀπισινός)· λωρίον εἰς τὰ πίνσινά τῶν ἐπισαττομένων ζώων, ὑπουρίς.

Ἰπίσχεπα· ἐν Χίῳ, τὸ κοινότερον Ἰπίμυτα.

Πιστικός· προφέρεται ἄπιστικός, φίλος πιστός, ρ' ἄλλοις ὁ ποιμήν.

Πιτταρόν· ἐν Συλλάχοις Κύθνου, ἡ πίττα.

Πιτροπίδια (ἐπι-τρόπισ)· ξύλα, δι' ὧν στηλῶνε-
ι τὸ νενεωλχημένον πλοῖον, ἵνα μὴ παρεγκλίνη.

Πιχερίζω λέγεται διὰ τὸ μετὰ τὴν πλάσιν δεύ-
ρον ἀναίθασμα τῶν ψωμίων ἐν τῇ πινακωτῇ.

Πιχύζω (ἐπιχέω)· χύνω τὸν σῖτον εἰς τὸν ὑπε-
νω τῆς μυλοπέτρας κάδον, τὴν πιχύστραν.

Πλαπλακίζω ἢ παπλακίζω (πλά, πλά)· ἐξυπό-
τος πατῶ μέσα εἰς τὰ νερά.

Πλαντάμι (πλατάσσω, πλαταγέω)· ἀπόστημα
ιρῶδες τῶν κτηνῶν εἰς θάνατον καταλήγον, ἴσως
ἀνθραξ.

Πλεξάνα (πλέκω)· πλόκαμος ἐκ κρομμυδίων ἢ
ορόδων.

Πληθερός· ἐν Τήνῳ, ἡ γλαύξ κατ' εὐφημισμὸν,
καὶ μὴ ἐρημάξῃ ἡ οἰκία, ἐν ᾗ ἀκούεται.

Πλημαίνω κυπριακόν, πλημμυρῶ.

Πλόφορος· τὸ ἄμνιον τὸ ἐν τῇ κυοφορῇ γυ-
ναικί.

Ποδαριά· τὸ χαμηλότερον μέρος τοῦ ἀγροῦ.

Ποδοκερίζω· πεδικλώνω τὸ βῶδι ἀπὸ τὸ πόδι
εἰς τὸ κέρατον.

Ποδολαχὴ· ἐν Μεγάροις· ποδῶν κτύπος τρέχον-
τος ἀνθρώπου.

Ποδοσκελίζω· ἐν Σίφνῳ, διασκελίζω, διαβαίνω ἄ-
νθεν τινος ἐξηπλωμένου κατὰ γῆς.

Ποικιλᾶδα· ἐφηλὶς τοῦ προσώπου.

Πιτυλήθρα (πιτυλίζω, πίτυλος)· κλυστήριον,

δι' οὗ οἱ παῖδες παίζοντες πιτυλίζουσιν ἀλλήλους.

Πιτυλῶ (πιτυλίζω)· περιρραντίζω.

Ποικιλόχεντρα (ποικίλη-ἔχιδνα), ὄφρις ὁ ποικίλος (ἐν Θεμιστοκλεῖ Πλουτάρχου).

Πολύξερος· ὁ πολλὰ εἰξεύρων, πολυῦστωρ.

Πολ(υ)οκαλούσης· ὁ πολλὰ καλὰ ἔχων, μεγάλου πλούτος.

Πολυ(ε)μερίζω πολλὰς ἡμέρας διατηροῦμαι.

Πολυ(ο)φέρα· ἡ πολλὰ λέγουσα καὶ ἐπεινοοῦσα.

Πολυχρονίζω· πολλοὺς χρόνους ζῶ.

Ποντικοδυναμών· κωμικὴ λέξεις, δύναμιν ποντικοῦ λαμβάνω.

Πόντιχιά· φωλεὰ ἢ ὁσμή ποντικοῦ.

Πορδοχλάνω)

Πορδοκοπῶ) συχνὰ πυχνὰ καὶ ἀναιδῶς κλάνω, καταπέρδομαι.

Πόρδος· ἡ πορδὴ.

Ποσκεπάζω· κυπρ. βλέπω, ἐπισκέπτομαι.

Ποταμόσερμα· μέρος γῆς ὑπὸ τῶν ποταμίων τῶν χειμάρρων παρασυρθέν.

Πουλακίδα· ἡ πουλάδα, τὸ ὀρνίθιον.

Πουλιάζω· κάμνω πουλιά, ἢ θαμβούμενος βιάω πουλιά ἀνύπαρκτα.

Παῦμα (πῶμα)· κάλυμμα στόματος ἀγγείου,

Πουμώνω· πωματίζω.

Πρεμμετίζω· περὶ τὰ ἄμματα εἰς τὸ κτένι τοῦ ὑφαντηρίου ἱατοῦ.

Πρίκα· ἐν Μεγάροις ἀντὶ πίκρα, ἡ λύπη· κρικαμένος ὁ πικραμένος.

Προβάσι (προβάτειον)· ἐν Τήνῳ λάχανον ὁ χοιροβοσκός.

Πρόκωλον· τὸ βλαστὰρι τοῦ λαχάνου· ἐν Τήνῳ προφέρεται ὑπὸ πρόκωλον.

Προπύρα· πίττα ψηνομένη πρὶν κλεισθοῦν εἰς τὸν φούρνον τὰ ψωμιά· ἡ ἀβούλωτη, ἡ πρωτοφουνη, τὸ πιτταρόν.

Πρόσβολον· τὸ ἐμβόλιον τοῦ ὕννιου ἢ τῆς ἀξίνης, ὅταν φθαρῇ.

Προσῆλιον· τόπος ὑπὸ τοῦ ἡλίου θερμασνόμενος, εὐήλιος.

Πρόσθυρον· τὸ πρὸ τῆς θύρας μέρος τῆς οἰκίας, ὅθεν διέρχονται διαβάται.

Προσφαγίζω· τρώγω προσφάγτον.

Πρόσφυρον (πρόσφορον)· λέγεται «τὸ ξύδε πρόσφορον», δριμύτατον.

Προσωπίδι· τὸ μέρος τοῦ ἐν τῇ μήτρᾳ ἀμνίου, ὃ φέρει ἐνίοτε ἐπὶ τοῦ προσώπου τὸ ἀρτίστοχον βρέφος. Τοῦτοὺς περιάπτον νομίζεται φέρονεὺτολμίαν.

Προυτσία· ἐν Μεγάροις τὰ προικιά· καὶ ἐν Κύθῳ προутσά.

Προφύσι (πρόφυσις)· ἐν Τήνῳ, τὸ προσέχον κυψελίδιον τῆς βασιλίσσης τῶν μελισσῶν, τὸ βασιλοκέρι, ὡς λέγουσιν οἱ ἡμέτεροι.

Πρυοβολῶ, πρυόβολον, πρυοβολικά· ἀντὶ πυροβολῶ κλπ.

Πρωταύλαχον· τὸ χωράφι ὅπου θὰ πρωτασπείρῃ τις.

Πύργερος (ὑπέργηρος)· φρ. «εἶναι γέρος πύργερος», ἐσχατόγηρος.

Πυριάζω· ἐπὶ τῶν ἐπωαζόντων πτηνῶν.

Πυρίζομαι· προφέρεται κοινῶς μπυρίζομαι, κα-
τακαίομαι αφράσ. ἐκάηκα, μπυρίσθηκα.

Πύρινον· προφέρεται μπύρινον· δάκρυα πύρινα»,
τὰ πικρά.

Πυρός· τόπος ἢ ἄνθρωπος θερμός.

Πορπυριοῦ (πύρ-πυρός)· κατάρα «πυρπυριοῦ καὶ
ἀνεμοσchrόπου νὰ 'πάη».

Πρωτάρνι· τὸ πρῶτον ἀρνίον τοῦ ποιμνίου.

Πρωτογαλιά ἢ πωρταγαλιά· τὸ ἐκ τοῦ πρώτου
γάλακτος κατασκευαζόμενον πηκτόν.

Πρωτογιούλιος· ἐν Τήνῳ, ὁ 'Ιούνιος πρὸς διά-
κρισιν τοῦ 'Ιουλίου, ὃν λέγουσι, δευτερογιούλιον.

Πρωτοτοχοῦσα· πρωτότοκος γυνὴ πρῶτον τε-
κοῦσα (πρωτόγεννη) ἐν Μεγάραις.

Πρωτόφουρνη· ἐν Τήνῳ, ἡ πρᾶπύρα παρ' ἡμῖν.

P

'Ράμμα· κλωστή χονδρὴ, δι' ἧς οἱ κτίσται τη-
ροῦσι τὴν εὐθυγραμμίαν τοῦ τοίχου.

'Ρημαχτούριον (ἐρημάζω)· παιδίον ἐρημάζον
πᾶν τὸ προστυχόν.

'Ρημοσκότεινος καὶ 'ρημοσκοτεινιάζω· ἐρημόν
τι καὶ σκοτεινὸν καθιστῶ.

'Ρητά· ἐπίρ. μεγαρικόν, ῥητῶς, ὀριστικῶς· π.χ.
πηγαίνει ῥητὰ εἰς Ἀθήνας.

'Ριγασιάρης καὶ κοινότερον ἱργασιάρης (ρίγ^ητος)
ὁ πολὺ κρυώνων ἐν Τήνῳ.

'Ριγώνω ἢ ἱργώνω· ἐν Τήνῳ κρυώνω· ἐν Κύ-
θῳ ἐσώθη τὸ ἐρρίγωσα ἐν τῇ παροιμ. «ἐφαγε' ὁ
φτωχὸς κέρρίγωσεν».

Ῥιζικόν καὶ ἰταλιστὶ rizico κίνδυνος, τύχη, δ-
θεν ρίζιγον ὁ κίνδυνος.

Ῥιπίδα (ρίπις)· πνοὴ ἀνέμου ἐλαφρά.

Ῥεπιδιάζω· λέγεται ἐπὶ θαλάσσης, ἧς ἡ ὁμαλὴ
ἐπιφάνεια ὑπὸ πνοῆς ἐλαφρᾶς ἀνέμου ρυτιδοῦται.

Ῥιφάδι (ἐρίφιον)· ἐτήσιος ἐρίφος, χίμαιρα.

Ῥοδαριά (ρόδον)· ἐν Τήνῳ, ἡ ἀνθοδέσμη.

Ῥοδοβαλῶ ἢ ροδοκοκκινίζω, ἢ ροδόζω, πετῶ εἰς
τὸ πρόσωπον ῥόδα ἢ κοκκινάδια· «ὁ φαῦρνας ἐρ-
ρόδισε, τὸ ψωμὶ ἐρρόδισεν».

Ῥώνω (ῥέω, ῥόος), κοινότερον· ῥογώνω· ἐπὶ
γῆς ὑψρανθείσης καὶ ἐπιτηδείας εἰς ὄργωσιν.

Ῥώσις· ἀπὸ τοῦ ῥώνω.

Ῥούγκλης, λα· λαίμαργος, φαγᾶς ὡς χοῖρας.

Ῥουγκλίζω· καταβροχθίζω, εἶμαι ῥαύγκλης·
λέξεις μιμητικαί, ὡς τὸ βροχθίζω.

Ῥουδὺς, δειᾶ, δὺ (ρόδοεις)· ὁ ἔχων χροιάν ῥω-
δίου, ἢ ῥόδου κόκκινος.

Ῥουσάλια (ρύομαι)· ἐν Μεγάροις καὶ ἀλλαχοῦ·
ἄσματα πρὸ τῶν θυρῶν ἀδόμενα τῇ τρίτῃ τοῦ πά-
σχα ἡμέρα. *Σμρ.*

Ἡ ἐξήγησις αὐτῶν ἐν τοῖς στίχοις τοῦ Βαλα-
βάνη «εἰς τὸν τάφον τοῦ κλέφτη ρουσαλιοῦ ἔξη-
μέρωνε ἡμέρα ποῦ ἔς τὸν κάτω κόσμον ἡ ψυχὴς κλει-
οῦνται, μὰ ἔς τοῦ Γεώργου τὸν τάφο μητέρα δὲ
στενάζει, τραγοῦδ' ἀγρικιέεται.»

Ῥωδόφλοιον ἢ ρουδότσοφλο· φλοιδὸς ῥωδισῶ.

Σ

Σαββατόβραδον· ὁ ἐσπερινὸς τοῦ Σαββάτου, ἡ
παραμονὴ τῆς Κυριακῆς.

Σαββατοκύριακον· Σάββατον καὶ Κυριακήν.

Σακκελλίζω· ἐν Τήνῳ, διὰ σακκελλίου ἢ σακκουλλίου στραγγίζω τι.

Σαλαγγειά (σελαγή, σέλας)· ἐν Τήνῳ, τρόπος ἀλιείας, καθ' ὃν ἐκδερματίζοντες ὀψάριον, ἵνα σιλαγίζῃ ἐν τῇ θαλάσσῃ, δένουσιν αὐτὸ ἀπὸ ὀρμιδίου.

Σαλαμουριάζω (ἄλμη, σαλαμούρα)· ἐν Τήνῳ λέγεται ἐπὶ πραγμάτων σεσηπότεων ἕνεκα πολυκαιρίας καὶ ὑγρασίας, μάλιστα δὲ ἐπὶ πετρῶν.

Σαποκωλιάζω· λέγεται ἐπὶ φυτῶν, ὧν αἱ ῥίζαι ἐσάπησαν ἐκ τῆς πολλῆς ὑγρασίας.

Σαπορριζιάζω· τὸ αὐτὸ καὶ σαποκωλιάζω.

Σαρακιάζω (σῆς, σῆρ, σάρακας, σαράκι)· τρώγομαι ὑπὸ σάρακος, μάλιστα ἐπὶ ξύλων.

Σασάλα, ἐν δὲ Τήνῳ ζαζάλα· εἶδος λευκῆς σταφυλῆς λεπτοφλοίου (σαψαλὸς, σαχνὸς, ψαχνὸς).

Σαυραδολόγος· ὁ θηρεύων σαύρας ἢ σαυράδας (σαυροκτόνος.)

Σβοῦρος (στρόμβος, στρόβη)· πλὴν τοῦ γνωστοῦ παιγνίου καὶ ὁ κλειστὸς καρπὸς τῆς βαμβακιάς.

Σβουρίζω· ῥίπτω σβοῦρον, ἐν γένει ῥίπτω τι μεθ' ὀρμῆς, ἢ ἀκούω ἤχον ὅμοιον τῷ τοῦ περιστρεφόμενου σβούρου.

Σβουῶ ἢ σπανιώτερον σβουντουρῶ· τὸ αὐτὸ καὶ τὸ σβουρίζω λέξεις μιμητικαί, ὡς καὶ τὸ ἀρχαῖον βοῶ.

Σεῖστρον· ἐν Σίφνῳ, τὸ κοινότερον λεγόμενον γλωσσίδι τοῦ κώδωνος.

Σεργώνω ἢ σιργώνω· ἐν Τήνῳ, συγυρίζω οἰκίαν.

Σέρνω, ἐν Μεγάροις σούρνω, τὸ ἀρχαῖον σύρω.

Σιργώματα· τὰ τῆς οἰκίας σκεύη.

Σερταρόλι (σύρω, συρτόν)· ὁρμιὰ συρομένη ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης διὰ βιαιᾶς κωπηλασίας.

Σέρφα· ἐν Τήνῳ, κανθαρίς ἐν κατοικίαις ὑγρᾶς διαιτωμένη.

Σηκοκτυπῶ· σηκώνω τι καὶ κτυπῶ κατὰ γῆς.

Σηρικιάζι (σηρίκι)· διάφορον τοῦ σαρακιάζω εἰς τὴν χρῆσιν. Ἐπὶ φυτῶν, τὰ ὅποια βλάπτει τὸ σηρίκι (σῆς, σήρ).

(Σιαστικός ἰσάζω)· ἐν Μεγάροις, ὁ μνηστήρ.

Σι(γ)ογυρίζω· σιγᾶ σιγᾶ γυρίζω, ἵνα καταβάλω τὸν ἀντίπαλον.

Σι(γ)οθράζω· σιγᾶ σιγᾶ βράζω τι, διὰ κούφου πυρός.

Σι(γ)ομετρῶ (ἰσομετρῶ ἢ σιγομετρῶ), ἰσοσταθμῶ.

Σι(γ)οφέρνω ἢ συφέρνω· σιγᾶ φέρω, ἢ ἀναρρῶν-νύω, ἢ ἀναλαμβάνω τὰς αἰσθήσεις.

Σισιλίζομαι (σί, σί)· ἐλαφρῶς κινεῖσθαι καὶ ἀνεπαισθήτως.

Σκάμμα· ἐν Τήνῳ, κοινότερον σκάψιμον.

Σκάπουλος (Scapolo)· κυπριακὴ λέξις, ἐλεύθερος, ἄγαμος.

Σκαρσανεμιά (searso—ἄνεμος)· ἡ νηνεμία, ἀπανεμιά.

Σκαρφάκι· λάχανον ἄγριον, ἴσως ὁ τῶν ἀρχαίων σκάριφος.

Σκαρφίζομαι (σκαριφάδω)· σκαλίζω τὸν νοῦν, (ὥς τὴν γῆν ἵνα ἐκβάλω τὴν ρίζαν τοῦ σκαρφακίου) ἵνα ἐπινοήσω τι.

Σκατογελῶ· διὰ μικρῶν καὶ εὐτελῶν ἀπατῶ τινα ὡς παιδίον.

Σκατομαμμούνα· κάνθαρος ὁ ἐν κόπροις.

Σκαφίζω· ἐν Τήνῳ σκάπτω ἐκ δευτέρου τὴν ἄμπελον, διπλοσκάδω.

Σκιώνω· ἐν Μεγάροις ἀντισκιάζω.

Σκλαβομαγερεία· μαγεῖρευμα φασηολίων μετὰ κολλύβων.

Σκληρός· ἐν γένει σκληρός· ἰδίᾳ δὲ ψωμίον, τὸ μπαγιάτικον.

Σκληθαίνω· γίνομαι σκληρός.

Σκλήθρα (κλήθρα)· σκληρὸν καὶ λεπτὸν τεμάχιον ξύλου, σκίνδαλμος.

Σκολόπενδρα· ἐν Τήνῳ ἡ κοινότεραν σχολόπετρα ἢ χιλιοποδαρουῖσα· εἶναι χερσαία καὶ θαλασσία σχολόπενδρα τὸ αὐτὸ ὄνομα ἔχουσα καὶ εἰς τὴν ἀρχαιότητα.

Σκοπολόγι· ὁ ἦχος τραγουδίου,

Σκορπαλευρᾶς· ἐν γένει ὁ ἄσωτος.

Σκοτίλα· λοβὸς βοτάνης ὅμοιος τῷ τοῦ ἀρακά, ὅστις ἐπιφέρει σκοτοδινίασιν τρωγόμενος.

Σκουριολεπίδα· παλαιὰ καὶ ἐσκωριασμένη λεπίς μαχαίριου.

Σκουτελικὸν (σκουτέλι, κύτος)· μερὶς φαγητοῦ προσφερομένη τινί.

Σκυλοκοπῶ· καταδιώκω κτήνη διὰ σκύλου.

Σκύλος· ἐν Μεγάροις σκιοῦλος προφέρεται.

Σμέλα (μέλαν)· χεῖματλον, ξεπάγιασμα ἄκρων ποδῶν καὶ χειρῶν

Σουλουνάρι (σωληνάριον)· ὁ σωλήν.

Σουρεύγω (σύρω, ἢ σούσουρον)· διασύρω τὸ ὄ-
ναμά τινος.

Σουρεύτρα· γυνή διασύρουσα τὸ ὄνομά τινος.

Σουρομαδῶ (σύρω—μαδῶ)· κατατίλλω τινὰ σύ-
ρων ἀπὸ τὰ μαλλιά τῆς κεφαλῆς.

Σούρτα φέρτα (σύρε τα φέρε τα)· σημειοῦνται. διὰ

Σουρτάρι (συρτάρι) τὴν προφορὰν τοῦ ο.

Σουσαμόμελον (σήσαμος-μέλι)· μίγμα ἐκ μέλι-
τος καὶ σησαμίου ἀβράστων.

Σουσσοῦμι (σύσσημον;) εὐρίσκω τὰ ἐλαττώ-
ματά τινος σημάδια καὶ φυσικὰς ἀσχημίας.

Σουσσουμιάζω· εὐρίσκω τὰ σουσσοῦμια.

Σουσουρίδα (σεισουρίς)· ἡ κατ' ἄλλους σουσου-
ράδα.

Σούσουρον (σοῦ σοῦ)· μιμητικὴ λέξις ὡς τὸ ἀρ-
χαῖον ψίθος, ψῆθυρισμός.

Σουσουρίζω καὶ σουσουρίζομαι· ψιθυρίζω, ψιθυ-
ρίζομαι.

Σουτζερία (συγκερία, συνκῆρας)· ἐν Μεγάρῳ
σχοινίον δι' οὗ ποδοκερίζουσι τοὺς βόας.

Σπάλα (σπάθη)· παρ' ἡμῖν ἡ ὠμοπλάτη καὶ τὸ
χοιρομοίριον.

Σπαργώνω (σπαργόω, σφριγῶ)· ἐπὶ μαστῶν πλη-
ρωθέντων γάλακτος καὶ ἐχόντων ἀνάγκην νὰ κε-
νωθῶσιν.

Σπαρτάρω, ἴζω (ἀσπαίρω)· τὸ ἄλλως λεγόμενον
σπαράζω.

Σπιθοβολῶ (σπινθηροβολῶ)· πετῶ σπίθας, ἐπὶ
πυρός.

Σπιθοβόλημα καὶ σπιθοβολητόν.

Σποριάζω· ἐν Τήνῳ, ἐπὶ παντός ἑαυτός· κακὴν ὁσμήν.

Σπορίτης· ὁπώρα χρησιμεύουσα εἰς σπóρον.

Σταγχώνω ἢ σταγκωνίζω (ἀγκών, ἄγχω)· συμ-
πιέζω, συσφύγγω.

Στακτίζω· ἐν Μεγάροις τρέχων δρομαίως ἀφί-
νων ὀπίσω χόνιν.

Σταμνοθήκη ἢ κοινότερον σταμνουθάκι· θήκη
τῶν σταμνῶν.

Στεγάδα· πλάξ σκεπάζουσα κελλίον ἢ μάνδραν.

Στε(ῥ)άδι· ὁδὸς ἐστεγασμένη, στοά.

Στίμμα (στίγμα)· κηλὶς ἀνεξάλειπτος ἐπὶ λευ-
κοῦ ὑφάσματος.

Στομαχιάζω· πάσχω δυσπεψίαν ἐκ πολυφαγίας.

Στομαχικόν· κόσμημα τῆς περὶ τὸν στόμαχος
χώρας ἔχον μορφήν ἡμισελήνου.

Στούα· ἐστία, ὄχι ἡ στοά.

Στοῦμπος· βρασμένον σφάρι ὡς μαγείρευμα τοῦ
ἁγίου Βασιλείου, τὸ ὁποῖον πρὶν μαγειρευθῇ στουμ-
πίζεται, κοπανίζεται, διὰ τὰ ξεφλουδισθῇ.

Στουμπίζω (στυππάζω)· ἰδὲ στοῦμπος.

Στσούνι· ἐν Μεγάροις τὸ σχοινί.

Στουππίζω (στυππίον)· λέγεται ὅταν πίπτωσι
νιφάδες χιόνος.

Στουπίρω (stupro)· θαμβοῦμαι, ἐκπλήττομαι.

Στραβαππάρι· κυπρ. στραβάλογον· ἐν Μεγάροις.

Στραβουλάδα· ἡ μαγκούρα, ἡ κατσουκάννα.

Στρατούρα (στρωτήρ)· τὸ ὑπόσαγμα.

Στριγγιά· κραυγὴ ἰσχυρά.

Στριγγιάζω· βγάζω φωνὰς στραγγιές.

Στσούφτω· ἐν Μεγάραις, σκύπτω.

Σύ· ἐν Μεγάροις σοῦ προφέρεται.

Σύγλοιον (σύν-γλοῖνα, γλοῖος)· κρέας χοίρινον ἐν τὸς γλοΐνης, λίπους.

Σύγχομμα· χαρακτήρ προσώπου.

Συγχομμιάζω· εὐρίσκω συγκόμματα.

Σύγκοντα· ἐν Τήνῳ, πᾶλλα πλησίον ἐπὶ τόπου καὶ χρόνου.

Συδαυλίζω (σύν-δαυλός)· συμμαζεύω τοὺς καιομένους δαυλοὺς, ἀναρριπίζω τὸ πῦρ.

Συδένω (σύν-δέω)· λέγεται ὅταν ὁ οὐρανὸς ἡλύπτηται ὑπὸ νεφῶν μαύρων· φρ. «ἐσύδεσεν ὁ κόσμος».

Συχειά· ἡ φράσις «ἔλαχε συχειά»· ἀντικατέστησε τὴν ἀρχαίαν «συκίνη-ἐπικουρία».

Συλλήψεομαι· ἔχω ἐνοχλήσεις τῆς συλλήψεως, ἐπὶ γυναικὸς ἐγχύου.

Συγκόπαδος (σύν-κοπάδι)· μὲ ὅλον τὸ κοπάδι του, μὲ ὅλην τὴν οἰκογένειάν του.

Σύλλαχα (σύν-λάκχα, λάκχος)· πλησίον εἰς τὰς λάκκας, τὰ λιμνάζοντα νερά· ὄνομα χωρίου Κύθνου.

Σύμπλιος· ὁ, ἐν Μεγάροις καὶ ἀλλαχοῦ, ὁ συμπλιαστής, ὁμορος, γείτων.

Συνάλευρον· πίτυρον, τὸ ἐμπεριέχον καὶ ὀλίγον ἄλευρον.

Συνατοί μας, σας, κλπ. (σύν-ατός, αὐτός)· ἐν Τήνῳ, τὸ κοινότερον ἀναμετάξύ μας.

Σύντροφον ἢ συντρόφι, ἐν Τήνῳ, τὸ κοινότερον ὕστερον τῆς λεχοῦς.

Σύσγουδον· βοτάνη· δυσώδης μεταδίδουσα τὴν δυσωδίαν εἰς τὸ γάλα καὶ τὸ κρέας τῶν φαγόντων αὐτὴν ζώων·

Σουδιάζω (σύσγουδον)· ἔχω κακὴν ὁσμὴν (δυσωδιάζω·).

Συσταρίζομαι ἢ κοινότερον σεσταρίζομαι· (σύν-ισταμαι)· συγυρίζομαι, κοσμεῖσθαι, γίνομαι συνετὸς (συνεστηκώς).

Σύστασις ἢ σεστάρισις· σύνεσις, ἐμβρίθεια.

Συφάμελος· ὁ ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τὴν οἰκογένειάν του.

Σύχριστος (σύν-χριστός)· πασσαλεπμμένος με ἀκαθαρσίας καὶ κόπρανα.

Σύχωρα (σύν-χώρα)· πλησίον τῆς χώρας.

Σφαλάκι (φαλάγγιον)· ἔντομον ἔχον φαρμακερὸν κέντημα.

Σφαράζω (σφαδάζω)· λέγεται ἐπὶ τῶν ἐν τῇ μήτρᾳ κινήσεων τοῦ ἐμβρύου.

Σφενδονῶ, ἰζῶ· λέγεται σφεντονῶ, κτυπῶ ἰσχυρῶς.

Σφεντυλίζω (σπόνδυλος)· κτυπῶ διὰ τῆς χειρός.

Σφουρίζω· ἐν Μεγάροις τὸ σφυρίζω, καὶ σφουρίχτρα ἢ σφυρίχτρα.

Σφυρῆ ἢ φουφυρῆ (πορφυρᾶ)· κόπρος ὄρνιθος ὕδαρὰ καὶ ἐρυθρωπή.

Σφυροβολῶ ἢ σφυροκοπῶ· ἰσχυρῶς σφυρῶ, σφυρίζω.

Σχολόβραδον· ἡ ἑσπέρα τῆς παραμονῆς ἑορτῆς, ἀφ' ἧς ἀρχεται ἡ ἀργία.

Σώνδυμα (ἔσω-ἐνδυμα)· τὸ κοινότερον λεγόμενον ὀσώπανον.

Ἵωντυμιάζω· βάζω τὸ Ἵώντυμα.

Τ

Τάποτώρη (τὸ-ἀπὸ-τώρα)· πρὸ ὀλίγης ὥρας.

Ταρτάνα, ἡ· εἶδος μεγάλου πλοίου· λέγεται ἐπὶ γυναικὸς μεγαλοσώμου.

Ταχτέρου (ταχύτερον)· ἐπὶρ. πρωί.

Τετραπάλαιος· παμπάλαιος.

Τετράπαχος· λίαν παχύς.

Τινακτικόν· ἡ θερμὴ, ὁ διαλείπων πυρετός.

Τορνεύομαι· ἐν Τήνῳ, καλλωπίζομαι.

Τόσος δά, τοσηδὰ, τοσοδὰ· τοσὸς δε κλπ.

Τουτοῦδὰ, τουτηδὰ, τουτοδὰ· οὐτοσί, αὐτῇ, τουτί.

Τράβα (trabs bis) ἡ μεγάλη δοχὶς ἐφ' ἧς στηρίζονται αἱ μικραί.

Τραγαλίδα· εἶδος ἀγρίου λαχάνου τραχυφύλλου.

Τραγογένης· ὕβρις κατὰ τῶν πωγωνοφόρων,

Τρανός· ὁ μέγας, ὁ ἐπιφανὴς γένει καὶ πλούτῳ μεταξὺ τῶν νῦν Ναξίων. Περιέργον εἶναι ὅτι καὶ ὁ Ἡρόδοτος, B, 27, καλεῖ παχεῖς τοὺς φυγάδας τῶν ἐπιφανῶν Ναξίων.

Τραχήλας· ἐν Τήνῳ, ὁ κατεργάρης, ὁ παμπόνηρος.

Τρεμούλης, α, ικον (τρέμω)· ὑπότρομος, ⚡ τρέμουσιν αἱ χεῖρες κλπ.

Τρεμουλιάζω· εἶμαι τρεμούλης.

Τρέχας· ὁ μετὰ σπουδῆς καὶ ἀπροσεξίας ἐνεργῶν καὶ ὁμιλῶν ὅθεν παπατρέχας.

Τρηδόνα (τρηδῶν, τερηδῶν)· ἐν Τήνῳ, σάρακας, λῶδη σώματος, καρκίνος, φθειρίασις κλπ.

Τριπηδῶ· ἐκ πόνου μεγάλου πηδῶ ὑψηλά.

Τρουπάνα (δρεπάνη)· δρεπανοειδὲς ξυλοκόπου ὄργανον.

Τρυγοπατῶ· τρυγῶ καὶ εὐθὺς πατῶ σταφύλια ὅθεν τρυγοπάτημα, τρυγοπάτι.

Τρυπολόγος· μαθητὴς τρυπῶνων, κρυπτόμενος ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ἵνα μὴ ὑπάγῃ εἰς τὸ σχολεῖον.

Τρύπος, ἡ τρυποῦ· αἰσchrός, ἄτιμος.

Τρυποῦσα· μικρὸν ὀψάριον διαιτῶμενον ἐντὸς τρυπῶν τῆς θαλάσσης.

Τρυπωσάχι· πτηνὸν μικρὸν, ὃ τρωγλίτης.

Τσιτσι· νηπιακὴ λέξις, τὸ κρέας.

Τσιτζικῶν (τσιτζικας, τέττιξ)· φωνάζω δυνατὰ καὶ ἀδιάκοπα ὡς ὁ τσιτζικας, ὁ τέττιξ· λέγεται ἐπὶ νηπίων· λέξις ~~μη~~μητικὴ φωνῆς.

Τσιντσιρίος· πτηνοῦ τσιντσιρίζοντος.

Τσερατέα· ἐν Μεγάροις ἡ κερατέα.

Τσερρέμελε· ἐπίρρημα ἐκφερόμενον πάντοτε μετὰ ῥήματα γυρεύω, ζητῶ, θέλω· Π. Χ. «τὸν θέλει τσερρέμελε,» ἀνακυκῶν γῆν καὶ θάλασσαν· πιθανῶς εἶναι φθορὰ ἀπὸ τοῦ terra mare εἰς τὸ τσερρέμελε.

Τσουλία· ἐν Μεγάροις, ἡ κοιλία.

Τσουρῶ διασκορπίζω χρήματα, γενήματα καὶ τὰ τοιαῦτα· ἀπομίμησις τοῦ κατὰ τὴν πράξιν ἤχου τσοῦρ, ὡς εἶναι καὶ τὸ σύρω.

Τσουτάρι (χυτάρι)· ἐν Μεγάροις τὸ παρ' ἡμῖν κύτος.

Τσυγκούρα (συγκρούω, συγκρὸς, τσυγκρὸς, τσυγκρά)· μέρος γῆς ὑπόλιθον, πτωχὸν καὶ ἄγονον.

Τσυγκρίζω (τσυγκρός, συγκρούω)· «τσυγκρί-
ουν τ'αὐγά.»

Τσυμπητόν· τὸ βλαστάριον τῶν ἀγρίων λαχά-
ων, ἡ βρούβα.

Τσύμπος· πτηνὸν κατὰ τὸν χειμῶνα ἐμφανιζό-
μενον καὶ κοιτάζον ἐντὸς ἐρήμων οἰκημάτων.

Τυρόγαλος ἢ τυρόγαλας. ὁ ὀρρός τοῦ γάλα-
τος.

Τυρόκελλος· κέλλα, ἐν ἣ ἀποθηκεύεται τυρός.

Τυροκόμος· δὲν λέγεται τόσον συχνὰ ὁ τυρο-
οῖος, ὅσον ὁ ὑπεραγαπῶν τὸν τυρόν.

Τῶμο (τῆμος, ἄμα)· ἐπίρ. χρονικόν.

•

Υδραγός· ἐν Τήνῳ προφέρεται ὕνταγός· ὁ ὑ-
δαγωγός τῶν κήπων, τὸ αὐλάκι τοῦ νεροῦ.

Υλῆ· ἀ. τὸ πύον τῶν πονεμάτων, β'. ἡ τρῦξ
οὔ οἶνου.

Υπνομάχος· ὁ ὑπνηλός, ὁ φίλυπνος.

Υποσόν· ἐν τῇ φράσει «Ἦλθα ὅς τὸν ὑποσό μου»
ς τὰς αἰσθήσεις μου.

Υχι (ῦ)· τὸ φοῦχι, ἀλλ' ἐπὶ ὁσμῆς καλῆς.

Υφέλι· ἀντὶ κυφέλη, ὅπερ καὶ δηλοῖ.

Υψος· ἐν τῇ φράσει «θα ὅπως ἢ τοῦ ὕψους ἢ
οὔ βάθους,» θα τολμήσω ἐπικίνδυνόν τι· ὕψος
ἐγεται καὶ ὁ γύψος.

•

Φα(γ)ουσιάζομαι· τρώγω τὴν φάγουσαν. ἢ με-
ώγει ἢ φάγουσα, ἢ φαγέδαινα.

Φα(γ)οῦδι (φαγέδαινα)· λέγεται παιδίον πολὺ

ὀχληρὸν διὰ τὰ κλαύματα καὶ τὰς εἰς τὴν μητέρα
ἐνοχλήσεις, δι' ὧν τὴν κατατρώγει.

Φάκα· ἡ μυάγρα.

Φακῶ κυπρ. κτυπῶ, ἀπλώνω· τραγ. τὸ γίασσιν
μὴν ἐμάχρυνε κιᾶλλοῦ φακσὺν οἱ κλώνοι.

Φαλαγγοδένω ἢ φαλαγγώνω· ἐν Τήνῳ, δένω
σφιγκτὰ καὶ μὲ σταυρόχομπον· φρ. εἶναι τόσοι
εὐμορφῇ, ποῦ νειοὺς φαλαγγοδένει.»

Φαλαγγόδεμα· σταυρόχομπός.

Φανέστρα· θυρίς ἄνευ θυρώματος.

Φασχομηλιά· θάμνος ὁ ἐλελίφασχος, οὗ ὁ καὶ
πὸς τὸ φασχόμελον.

Φειδοῦσα (ὄφιοῦσα) ἢ φειδονῆσι, νῆσος ἀκα-
τοίκητος καὶ ἔχουσα πολλοὺς ὄφεις. Οὕτως ἐλέ-
γοντο τὸ πάλαι πολλαὶ τῶν νήσων κατὰ πρῶτον
Ρόδος, Τήνος, Κύθνος κλπ.

Φειδῶνα· θηλυκὸς ὄφεις, γύναιον κακοποιόν.

Φελιά (ὠφελία)· φρ. «Δὲν εἶναι τῆς φελιάς, ἢ
δὲν φελᾶ,» δὲν ἀξίζει.

Φελειά (θήλεια, θηλειά)· ἡ κομβιοδόχη.

Φηλυκός, φιά, κόν· ἀντὶ θηλυκός κλπ., φηλυκὰ
τὰ χοράσια.

Φθαλμίζω (ὀφθαλμίζω)· ἐν Τήνῳ προφέρειται
φταρμίζω, τὸ βασκαίνω.

Φθαλμιστός, φθαρμιστός, ἀντὶ ἀνοφθαλμιστός
ἀβάσκαντος· φρ. «φταρμιστά σου,» ἄλλως ἐκ-
μὴ βασκανθῆς, ἢ μάτι νὰ μὴ σὲ πιᾶσῃ.»

Φιλειά (φιλεύω)· ἐν Βάρνῃ, ἡ περιποίησις φίλου
ἐστίαςις, φιλοξενία.

Φιλιάτικος· φίλου δῶρον ἐκλεκτόν.

Φλάμπουρον ἢ φλαμπούρια· (flamputa, σημαία
επεική)· ἐν Κύθνῳ Φλαμπούρια καὶ ἐν Κρανιδίῳ
Φλάμπουρον, τοπωνυμία.

Φόρσι (forsi)· τάχα, ἴσως.

Φλησχοῦνι (βλήχων)· φυτὸν εὐώδες.

Φουγάσσα· ἐν Τήνῳ, ἡ μακαριά, τὸ συχώριον,
ωμίον διανεμόμενον τὴν Κυριακὴν ἀπολείτου-
ρα ὑπὲρ ψυχῆς ἀποθανάντος (Φώγη, φώζω, καίω,
ρυγανίζω· ἔχει πρὸς ταῦτα συγγένειάν τινα ;).

Φούφουλος, ἡ, ον (πούπουλος, πτίλον)· πτιλω-
δος, φουσκωτός.

Φουφουλιάζω· γίνομαι φούφουλος.

Φοῦχι ἢ φουχι (φῦ, ὕ)· ἐπιφώνημα ἐπὶ κακῆς
τυμῆς.

Φρητοτρέχι (φρέαρ, φρητός-τρέχιον)· ἡ φρωτο-
ρίχι ἢ βρωντοτρέχι, τὸ ἐν Τήνῳ λεγόμενον πη-
αδόχορτον· φυτὸν βελανοειδὲς ἐντὸς τῶν πηγα-
ῶν φυόμενον· παράβαλε τὸ φρώχειλον διὰ τὴν
μοίαν τροπὴν τοῦ φρεατο-εἰς φρω.

Φταιξίδι (πταίω)· πταῖσμα, ἀμάρτημα.

Φτελώνομαι, ράζομαι ἢ χτελώνομαι, (χτεῖς,
τενόη)· λέγεται ἐπὶ αἰγῶν, αἵτινες καταβάσαι εἰς
ρρῦν ἢ χτένια (χτένια) ἀπορρώγων πετρῶν δὲν
ἵναι· νὰ ἐκφύγωσιν ἄνευ ἀνθρωπίνης βοήθειας.

Φυλάχι (θυλάχιον)· ὡς τὸ θηληκὸν ἐτράπη εἰς
ηλυκὸν καὶ ἡ θηλειὰ εἰς φελειάν.

Φυλλόψυχα ἢ φυλλοκάρδια· τὰ φύλλα τῆς
κρδιάς, τὸ κέντρον τῆς καρδίας. Κρητα ἤκουσα
ἴγοντα τὸν στόμαχον φυλλόψυχα.

Φυρρό(γ)ει (πυρρά—γῆ)· γῆ κοκκινωπῆ.

ὀχληρὸν διὰ τὰ κλαύματα καὶ τὰς εἰς τὴν μητέρα
ἐνοχλήσεις, δι' ὧν τὴν κατατρώγει.

Φάκα· ἡ μυάγρα.

Φακῶ κυπρ. κτυπῶ, ἀπλώνω· τραγ. τὸ γιᾶσαι
μὴν ἐμάχρυνε· χιάλλου φακῶν οἱ κλῶνοι.

Φαλαγγοδένω ἢ φαλαγγώνω· ἐν Τήνῳ, δένω
σφιγκτὰ καὶ μὲ σταυρόχομπον· φρ. εἶναι τόσο
εὐμορφῇ, ποῦ νειοὺς φαλαγγοδένει.»

Φαλαγγοδέμα· σταυρόχομπός.

Φανέστρα· θυρίς ἄνευ θυρώματος.

Φασχομηλιά· θάμνος ὁ ἐλελίφασχος, οὗ ὁ καρ-
πὸς τὸ φασχόμελον.

Φειδοῦσα (ὄφιοῦσα) ἢ φειδονῆσι, νῆσος ἀκα-
τοίκητος καὶ ἔχουσα πολλοὺς ὄφεις. Οὕτως ἐλέ-
γοντο τὸ πάλαι πολλαὶ τῶν νήσων κατὰ πρῶτον
Ρόδος, Τήνος, Κύθνος κλπ.

Φειδῶνα· θηλυκὸς ὄφις, γύναιον κακοποιόν.

Φελιά (ὠφελία)· φρ. «Δὲν εἶναι τῆς φελιάς, ἢ
δὲν φελᾷ,» δὲν ἀξίζει.

Φελειά (θήλεια, θηλειά)· ἡ κομβιοδόχη.

Φηλυκός, ριά, κόν· ἀντὶ θηλυκὸς κλπ., φηλυκὰ
τὰ κοράσια.

Φθαλμίζω (ὀφθαλμίζω)· ἐν Τήνῳ πρόφέρεται·
φταρμίζω, τὸ βασκαίνω.

Φθαλμιστός, φθαρμιστός, ἀντὶ ἀνοφθάλμιστος
ἀβάσκαντος· φρ. «φταρμιστά σου,» ἄλλως «γὰ
μὴ βασκανθῆς, ἢ μάτι νὰ μὴ σὲ πιάσῃ»

Φιλειά (φιλεύω)· ἐν Βάρνῃ, ἡ περιποίησις εἴλου.
ἐστίασις, φιλοξενία.

Φιλιάτικος· φίλου δῶρον ἐκλεκτόν.

Φλάμπουρον ἢ φλαμπούρια· (flamula, σημαία πικτή)· ἐν Κύθνῳ Φλαμπούρια καὶ ἐν Κρανιδίῳ Βλάμπουρον, τοπωνυμία.

Φόρσι (forsi)· τάχα, ἴσως.

Φλησκοῦνι (βλήχων)· φυτὸν εὐῶδες.

Φουγάσσα· ἐν Τήνῳ, ἡ μακαρεά, τὸ συχώριον, ὡμίον διανεμόμενον τὴν Κυριακὴν ἀπολείτου· α ὑπὲρ ψυχῆς ἀποθανάντος (Φώγη, φώζω, καίω, ρρυγανίζω· ἔχει πρὸς ταῦτα συγγενεῖάν τινα ;).

Φούφουλος, ἡ, ον (πούπουλος, πτίλον)· πτιλωτός, φουσκωτός.

Φουφουλιάζω· γίνομαι φούφουλος.

Φοῦχι· ἡ φουχι (φῦ, ὕ)· ἐπιφώνημα ἐπὶ κακῆς συμῆς.

Φρητοτρίχι (φρέαρ, φρητός-τρίχτιον)· ἡ φρωτοτρίχι ἢ βρωντοτρίχι, τὸ ἐν Τήνῳ λεγόμενον πηγάδοχορτον· φυτὸν βελανοειδές ἐντὸς τῶν πηγαιῶν φυόμενον· παράβαλε τὸ φρώχειλον διὰ τὴν ὁμοίαν τροπὴν τοῦ φρεατο-εἰς φρω.

Φταιξίδι (πταίω)· πταῖσμα, ἀμάρτημα.

Φτελώνομαι, ράζομαι ἢ χτελώνομαι, (χτεῖς, χτενόη)· λέγεται ἐπὶ αἰγῶν, αἵτινες καταβάσαι εἰς ἰσθμὸν ἢ χτένια (χτένια) ἀπορρώγων πετρῶν δὲν ἵκναι· νὰ ἐκφύγῳσιν ἀνευ ἀνθρωπίνης βοήθειας.

Φυλάχι (θυλάχιον)· ὡς τὸ θηληκὸν ἐτράπη εἰς ρηλυκὸν καὶ ἡ θηλειὰ εἰς φελειάν.

Φυλλόψυχα ἢ φυλλοκάρδια· τὰ φύλλα τῆς καρδιάς, τὸ κέντρον τῆς καρδιάς. Κρήτα ἤκουσα λέγοντα τὸν στόμαχον φυλλόψυχα.

Φυρρό(γ)ει (πυρρά—γῆ)· γῆ κοκκινωπῇ.

Φύρφυρον (ὑπέρφυρον, νόμισμα Βυζαντίου τραγ. «πέντε φύρφυρα τῇ χήρᾳ καὶ ἑκατὸν τῇ κορασίδᾳ.»

Φυτέα· ἐν Μεγάροις, ἡ φυτεία ἀμπέλου.

Φώλει, τό· (φωλεά)· τὸ αὐγὸν ὃ, που μένει πάντοτε εἰς τὴν φωλεάν τῶν ὀρνίθων, ὃ φωλείτη· κατ' ἄλλους.

Φωνιάζω· μεγαρικὴ προφορὰ τοῦ φωνάζω.

Φωπάρᾳ, ἡ (φωτερά)· μεγάλη πυρά· ὅθεν ὁ Φωταρᾶς, ὁ Κλήδωνας κλπ.

Φωτιοκαμμένος· ὁ τάλας, ὁ ἄθλιος.

Φωτιομπυρισμένος (φωτιά—ἐμπυρίζομαι)· συνώνυμῳς ἐκφέρονται φωτιοκαμένος καὶ φωτιομπυρισμένος.

Χ

Χάλαρα, τά, ἡ ἡχαλάρες (χαλαρός) μέρος γῆς καθ' ὃ αἱ πέτραι εἶναι διακεχυμένοι καὶ κεχαλαρωμένοι ἐκ φύσεως.

Χαλασοχώρης, λέγεται ἐκ φθορᾶς καὶ θαλασσοφόρης, ὅστις χαλᾶ χώρας καὶ χωρία μὲ τὰς φωνὰς καὶ τὰς ταραχὰς του.

Χαλαστός· ἡρειπωμένος.

Χαλαυρώνω· ἐν Βάρνῃ, ἀντὶ χαλαρώω.

Χαλέπα· ἐν Κύθνῳ, Κρήτῃ καὶ ἀλλαχοῦ λέγεται γῆ ἄγονος καὶ ὑπόλιθος.

Χαλίχι (κάχληξ, χάλιξ· μικρὰ λιθάρια.

Χαλικολογῶ· συλλέγω χαλίχια ἢ τοῖχον ἐτοιμόρροπον ἐπισκευάζω γεμίζων τὰ διερρωγότα διὰ χαλιχίων.

Χαλινάρι· πλὴν τῆς συνήθους σημασίας τοῦ

χαλκνοῦ ἔχει καὶ τὴν τῆς ἀλγεινῆς φλεγμονῆς τῆς
παλάμης.

Χαμηλομπουμπουρίζω· λέξις κυπριακή, χαμο-
βροντῶ.

Χαμοθώρητος· ὁ χαμαὶ κυττάζων ἐξ ὑποκρισίας.

Χαμοληρός· ἐν Μεγάροις ἡ χαμάδα.

Χαμόπυρον· ἡλιακὴ θερμότης ἀναπνευπομένη ἐκ
τῶν πεπυρωμένων λίθων τοῦ ἐδάφους.

Χάννεμα· ἀλειεία χάννων.

Χαννεύω· ἀλειεύω χάννους.

Χανναλόγος· ἀλειεύς χάννων.

Χαραγὴ· σχάσις τοῦ αὐτίου τῶν προβάτων καὶ
αἰγῶν, σημάδεμμα.

Χαρεντίζομαι· ἐν Τήνῳ, ὑπερχαίρω.

Χαροκόβγω· λυπῶ τινα θανάσιμως.

Χάρος· ὁ θάνατος.

Χαρχάλα· κώδων κακοήχως σημαίνων (χαρχά.)

Χαρχαλίδα· λεπτόν καὶ ἀραχνοειδὲς ὕφασμα χαρ-
χαλίζον.

Χαρχαλίζω ἢ χαρχαλῶ· θορυβῶ ἀναταράσσω
σκληρὰ τινα.

Χασοχάρδης· ἐν Τήνῳ, ὁ δειλός, ὁ μικρόψυχος.

Χειλοῦτσα (χειλοῦσα)· ὀφάριον ἔχον μέγала
καὶ παχέα χεῖλη.

Χειμοπότῃσις· ἄφθονος βροχὴ τοῦ χειμῶνος πε-
τίσασα τὴν γῆν καλῶς.

Χειρομυλίζω· ἀλέθω μὲ τὸν χειρόμυλον.

Χιλιόσπαστος ἢ ᾿λιόσπαστος ἢ σόσπαστος· τὸ
μὲν ᾱ σημαίνει τὸν χίλια κομμάτια καμῶμένον,

τὸ δὲ β'. κρέας ἢ ὀψάριον παστὸν ξηρανθὲν εἰς τὸν ἥλιον, τὸ δὲ γ'. εἶναι φθορὰ τοῦ α'.

Χιμαιρίδα ἢ χιμαιρίδι· ἐν Τήνῳ, αὐτὸ τὸ ἀρχαῖον χίμαιρα, χιμαιρίς.

Ἐνόποδα· ἰδὲ ἰχνόποδα.

Χοιροβοσχός· λέγεται καὶ λάχανον ἄγριον· ἐν Τήνῳ, τὸ προβάσι.

Χοιρόλαιμος· νόσος τοῦ λαιμοῦ τῶν χοίρων θανατηφόρος.

Χειροσφάγια· ἐν Τήνῳ, ἡ σφαγὴ χοίρου.

Χορτολίδες· νόσος χορτασμου, ἡ ἀνορεξία ἐκ πολυφαγίας.

Χορῶ· κυπρ. ὀρῶ· ἀσηκῶνω πέτρα, βρίσκω σε, πίνω νερό, χορῶ σε.»

Χόχλακας (κόχλαξ)· λίθου βῶλος εὐμεγέθης.

Ἑταμπιούμαι (ἐκθαμβοῦμαι) καὶ ἑταμπίζομαι ἐκπλήττομαι, δειλιῶ.

Χτηνόν, χτηνά· κτήνος. κτήνη.

Χτικιάζω ἢ (χτικιῶ (ἐκτικεύομαι) φθισικεύομαι ἢ ἐν γένει λυποῦμαι πολὺ.

Ἑτικιόν (ἐκτικόν)· ἰδὲ ἐττίκον.

Ἑτικιάρης· φθισικός.

Χυλόπιττα· φρ. «ἔφαγε τὴ χυλόπιττα», τὴν ἀγαπητικὴν τοῦ ἐπῆρεν ἄλλος.

Χῦμα· ἐν Τήνῳ, τὸ πεπηγὸς γάλα.

Χυρίζω, αμαι· μεθ' ὁρμῆς χύνομαι κατὰ τινος, ὀρμῶ ὡς ἀετὸς, λέων, σκύλος κλπ.

Χύσις· προφέρεται ἐν μεγάροις χιοῦσι.

Χωνάδι (χοάνη, χωνεύω)· ξύλον κατάξηρον.

Χωστός ἢ χῶστης παιγνίδιον, ἐν ᾧ κρύπτεται

· (χώνεται) τῶν παιζόντων καὶ ἀναζητεῖται ὑπὸ
· λοιπῶν· παρ' ἄλλων λέγεται κρυπτός.

Ψ

Ψακάδα (ψακή, ψιακή)· ἡ πικρία τῆς ψακῆς, ἐν
· νει ἡ πικρία.

Ψακή (ψιακή)· φαρμάκι·

Ψακῶν· φαρμακεύω·

Ψακωμένος· φαρμακευμένος, ἐν γένει κακοποιός.

Ψαραίνω· γίνομαι ψαρός, ἀσπρόμαυρος.

Ψαρολάγος· ἄλιεύς.

Ψαρολογῶ· διαλέγω τὰ ὀψάρια ἀπὸ τὰ φύκια
· ἐν τῇ σαγήνῃ.

Ψαχνίζω· ψάχνω, ἐρευνῶ.

Ψαχνίδα· ἐν Τήνῳ, ἡ πιτυρίς.

Ψαχνόπετρα ἢ ψαχνούρα· πέτρα ψαχνή. εὐθρυ-
· τος

Ψεγάδι· ψόγος.

Ψεγαδιάζω· εὐρίσκω ψεγάδια, ψέγω· παροιμ.

· Ἀπὸ στόμα καὶ ἀπὸ μύτη κόρη δὲν ἐψεγαδιάσθη·.

Ψηχαλιάρης (ψηχάλα, ψαχά)· ὁ ἔχων ψηχα-
· ιὰν, μικρὰν βλάβην εἰς τὰς φρένας

Ψιλοκοσκινίζω· διὰ ψιλῆς χρησάρας κοσκινίζω,
· τήθω· ὁθεν,

Ψιλοκοσκινίστος

Ψιγουριάζω· κάμνω τι ψίχουρα, τρίμματα.

Ψίχουρον ἢ ψίχουλον, ψιχίον, ψίξ· κατὰ τοὺς
· ἀρχαίους.

Ψιλόκοπος (ψιλόν-κόπτω)· ὁ λεπτοουργός, ὁ το-
· ρευτής.

Ψιμάρνι· ὄψιμον ἀρνίον.

Ψιμόνερον· ὄψιμον νερόν βροχή.

Ψιφυρίζω (ψίψύ)· ψιθυρίζω.

Ψυχομερίδιον· τὸ τρίτον τῆς τοῦ ἀποθανόντος περιουσίας, δ' ἐδίδεδό ποτε εἰς τὸν ἀρχιερέα ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς.

Ψυχομέτρι· ὁ κατὰ ψυχὰς πληθυσμὸς πόλεως.

Ψυχομοῖρι· ἰδὲ ψυχομερίδιον.

Ψυχορραγῶ· Ψυχορραγίζω τὸ ψυχομαχῶ.

Ψυχοπιάνομαι· στενοχωροῦμαι, δυσφορῶ, πιάνεται ἡ ψυχὴ μου.

Ψυχοτρώγομαι· ἐν Τήνῳ, φθίνω ὑπὸ νόσου.

Ψυχώνω, νομαὶ ὡς τὸ σύνθετον ἐμψυχώνω, ἐμψυχώνομαι, ἐγκαρδιώνω, ἐγκαρδιώνομαι.

Ψόφακας· σπόρος βαμβακείου λισθός, ἀχαμνός, φόφιος.

Ψωμονερίδα· ἐν Τήνῳ, ποινὴ ἐπιβαλλομένη ὑπὸ τῶν δυτικῶν ἱερέων, διατροφή ἐπὶ 40 ἡμέρας διὰ ψωμίου καὶ νεροῦ.

Ψωμοπάτης, ὁ πατὼν ἡ ζημιώνων τὴν ξένην περιουσίαν, ἐν Μεγάροις.

Ψωροσήρικον ἢ ψαροσήρικον (ψαρὸνσηρίκι)· Σηρίκι μὲν λέγεται καὶ εἶδος σταφυλῆς ἐχούσης μαύρας ῥῶγας, ψαροσήρικον δὲ σηρίκι μετὰ ψαράς ῥῶγας.

Ψωροφύτης· ὁ ἐμπυοφύτης, ἰχώρ.

Ψωμόψιχος (ὠμή ψίχα)· ψωμίον ἔχον τὴν ψίχαν ὠμήν, ὅχι καλοψημένην.

Ψωμορφος καὶ τὰ ἐκ τούτου παράγωγα ἰδὲ Ὁμομορφος κτλ.

ΑΪΤΑΝΟΦΡΥΣ=ΓΑΪΤΑΝΟΦΡΥΣ

Ἐν τῇ τοῦ βιβλίου τούτου προταχθείσῃ μελέτῃ μου ἔγραψα ὅτι διὰ τῶν τραγουδιῶν καὶ τῶν παροιμιῶν περιῆλθον ἀκέραιαι εἰς τὴν γλῶσσαν, ὥς εἰ ἀπέκειντο ἐν γλῶσση γραπτῇ, οὐ μόνον ἱστορίαι καὶ γινῶμαι, ἀλλὰ καὶ λέξεις ἀρχαῖαι εἰς ἀχρηστίαν νῦν περιπεσοῦσαι. Τοιοῦτό τι θὰ συνέβαινε καὶ εἰς τὴν λέξιν αἵτανόφρυς, ἂν ἐπειθόμεθα εἰς τὴν ἔτυμολογίαν τοῦ κ. I. N. Σταματέλου, ὃ ἄλλως ὀφείλομεν πολλὰς καὶ σπουδαίας φιλολογικὰς ἐργασίας. Οὗτος ἐν ἔτει 1869 σχολιάσας τὴν παρὰ μόνῳ τῷ Ἀποστολίῳ συλλογῇ τῶν ἀρχαίων παροιμιῶν, ἀπαντωμένην παροιμίαν, «εἰς τὴν λειψίν τῶν ἀγγέλων καὶ ὁ Μάρδαρος ἄγγελος,» ἐν ἄλλαις ὀρθαῖς περὶ αὐτῆς παρατηρήσεσι (π. χ. διορθώνει τὸ *ληψιν* εἰς *λειψιν* καὶ ἐξηγεῖ τὸ *Μάρδαρος*) λέγει ὅτι ἡ παροιμία αὕτη καὶ ἡ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀποστολίου ἀντίστοιχος, «τὴν γραῦν εἰς τὰ κρωτήριον αἵτανόφρυον καλοῦσιν,» εἶναι ἰσοδύναμος τῇ καθ' ἡμᾶς εἰς τὴν ἀνυδρίαν καλὸν ν' καὶ τὸ χαλάζι, ἢ τῆτῶν συμπολιτῶν τοῦ κ. Σταματέλλου Λευκαδιῶν «Ἀπ' ὀλότελα κ' ἡ Παναγιώταινα».

Καὶ ταῦτα μὲν καλῶς ἔχουσιν, ἀλλὰ δοκιμάσας νὰ ἐξηγήσῃ τὴν λέξιν αἵτανόφρυον (τὴν γραῦν εἰς

Ψιμόνερρον· ὄψιμον νερόν βροχή·

Ψιθυρίζω (ψίψύ)· ψιθυρίζω.

Ψυχομερίδιον· τὸ τρίτον τῆς τοῦ ἀποθανόντος
περιουσίας, ὃ ἐδίδετό ποτε εἰς τὸν ἀρχιερέα ὑπὸ
ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς.

Ψυχομέτρι· ὃ κατὰ ψυχὰς πληθυσμὸς πόλεως.

Ψυχομοῖρι· ἰδὲ ψυχομερίδιον.

Ψυχορραγῶ· Ψυχορραγίζω τὸ ψυχομαχῶ.

Ψυχοπιάνομαι· στενοχωροῦμαι, δυσφορῶ, πιά-
ται ἡ ψυχὴ μου.

Ψυχοτρώγομαι· ἐν Τήνῳ, φθίνω ὑπὸ νόσου.

Ψυχώνω, νομαὶ ὡς τὸ σύνθετον ἐμψυχώνω·
ἐμψυχώνομαι, ἐγκαρδιώνω, ἐγκαρδιώνομαι.

Ψόφακας· σπόρος βαμβακείου λισθός, ἀχαμνί-
φόφιος.

Ψωμονερίδα· ἐν Τήνῳ, ποινὴ ἐπιβαλλομένη
τῶν δυτικῶν ἱερέων, διατροφή ἐπὶ 40 ἡμέρας
ψωμίου καὶ νεροῦ.

Ψωμοπάτης, ὃ τῶν ἡ ζημιῶν
περιουσίαν, ἐν Μ

Ψωροσῆριν
ρίκι μὲν λέ
ρας ῥῶγα
Ψωρο

ὡμῇ

μο

ΑΪΤΑΝΟΦΡΥΣ=ΓΑΪΤΑΝΟΦΡΥΣ

Ἐν τῇ τοῦ βιβλίου τούτου προταχθείσῃ μελέ-
τῃ μου ἔγραψα ὅτι διὰ τῶν τραγουδιῶν καὶ τῶν
παροιμιῶν περιήλθον ἀκέραιαι εἰς τὴν γλῶσσαν, ὥς εἰ
ἀπέκειντο ἐν γλῶσσῃ γραπτῇ, οὐ μόνον ἱστορίαι
καὶ γινῶμαι, ἀλλὰ καὶ λέξεις ἀρχαῖαι εἰς ἀχρη-
στίαν νῦν περιπεσοῦσαι. Τοιοῦτό τι θὰ συνέβαινε καὶ
εἰς τὴν λέξιν αἵτανόφρυς, ἂν ἐπειθόμεθα εἰς τὴν
ἐτυμολογίαν τοῦ κ. I. N. Σταματέλου, ὃ ἄλλως
ὀφείλομεν πολλὰς καὶ σπουδαίας φιλολογικὰς ἐρ-
γασίας. Οὗτος ἐν ἔτει 1869 σχολιάσας τὴν παρὰ
μόνῳ τῷ Ἀποστολίῳ συλλογῇ τῶν ἀρχαίων πα-
ροιμιῶν, ἀπαντωμένην παροιμίαν, «εἰς τὴν λα-
τὴν ἀ-... καὶ ὁ Μάρδαρος ἄγγελος» καὶ
... παρατηρήσει (π. χ. ...)
... καὶ ἐξηγεῖ τὸ ...
... αὐτὴ καὶ ...
... ἀντίστοιχος ...
... ὀφρυὸν καλοῦνται ...
«εἰς τὴν ...
... ὧν συμ-
... Μ...

τάχρωτῆριον αἵτανόφρυν καλοῦσι) περιέπεσεν εἰς πέλαγος ἐτυμολογιῶν εὐφυῶν μὲν ἀλλ' ἀπιθάνων κατ' ἐμέ· διότι ὑποθέτει τὴν αἵτανόφρυν σύνθετον ἐκ δύο λέξεων, αἵτης καὶ ἄνοφρυς, ὧν τῆς μὲν πρώτης τὴν χρῆσιν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀποστολίου, τῆς μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀναθιβάξει εἰς λίαν ἀρχαίαν ἐποχὴν, τὴν τοῦ Ἀλκμαῶνος καὶ Θεοκρίτου, παρ' οἷς ὁ αἵτης καὶ ἡ αἵτις (ἄω=ἡπῖω) ἔχει τὴν σημασίαν τοῦ εἰσπνήλου, ἡγουν τοῦ ἐρωμένου καὶ τῆς ἐρωμένης, ἐπομένως, λέγει, τὴν τοῦ ὥραλου ἢ τῆς ὥραιας· τῆς δὲ δευτέρας τὴν χρῆσιν ὁμολογεῖ μὲν ὅτι δὲν εὔρε κατακεχωρισμένην που, ὑποθέτει δὲ αὐτὴν δηλοῦσαν τὴν καμαρωμένην, ἐπειδὴ τὸ ἄνοφρυάζω (ἀνά-ὀφρὺς) δηλοῖ καμαρώνω. "Οθεν κατὰ τὴν εὐφυᾶ ταύτην τοῦ κ. Σταματέλλου ἐτυμολογίαν ἡ αἵτανόφρυς εἶναι ἡ ὁμορφοκαμαρωμένη.

Εἰς ἐμέ τοῦλάχιστον ἡ ἐτυμολογία αὕτη ἐφάνη λίαν βεβιασμένη, καὶ ἔγραψα τότε περὶ αὐτῆς ἐν τινι τῶν περιοδικῶν. Καὶ ἤδη δὲ ἐπὶ τὸ βέλτιον συναρμολογήσας ἀναδημοσιεύω τὰ τότε γραφέντα.

Ἀληθεύει μὲν ὅτι αἵτης εἶναι ὁ ἐρώμενος, ἀλλὰ μετὰ δυσκολίας ἐξάγεται ἐξ αὐτοῦ ἢ τοῦ ὥραλου σημασία· ἐπίσης ἄνοφρυς εἰμπορεῖ νὰ σημαίνῃ τὴν καμαρωμένην, ἀλλὰ στενοχωρημένη εἶναι ἢ ἀπὸ τοῦ αἵτης καὶ ἄνοφρυς σύνθεσις (αἵτανόφρυς) καὶ ἢ ἐκ τοιαύτης ἀλλοχότου συνθέσεως σημασία τῆς ὥραιας.

Ἀπονώτερον δύναταί τις νὰ φθάσῃ εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν, ἂν παραδεχθῇ τὴν αἵτανόφρυν σύν-

Θετον ἐκ τῶν λέξεων *γαϊτάνι* καὶ ὄφρυς (*γαϊτανόφρυς*.) Ἡ ἑλλειψις τοῦ ἀρκτικοῦ γάμμα δὲν εἶναι μοναδική εἰς τὴν νεωτέραν γλῶσσαν, ἀλλ' ἀπαντᾷται καὶ εἰς ἄλλας λέξεις αὐτῆς, ἥτις βεβαίως ἦτο ἐν χρήσει ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Ἀποστολίου, ἐν Κύθνῳ καὶ ταῖς παρακειμέναις νήσοις λέγομεν ὑψον ὑφέλι, ἀστέρα, τὸν γύψον τὴν κυφέλην, τὴν γαστέρα. Ὅθεν ἀπίθανον δὲν εἶναι ὅτι καὶ ἡ γαιτανόφρυς ἴσως καὶ τὸ γαιτάνι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀποστολίου ἐλέγετο ἐνιαχοῦ *αἰτανόφρυς* καὶ *αἰτάνι*.

Ἡ δὲ λέξις γαιτάνι μὴ τις ὑπολάβῃ ὅτι εἰσηχθῇ εἰς τὴν γλῶσσαν ἡμῶν χθὲς καὶ προχθὲς· διότι πολὺ πρὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως εὐρίσκεται παρὰ τῷ Γαληνῷ ἐν Θεραπ. μάθημα II', ὅστις ὀνομάζει αὐτὸ *γαϊτανὸν* ἢ ὀρθότερον *γαιτανὸν* ἀπὸ Γαέτας (Caeta) πόλεως Ἰταλικῆς, ἥτις ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐκαλεῖτο *Καιήτη* ἢ *Καιήτα*. Ἐκ τοῦ Caeta λοιπὸν ἡ Γαέτα ἐσχηματίσθη Γαιτανὸς ἢ Caelano ὁ κάτοικος ὅστις κατὰ τὴν παρ' ἡμῖν ἰταλίζουσαν τῶν ἐθνικῶν ὀνομάτων κατάληξιν ἄντος λέγεται Γαιτᾶνος ἢ Γαιτάνης (ὧν ὀρθότερα γραφὴ ἴσως εἶναι Γαιητᾶνος, ἢ Γαιητάνης, ἢ Γαιεῖτᾶνος, Γαιετάνης). Ἐπειδὴ δὲ ἅγιός τις τιμώμενος ὑπὸ τῆς δυτικῆς χριστιανικῆς ἐκκλησίας φέρει τὸ ὄνομα Γαιτᾶνος, πρὸς τιμὴν αὐτοῦ πολλοὶ τῶν δυτικῶν χριστιανῶν φέρουσι τὸ αὐτὸ ὄνομα, ὃ καὶ ἐν ἡμῖν φέρουσί τινες τῶν ἐν Κύθνῳ, Σίφνῳ, Πάρῳ καὶ Νάξῳ ἀνατολικῶν χριστιανῶν οὐχὶ ὡς κύριον ὄνομα ἀλλ' ὡς

Σποριάζω· ἐν Τήνῳ, ἐπὶ παντὸς ἔχοντος κακὴν ὁσμήν.

Σπορίτης· ὁπώρα χρησιμεύουσα εἰς σπóρον.

Σταγκώνω ἢ σταγκωνίζω (ἀγκών, ἄγχω)· συμ-
πιέζω, συσφύγγω.

Στακτιζώ· ἐν Μεγάροις τρέχων δρομαίως ἀφί-
κων ὀπίσω κόνιν.

Σταμνοθήκη ἢ κοινότερον σταμνουθάκι· θήκη
τῶν σταμνῶν.

Στεγάδα· πλάξ σχεπάζουσα κελλίον ἢ μάνδραν.

Στε(ῤ)άδι· ὁδὸς ἐστεγασμένη, στοά.

Στίμμα (στίγμα)· κηλὶς ἀνεξάλειπτος ἐπὶ λευ-
κοῦ ὑφάσματος.

Στομαχιάζω· πάσχω δυσπεψίαν ἐκ πολυφαγίας.

Στομαχικόν· κόσμημα τῆς περὶ τὸν στόμαχος
χώρας ἔχον μορφήν ἡμισελήνου.

Στούα· ἐστία, ὄχι ἡ στοά.

Στουμπός· βρασμένον σφάρι ὡς μαγεῖρευμα τοῦ
ἁγίου Βασιλείου, τὸ ὁποῖον πρὶν μαγειρευθῆ στουμ-
πίζεται, κοπανίζεται, διὰ τὰ ξεφλουδισθῆ.

Στουμπίζω (στυπάζω)· ἰδὲ σταῦμπος.

Στσούνι· ἐν Μεγάροις τὸ σχοινί.

Στουμπίζω (στυπκίον)· λέγεται ὅταν πίπτωσι
νιφάδες χιόνος.

Στουπίρω (stupreo)· θαμβοῦμαι, ἐκπλήττομαι.

Στραβαππάρι· κυпр. στραβάλογον· ἐν Μεγάροις.

Στραβουλάδα· ἡ μαγκούρα, ἡ κατσουκάννα.

Στρατούρα (στρωτήρ)· τὸ ὑπόσαγμα.

Στριγγιά· κραυγὴ ἰσχυρά.

Στριγγιάζω· βγάζω φωνὰς στρηγγιές.

Στσούφτω· ἐν Μεγάροις, σκύπτω.

Σύ· ἐν Μεγάροις σου προφέρεται.

Σύγλοινον (σύν-γλοῖνα, γλοῖτος)· κρέας χοίρινον
ντὸς γλοίνης, λίπους.

Σύγχομμα· χαρακτήρ προσώπου.

Συγχομμιάζω· εὐρίσκω συγκόμματα.

Σύγκοντα· ἐν Τήνῳ, πολλὰ πλησίον ἐπὶ τόπου
καὶ χρόνου.

Συδαυλίζω (σύν-δαυλός)· συμμαζεύω τοὺς καιο-
μένους δαυλοὺς, ἀναρριπίζω τὸ πῦρ.

Συδένω (σύν-δέω)· λέγεται ὅταν ὁ οὐρανὸς ἡ-
λύπηται ὑπὸ νεφῶν μαύρων· φρ. «ἐσύδεσεν ὁ
κόσμος».

Συκεία· ἡ φράσις «ἔλαχε συκεία»· ἀντικατέ-
στησε τὴν ἀρχαίαν «συκίνη ἐπικουρία».

Συλληψεύομαι· ἔχω ἐνοχλήσεις τῆς συλλήψε-
ως, ἐπὶ γυναικὸς ἐγκύου.

Συγκόπαδος (σύν-κοπάδι)· μὲ ὅλον τὸ κοπάδι
του, μὲ ὅλην τὴν οἰκογένειάν του.

Σύλλαχα (σύν-λάχκα, λάχκος)· πλησίον εἰς τὰς
λάχκας, τὰ λιμνάζοντα νερά· ὄνομα χωρίου Κύ-
θου.

Σύμπλιος· ὁ, ἐν Μεγάροις καὶ ἀλλαχοῦ, ὁ
συμπλιαστής, ὁμορος, γείτων.

Συνάλευρον· πίτυρον, τὸ ἐμπεριέχον καὶ ὀλί-
γον ἄλευρον.

Συνατοί μας, σας, κλπ. (σύν-ατός, αὐτός)· ἐν
Τήνῳ, τὸ κοινότερον ἀναμετάξύ μας.

Σύντροφον ἢ συντρόφι, ἐν Τήνῳ, τὸ κοινότερον
ὑστερον τῆς λεχούς.

Σύσγουδον· βοτάνη· δυσώδης μεταδίδουσα τὴν
δυσωδίαν εἰς τὸ γάλα καὶ τὸ κρέας τῶν φαγόν-
των αὐτὴν ζώων·

Σουδιάζω (σύσγουδον)· ἔχω κακὴν ὁσμὴν (δυ-
σωδιάζω·).

Συσταρίζομαι ἢ κοινότερον σεσταρίζομαι· (σύν-
ισταμαι)· συγυρίζομαι, κοσμοῦμαι, γίνομαι· συνε-
τός (συνεστηκώς).

Σύστασις ἢ σεστάρσις· σύνεσις, ἐμβρίθεια.

Συφάμελος· ὁ ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ τὴν οἰκογέ-
νειάν του.

Σύχριστος (σύν-χριστός)· πασσαλεμμένος με
ἀκαθαρσίας καὶ κόπρανα.

Σύχωρα (σύν-χώρα)· πλησίον τῆς χώρας.

Σφαλάχι (φαλάγγιον)· ἔντομον ἔχον φαρμακε-
ρὸν κέντημα.

Σφαράζω (σφαδάζω)· λέγεται ἐπὶ τῶν ἐν τῇ
μήτρᾳ κινήσεων τοῦ ἐμβρύου.

Σφενδονῶ, ἰζῶ· λέγεται σφεντονῶ, κτυπῶ ἰσχυ-
ρῶς.

Σφεντυλίζω (σπόνδυλος)· κτυπῶ διὰ τῆς χειρός.

Σφουρίζω· ἐν Μεγάροις τὸ σφυρίζω, καὶ σφου-
ρίχτρα· ἢ σφυρίχτρα.

Σφυρῇ ἢ φρυφρυῇ (πορφυρᾶ)· κόπρος ὄρνιθος
ὕδαρὰ καὶ ἐρυθρωπή.

Σφυροβολῶ ἢ σφυροκοπῶ· ἰσχυρῶς σφυρῶ, σφυρίζω.

Σχολόβραδον· ἡ ἐσπέρα τῆς παραμονῆς ἑορτῆς,
ἀφ' ἧς ἀρχεται ἡ ἀργία.

Σώνδυμα (ἔσω-ἐνδυμα)· τὸ κοινότερον λεγόμενον
ᾠώπανον.

Ἵωντυμιάζω· βάζω τὸ Ἵώντυμα.

Τ

Τάποτῶρη (τὸ-ἀπὸ-τῶρα)· πρὸ ὀλίγης ὥρας.

Ἵαρτάνα, ἡ εἶδος μεγάλου πλοίου· λέγεται ἐπὶ γυναικὸς μεγαλοσώμου.

Ταχτέρου (ταχύτερον)· ἐπίρ. πρῶτ.

Τετραπάλαιος· παμπάλαιος.

Τετράπαχος· λίαν παχύς.

Τινακτικόν· ἡ θέρμη, ὁ διαλείπων πυρετός.

Τορνεύομαι· ἐν Τήνῳ, καλλωπίζομαι.

Τόσος δά, τοσηδά, τοσοδά· τοσός δε κλπ.

Τουτὰςδὰ, τουτηδὰ, τουτοδὰ· οὐτοσί, αὐτηῖ, τουτί.

Τράβα (trabs bis) ἡ μεγάλη δοχὶς ἐφ' ἧς στηρίζονται αἱ μίκραι.

Τραγαλίδα· εἶδος ἀγρίου λαχάνου τραχυφύλλου.

Τραγογένης· ὕβρις κατὰ τῶν πωγωνοφόρων,

Τρανός· ὁ μέγας, ὁ ἐπιφανῆς γένει καὶ πλούτῳ μεταξὺ τῶν νῦν Ναξίων. Περιέργον εἶναι ὅτι καὶ ὁ Ἡρόδοτος, β, 27, καλεῖ παχεῖς τοὺς φυγάδας τῶν ἐπιφανῶν Ναξίων.

Τραχήλας· ἐν Τήνῳ, ὁ κατερηάρης, ὁ παμπόνηρος.

Τρεμούλης, α, ιχον (τρέμω)· ὑπότρομος, τρέμουσιν αἱ χεῖρες κλπ.

Τρεμουλιάζω· εἶμαι τρεμούλης.

Τρέχας· ὁ μετὰ σπουδῆς καὶ ἀπροσεξίας ἐνεργῶν καὶ ὁμιλῶν ὅθεν παπατρέχας.

Τρηδόνα (τρηδών, τερηδών)· ἐν Τήνῳ, σάρακας, λῶδη σώματος, καρκίνος, φθειρίαις κλπ.

Τριπηδῶ· ἐκ πόνου μεγάλου πηδῶ ὑψηλά.
 Τρουπάνα (δρεπάνη)· δρεπανοειδὲς ξυλοκόπου ὄργανον.

Τρυγοπατῶ· τρυγῶ καὶ εὐθὺς πατῶ σταφύλια· ὅθεν τρυγοπάτημα, τρυγοπάτι.

Τρυπολόγος· μαθητὴς τρυπῶνων, κρυπτόμενος ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ἵνα μὴ ὑπάγῃ εἰς τὸ σχολεῖον.

Τρύπος, ἡ τρυποῦ· αἰσχροὺς, ἄτιμος.

Τρυποῦσα· μικρὸν ὀψάριον διαιτῶμενον ἐντὸς τρυπῶν τῆς θαλάσσης.

Τρυπωσάχι· πτηνὸν μικρὸν, ὁ τρωγλίτης.

Τσιτσι· νηπιακὴ λέξις, τὸ ἡρέας.

Τσιτσικῶν (τσιτσικας, τέττιξ)· φωνάζω δυνατὰ καὶ ἀδιάκοπα ὡς ὁ τσιτσικας, ὁ τέττιξ· λέγεται ἐπὶ νηπίων· λέξεις μιμητικὴ φωνῆς.

Τσιντσιρίος· πτηνοῦ τσιντσιρίζοντος.

Τσερατέα· ἐν Μεγάροις ἡ κερατέα.

Τσερρέμελε· ἐπίρρημα ἐκφερόμενον πάντοτε μετὰ ῥήματα γυρεύω, ζητῶ, θέλω· Π. Χ., «τὸν θέλει τσερρέμελε,» ἀνακυκλῶν γῆν καὶ θάλασσαν· πιθανῶς εἶναι φθορὰ ἀπὸ τοῦ terra mare εἰς τὸ τσερρέμελε.

Τσουλία· ἐν Μεγάροις, ἡ κοιλία.

Τσουρῶ διασκορπίζω χρήματα, γενήματα καὶ τὰ τοιαῦτα· ἀπομίμησις τοῦ κατὰ τὴν πράξιν ἤχου τσοῦρ, ὡς εἶναι καὶ τὸ σύρω.

Τσουτάρι (κυτάρι)· ἐν Μεγάροις τὸ παρ' ἡμῖν κύτος.

Τσυγκούρα (συγκρούω, συγκρὸς, τσυγκρὸς, τσυγκρά)· μέρος γῆς ὑπόλιθον, πτωχὸν καὶ ἄγονον.

Τσυγκρίζω (τσυγκρός, συγκρούω). «τσυγκρί-
ουν τ'αύγά.»

Τσυμπητόν. τὸ βλαστάριον τῶν ἀγρίων λαχά-
ρον, ἡ βρούβα.

Τσύμπος. πτηνὸν κατὰ τὸν χειμῶνα ἐμφανιζό-
νον καὶ κοιτάζον ἐντὸς ἐρήμων οἰκημάτων.

Τυρόγαλος ἢ τυρόγαλας. ὁ ὀρρὸς τοῦ γάλα-
τος.

Τυρόκελλος. κέλλα, ἐν ἧ ἀποθηκεύεται τυρός.

Τυροκόμος. δὲν λέγεται τόσον συχνά ὁ τυρο-
μιός, ὅσον ὁ ὑπεραγαπῶν τὸν τυρόν.

Τῶμο (τῆμος, ἄμα). ἐπίρ. χρονικόν.

Υδραγός. ἐν Τήνῳ προφέρεται ὡς ὕδατος. ὁ ὑ-
δαγωγός τῶν κήπων, τὸ αὐλάχι τοῦ νεροῦ.

Υλῆ. α. τὸ πύον τῶν πονεμάτων, β'. ἡ τρυξ
οὔ οἶνου.

Υπνομάχος. ὁ ὑπνηλός, ὁ φίλυπνος.

Υποσόν. ἐν τῇ φράσει «Ἦλθα ἔς τὸν ὑποσόμενόν μου»
ς τὰς αἰσθήσεις μου.

Υχι (ῦ). τὸ φοῦχι, ἀλλ' ἐπὶ ὁσμῆς καλῆς.

Υφέλι. ἀντὶ κυψέλη, ὅπερ καὶ δηλοῖ.

Υψος. ἐν τῇ φράσει «θὰ ἴπῳ ἢ τοῦ ὕψους ἢ
οὐ βάθους,» θὰ τολμήσω ἐπικίνδυνόν τι. ὕψος
ἐγεται καὶ ὁ γύψος.

Φα(γ)ουσιάζομαι. τρώγω τὴν φάγουσαν. ἢ μὲ
ρώγει ἢ φάγουσα, ἢ φαγέδαινα.

Φα(γ)οῦδι (φαγέδαινα). λέγεται παιδίον πολὺ

ὀχληρὸν διὰ τὰ κλαύματα καὶ τὰς εἰς τὴν μητέρα
ἐνοχλήσεις, δι' ὧν τὴν κατατρώγει.

Φάκα· ἡ μυάγρα.

Φακῶ κυπρ. κτυπῶ, ἀπλώνω· τραγ. τὸ γιᾶσου
μὴν ἐμάχρυνε κιᾶλλου φακῶν οἱ κλῶνοι.

Φαλαγγοδένω ἢ φαλαγγώνω· ἐν Τήνῳ, δένω
σφιγκτὰ καὶ μὲ σταυρόχομπον· φρ. εἶναι τόσῳ
εὐμορφῇ, ποῦ νειοὺς φαλαγγοδένει.»

Φαλαγγοδέμα· σταυρόχομπος.

Φανέστρα· θυρίς ἄνευ θυρώματος.

Φασχομηλιά· θάμνος ὁ ἐλελίφασκος, οὗ ὁ καί-
πὸς τὸ φασχόμελον.

Ῥειδοῦσα (ὀφιοῦσα) ἢ Ῥειδονῆσι, νήσος ἀκα-
τοίκητος καὶ ἔχουσα πολλοὺς ὄφεις. Οὕτως ἐλέ-
γοντο τὸ πάλαι πολλαὶ τῶν νήσων κατὰ πρῶτον·
Ῥόος, Τήνος, Κύθνος κλπ.

Ῥειδῶνα· θηλυκὸς ὄφεις, γύναιον καχοποιόν.

Ῥελιά (ὠφελία)· φρ. «Δέν εἶναι τῆς Ῥελιάς, ἢ
δέν Ῥελᾶ,» δέν ἀξίζει.

Ῥελειά (θήλεια, θηλειά)· ἡ κομβιοδόχη.

Ῥηλυκός, ριά, κόν· ἀντὶ θηλυκὸς κλπ., ρηλυκὰ
τὰ κοράσια.

Ῥθαλμίζω (ὀφθαλμίζω)· ἐν Τήνῳ πρόφέρεται
Ῥφαρμίζω, τὸ βασκαίνω.

Ῥθαλμιστός, Ῥφαρμιστός, ἀντὶ ἀνοφθάλμιστος·
ἀβάσκαντος· φρ. «φταρμιστά σου,» ἄλλως «νὰ
μὴ βασκανθῆς, ἢ μάτι νὰ μὴ σὲ πιάσῃ»

Ῥιλειά (φιλεύω)· ἐν Βάρνῃ, ἡ περιποίησις φίλου.
ἐστίασις, φιλοξενία.

Ῥιλιάτικος· φίλου δῶρον ἐκλεκτόν.

Φλάμπουρον ἢ φλαμπούρια· (flammula, σημαία επιική)· ἐν Κύνῳ Φλαμπούρια καὶ ἐν Κρανιδίῳ Φλάμπουρον, τοπωνυμίαι.

Φόρσι (forsi)· τάχα, ἴσως.

Φλησχοῦνι (βλήχων)· φυτὸν εὐώδες.

Φουγάσσα· ἐν Τήνῳ, ἡ μακαρεῖα, τὰ συχώριον, ὡμίον διανεμόμενον τὴν Κυριακὴν ἀπολείτουρα ὑπὲρ ψυχῆς ἀποθανάντος (Φώγη, φῶζω, καίω, ρυγανίζω ἔχει πρὸς ταῦτα συγγενεῖάν τινα ;).

Φούφουλος, ἡ, ον (πούπουλος, πτίλον)· πτιλωδς, φουσκωτός.

Φουφουλιάζω γίνομαι φούφουλος.

Φοῦχι· ἡ φουχί (φῦ, ὤ)· ἐπιφώνημα ἐπὶ κακῆς συμῆς.

Φρητοτρίχι (φρέαρ, φρητός-τρίχιον)· ἡ φρωτο-τρίχι ἢ βρωντοτρίχι, τὸ ἐν Τήνῳ λεγόμενον πηγαδόχορτον· φυτὸν βελανοειδές ἐντὸς τῶν πηγαιῶν φυόμενον· παράβαλε τὸ φρώχειλον διὰ τὴν ὁμοίαν τροπὴν τοῦ φρεατο-εἰς φρω.

Φταιξίδι (πταίω)· πταδισμα, ἀμάρτημα.

Φτελώνομαι, ράζομαι ἢ χτελώνομαι, (χτεῖς, ιτενόν)· λέγεται ἐπὶ αἰγῶν, αἵτινες καταβάσαι εἰς ὕρῳν ἢ κτένια (χτένια) ἀπορρώγων πετρῶν δὲν ὕψινανται νὰ ἐκφύγωσιν ἀνευ ἀνθρωπίνης βοηθείας.

Φυλάχι (θυλάχιον)· ὥς τὸ θηληκὸν ἐτράπη εἰς ρηλυκὸν καὶ ἡ θηλειὰ εἰς φελειάν.

Φυλλόψυχα ἢ φυλλοκάρδια· τὰ φύλλα τῆς καρδιάς, τὸ κέντρον τῆς καρδιάς. Κρήτα ἤκουσα λέγοντα τὸν στόμαχον φυλλόψυχα.

Φυρρό(γ)ει (πυρρά—γῆ)· γῆ κοκκινωπῇ.

Φύρφυρον (ὑπέρφυρον, νόμισμα Βυζαντίου τραγ. «πέντε φύρφυρα τῇ χήρᾳ καὶ ἑκατὸν τῇ κορασίδᾳ.»

Φυτέα· ἐν Μεγάροις, ἡ φυτεία ἀμπέλου.

Φώλει, τό· (φωλεά)· τὸ αὐγὸν ὅπου μένει πάντοτε εἰς τὴν φωλεάν τῶν ὀρνίθων, ὃ φωλείτη· κατ' ἄλλους.

Φωνιάζω· μεγαρικὴ προφορὰ τοῦ φωνάζω.

Φωπᾶρα, ἡ (φωτερὰ)· μεγάλη πυρά· ὅθεν ὁ Φωταρᾶς, ὁ Κλήδωνας κλπ.

Φωτιοχαμμένος· ὁ τάλας, ὁ ἄθλιος.

Φωτιομπυρισμένος (φωτιά—ἐμπυρίζομαι)· συνωνύμως ἐκφέρονται φωτιοχαμένος καὶ φωτιομπυρισμένος.

Χ

Χάλαρα, τά, ἡ ἡχαλάρες (χαλαρός)· μέρος γῆς καθ' ὃ αἱ πέτραι εἶναι διακεχυμένα καὶ κεχαλαρωμένα ἐκ φύσεως.

Χαλασοχώρης, λέγεται ἐκ φθορᾶς καὶ θαλασσοφόρης, ὅστις χαλᾶ χώρας καὶ χωρία μὲ τὰς φωνὰς καὶ τὰς ταραχὰς του.

Χαλαστός· ἡρειπωμένος.

Χαλαυρώνω· ἐν Βάρνῃ, ἀντὶ χαλαρώω.

Χαλέπα· ἐν Κύθνῳ, Κρήτῃ καὶ ἀλλαχοῦ λέγεται γῆ ἄγονος καὶ ὑπόλιθος.

Χαλίχι (κάχληξ, χάλιξ· μικρὰ λιθάρια.

Χαλικολογῶ· συλλέγω χαλίχια ἢ τοῖχον ἐτοιμόρροπον ἐπισκευάζω γεμίζων τὰ διερρωγότα διὰ χαλιχίων.

Χαλινάρι· πλὴν τῆς συνήθους σημασίας τοῦ

χαλκισοῦ ἔχει καὶ τὴν τῆς ἀλγεινῆς φλεγμονῆς τῆς παλάμης.

Χαμηλομπουμπουρίζω· λέξις κυπριακή, χαμοβροντῶ.

Χαμοθώρητος· ὁ χαμαὶ κυττάζων ἐξ ὑποκρισίας.

Χαμοληρός· ἐν Μεγάροις ἡ χαμάδα.

Χαμόπυρον· ἡλιακὴ θερμότης ἀναπεμπομένη ἐκ τῶν πεπυρωμένων λίθων τοῦ ἐδάφους.

Χάννεμα· ἀλιεῖα χάννων.

Χαννεύω· ἀλιεύω χάννους.

Χανναλόγος· ἀλιεὺς χάννων.

Χαραγὴ· σχάσις τοῦ αὐτίου τῶν προβάτων καὶ αἰγῶν, σημάδεμμα.

Χαρεντίζομαι· ἐν Τήνῳ, ὑπερχαίρω.

Χαροκόβω· λυπῶ τινα θανάσιμως.

Χάρος· ὁ θάνατος.

Χαρχάλα· κώδων κακοήχως σημαίνων (χαρχά.)

Χαρχαλίδα· λεπτὸν καὶ ἀραχνοειδὲς ὕφασμα χαρχαλίζον.

Χαρχαλίζω ἢ χαρχαλῶ· θορυβῶ ἀναταράσσω σκληρὰ τινα.

Χασοχάρδης· ἐν Τήνῳ, ὁ δειλός, ὁ μικρόψυχος.

Χειλοῦτσα (χειλοῦσα)· ὀφάριον ἔχον μεγάλα καὶ παχέα χεῖλη.

Χειμοπότησις· ἄφθονος βροχὴ τοῦ χειμῶνος πετίσασα τὴν γῆν καλῶς.

Χειρομυλίζω· ἀλέθω μὲ τὸν χειρόμυλον.

Χιλιόσπαστος ἢ ᾿λιόσπαστος ἢ σόσπαστος· τὸ μὲν ᾱ σημαίνει τὸν χίλια κομμάτια καμῶμένον,

τὸ δὲ θ'. κρέας ἢ ὀψάριον παστὸν ξηρανθὲν εἰς τὸν ἥλιον, τὸ δὲ γ'. εἶναι φθορὰ τοῦ α'.

Χιμαιρίδα ἢ χιμαιρίδι· ἐν Τήνῳ, αὐτὸ τὸ ἀρχαῖον χίμαιρα, χιμαιρίς.

Ἐνόποδα· ἰδὲ ἰχνόποδα.

Χοιροβοσκός· λέγεται καὶ λάχανον ἄγριον· ἐν Τήνῳ, τὸ προβάσι.

Χοιρόλαιμος· νόσος τοῦ λαιμοῦ τῶν χοίρων θανατηφόρος.

Χειροσφάγια· ἐν Τήνῳ, ἡ σφαγὴ χοίρου.

Χορτολίδες· νόσος χορτασμοῦ, ἡ ἀνορεξία ἐκ πολυφαγίας.

Χορῶ· κυπρ. ὀρῶ· «σηκώνω πέτρα, βρίσκω σε, πίνω νερὸ, χορῶ σε.»

Χόχλακας (κόχλαξ)· λίθου βῶλος εὐμεγέθης.

Ἐταμπιοῦμαι (ἐκθαμβοῦμαι) καὶ ἔταμπίζομαι ἐκπλήττομαι, δειλιῶ.

Χτηνόν, χτηνά· κτήνος. κτήνη.

Ἐτικιάζω ἢ (χτικιῶ (ἐκτικεύομαι) φθισικεύομαι ἢ ἐν γένει λυποῦμαι πολὺ.

Ἐτικιὸν (ἐκτικόν)· ἰδὲ ἔττικον.

Ἐτικιάρης· φθισικός.

Χυλόπιττα· φρ. «ἔφαγε τὴ χυλόπιττα», τὴν ἀγαπητικὴν του ἐπῆρεν ἄλλος.

Χῦμα· ἐν Τήνῳ, τὸ πεπηγὸς γάλα.

Χυρίζω, αμαι· μεθ' ὁρμῆς χύνομαι κατὰ τινος, ὀρμῶ ὡς ἀετὸς, λέων, σκύλος κλπ.

Χύσις· προφέρεται ἐν μεγάροις χιοῦσι.

Χωνάδι (χοάνη, χωνεύω)· ξύλον κατάξηρον.

Χωστός ἢ χῶστης· παιγνίδιον, ἐν ᾧ κρύπτεται

ς (χώνεται) τῶν παιζόντων καὶ ἀναζητεῖται ὑπὸ
 ἰν λοιπῶν· παρ' ἄλλων λέγεται κρυπτός.

Ψ

Ψακάδα (ψακή, ψιακή)· ἡ πικρία τῆς ψακῆς, ἐν
 ἵναι ἡ πικρία.

Ψακή (ψιακή)· φαρμάκι·

Ψακῶν· φαρμακεύω·

Ψακωμένος· φαρμακευμένος, ἐν γένει κακοποιός.

Ψαράινω· γίνομαι ψαρός, ἀσπρόμαυρος.

Ψαρολάγος· ἄλιεύς.

Ψαρολογῶ· διαλέγω τὰ ὀψάρια ἀπὸ τὰ φύκια
 ἃ ἐν τῇ σαγήνῃ.

Ψαχνίζω· ψάχνω, ἐρευνῶ.

Ψαχνίδα· ἐν Τήνῳ, ἡ πιτυρίς.

Ψαχνόπετρα ἢ ψαχνούρα· πέτρα ψαχνή. εὐθρυ-
 τος

Ψεγάδι· ψόγος.

Ψεγαδιάζω· εὐρίσκω ψεγάδια, ψέγω· παροιμ.
 ἵ· Ἀπὸ στόμα καὶ ἀπὸ μύτη κόρη δὲν ἐψεγαδιάσθη·.

Ψηχαλιάρης (ψηχάλα, ψαχά)· ὁ ἔχων ψηχα-
 λῖαν, μικρὰν βλάβην εἰς τὰς φρένας

Ψιλοκοσκινίζω· διὰ ψιλῆς κρησάρας κοσκινίζω,
 τήθω· ὀθεν,

Ψιλοκοσκινίστος

Ψιγουριάζω· κάμνω τι ψίχουρα, τρίμματα.

Ψίχουρον ἢ ψίχουλον, ψιχίον, ψίξ· κατὰ τοὺς
 ἀρχαίους.

Ψιλόκοπος (ψιλόν-κόπτω)· ὁ λεπτοουργός, ὁ το-
 ρευτής.

Ψιμάρνι· ὄψιμον ἀρνίον.

Ψιμόνερον· ὄψιμον νερόν βροχή.

Ψιθυρίζω (ψίψύ)· ψιθυρίζω.

Ψυχομερίδιον· τὸ τρίτον τῆς τοῦ ἀποθανόντος περιουσίας, ὃ ἐδίδετό ποτε εἰς τὸν ἀρχιερέα ὑπὸ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς.

Ψυχομέτρι· ὁ κατὰ ψυχὰς πληθυσμὸς πόλεως.

Ψυχομοῖρι· ἰδὲ ψυχομερίδιον.

Ψυχορραγῶ· Ψυχορραγίζω τὸ ψυχομαχῶ.

Ψυχοπιάνομαι· στενοχωροῦμαι, δυσφορῶ, πιάνεται ἡ ψυχὴ μου.

Ψυχοτρώγομαι· ἐν Τήνῳ, φθίνω ὑπὸ νόσου.

Ψυχώνω, νομαὶ ὥς τὸ σύνθετον ἐμψυχώνω, ἐμψυχώνομαι, ἐγκαρδιώνω, ἐγκαρδιώνομαι.

Ψόφακας· σπόρος βαμβακείου λισθός, ἀχαμνός, ψόφιος.

Ψωμονερίδα· ἐν Τήνῳ, ποινὴ ἐπιβαλλομένη ὑπὸ τῶν δυτικῶν ἱερέων, διατροφή ἐπὶ 40 ἡμέρας διὰ ψωμίου καὶ νεροῦ.

Ψωμοπάτης, ὁ πατῶν ἡ ζημιώνων τὴν ξένην περιουσίαν, ἐν Μεγάροις.

Ψωροσήρικον ἢ ψαροσήρικον (ψαρὸνσηρίκι)· Σηρίκι μὲν λέγεται καὶ εἶδος σταφυλῆς ἐχούσης μαύρας ῥῶγας, ψαροσήρικον δὲ σηρίκι μετὰ ψαράς ῥῶγας.

Ψωροφύτης· ὁ ἐμπυοφύτης, ἰχώρ.

Ψωμόψυχος (ὡμὴ ψίχα)· ψωμίον ἔχον τὴν ψίχαν ὡμὴν, ὅχι καλοψημένην.

Ψωμορφος καὶ τὰ ἐκ τούτου παράγωγα ἰδὲ Ὁμομορφος κτλ.

ΑΪΤΑΝΟΦΡΥΣ=ΓΑΪΤΑΝΟΦΡΥΣ

Ἐν τῇ τοῦ βιβλίου τούτου προταχθείσῃ μελέτῃ μου ἔγραψα ὅτι διὰ τῶν τραγουδιῶν καὶ τῶν παροιμιῶν περιηλθον ἀκέραιαι εἰς τὰς, ὡς εἰ ἀπέκειντο ἐν γλώσση γραπτῇ, οὐ μόνον ἱστορίαι καὶ γινῶμαι, ἀλλὰ καὶ λέξεις ἀρχαῖαι εἰς ἀχρηστίαν νῦν περιπεσοῦσαι. Τοιοῦτό τι θὰ συνέβαινε καὶ εἰς τὴν λέξιν αἷτανόφρυς, ἂν ἐπειθόμεθα εἰς τὴν ἐτυμολογίαν τοῦ κ. I. N. Σταματέλου, ὃ ἄλλως ὀφείλομεν πολλὰς καὶ σπουδαίας φιλολογικὰς ἐργασίας. Οὗτος ἐν ἔτει 1869 σχολιάσας τὴν παρὰ μόνῳ τῷ Ἀποστολίῳ συλλογῇ τῶν ἀρχαίων παροιμιῶν, ἀπαντωμένην παροιμίαν, «εἰς τὴν λειψίν τῶν ἀγγέλων καὶ ὁ Μάρδαρος ἄγγελος,» ἐν ἄλλαις ὀρθαῖς περὶ αὐτῆς παρατηρήσεσι (π. χ. διορθώνει τὸ *ληψιν* εἰς *λειψιν* καὶ ἐξηγεῖ τὸ *Μάρδαρος*) λέγει ὅτι ἡ παροιμία αὕτη καὶ ἡ ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀποστολίου ἀντίστοιχος, «τὴν γραῦν εἰς τὰ κρωτήριον αἷτανόφρυν καλοῦσιν,» εἶναι ἰσοδύναμος τῇ καθ' ἡμᾶς «εἰς τὴν ἀνυδρίαν καλὸ ν' καὶ τὸ χαλάζι, ἡ τῆτων συμπολιτῶν τοῦ κ. Σταματέλλου Λευκαδιῶν α' Ἀπ' ὀλότελα κ' ἡ Παναγιώταινα».

Καὶ ταῦτα μὲν καλῶς ἔχουσιν, ἀλλὰ δοκιμάσας νὰ ἐξηγήσῃ τὴν λέξιν αἷτανόφρυν (τὴν γραῦν εἰς

τάκρωτήριον αἰτανόφρυν καλοῦσι) περιέπεσεν εἰς πέλαγος ἐτυμολογιῶν εὐφυῶν μὲν ἀλλ' ἀπιθάνων κατ' ἐμέ· διότι ὑποθέτει τὴν αἰτανόφρυν σύνθετον ἐκ δύο λέξεων, αἴτης καὶ ἄνοφρυς, ὧν τῆς μὲν πρώτης τὴν χρῆσιν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀποστολίου, τῆς μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀναβιβάζει εἰς λίαν ἀρχαίαν ἐποχὴν, τὴν τοῦ Ἀλκμᾶνος καὶ Θεοκρίτου, παρ' οἷς ὁ αἴτης καὶ ἡ αἵτις (ἄω=πῖνω) ἔχει τὴν σημασίαν τοῦ εἰσπνήλου, ἡγουν τοῦ ἐρωμένου καὶ τῆς ἐρωμένης, ἐπομένως, λέγει, τὴν τοῦ ὠραίου ἢ τῆς ὠραίας· τῆς δὲ δευτέρας τὴν χρῆσιν ὁμολογεῖ μὲν ὅτι δὲν εὔρε κατακεχωρισμένην που, ὑποθέτει δὲ αὐτὴν δηλοῦσαν τὴν καμαρωμένην, ἐπειδὴ τὸ ἄνοφρυάζω (ἀνά-οφρὺς) δηλοῖ καμαρώνω. Ὅθεν κατὰ τὴν εὐφυᾶ ταύτην τοῦ κ. Σταματέλλου ἐτυμολογίαν ἡ αἰτανόφρυς εἶναι ἡ ὁμορφοκαμαρωμένη.

Εἰς ἐμέ τοῦλάχιστον ἡ ἐτυμολογία αὕτη ἐφάνη λίαν βεβιασμένη, καὶ ἔγραψα τότε περὶ αὐτῆς ἐν τινι τῶν περιοδικῶν. Καὶ ἤδη δὲ ἐπὶ τὸ βέλτιον συναρμολογήσας ἀναδημοσιεύω τὰ τότε γραφέντα.

Ἀληθεύει μὲν ὅτι αἴτης εἶναι ὁ ἐρώμενος, ἀλλὰ μετὰ δυσκολίας ἐξάγεται ἐξ αὐτοῦ ἡ τοῦ ὠραίου σημασία· ἐπίσης ἄνοφρυς εἰμπορεῖ νὰ σημαίνῃ τὴν καμαρωμένην, ἀλλὰ στενοχωρημένη εἶναι ἢ ἀπὸ τοῦ αἴτης καὶ ἄνοφρυς σύνθεσις (αἰτανόφρυς) καὶ ἡ ἐκ τοιαύτης ἀλλοχότου συνθέσεως σημασία τῆς ὠραίας.

Ἀπονώτερον δύναται τις νὰ φθάσῃ εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν, ἂν παραδεχθῇ τὴν αἰτανόφρυν σύν-

θετον ἐκ τῶν λέξεων γαιτάνι καὶ ὄφρυνς (γαϊτανόφρυνς.) Ἡ ἐλλειψις τοῦ ἀρκτικοῦ γάμμα δὲν εἶναι μοναδική εἰς τὴν νεωτέραν γλῶσσαν, ἀλλ' ἀπαντᾷται καὶ εἰς ἄλλας λέξεις αὐτῆς, ἥτις βεβαίως ἦτο ἐν χρήσει ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Ἀποστολίου, ἐν Κύθνῳ καὶ ταῖς παρακειμέναις νήσοις λέγομεν ὕψον ὑφέλι, ἀστέρα, τὸν γύψον τὴν κυψέλην, τὴν γαστέρα. Ὅθεν ἀπίθανον δὲν εἶναι ὅτι καὶ ἡ γαιτανόφρυνς ἴσως καὶ τὸ γαιτάνι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀποστολίου ἐλέγετο ἐνιαχοῦ αἰτανόφρυνς καὶ αἰτάνι.

Ἡ δὲ λέξις γαιτάνι μὴ τις ὑπολάβῃ ὅτι εἰσῆχθη εἰς τὴν γλῶσσαν ἡμῶν χθές καὶ προχθές· διότι πολὺ πρὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως εὐρίσκεται παρὰ τῷ Γαληνῷ ἐν Θεραπ. μάθημα ΙΓ', ὅστις ὀνομάζει αὐτὸ γαιτανὸν ἢ ὀρθότερον γαιετανὸν ἀπὸ Γαέτας (Caeta) πόλεως ἰταλικῆς, ἥτις ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐκαλεῖτο Καϊήτη ἢ Καϊήτα. Ἐκ τοῦ Caeta λοιπὸν ἡ Γαέτα ἐσχηματίσθη Γαιετανὸς ἢ Caelano ὁ κάτοικος ὅστις κατὰ τὴν παρ' ἡμῖν ἰταλίζουσαν τῶν ἐθνικῶν ὀνομάτων κατάληξιν ἄνος λέγεται Γαιτᾶνος ἢ Γαιτάνης (ὧν ὀρθότερα γραφὴ ἴσως εἶναι Γαιητᾶνος, ἢ Γαιητάνης, ἢ Γαιετᾶνος, Γαιετάνης). Ἐπειδὴ δὲ ἅγιός τις τιμώμενος ὑπὸ τῆς δυτικῆς χριστιανικῆς ἐκκλησίας φέρει τὸ ὄνομα Γαιτᾶνος, πρὸς τιμὴν αὐτοῦ πολλοὶ τῶν δυτικῶν χριστιανῶν φέρουσι τὸ αὐτὸ ὄνομα, ὃ καὶ ἐν ἡμῖν φέρουσιν τινες τῶν ἐν Κύθνῳ, Σίφνῳ, Πάρῳ καὶ Νάξῳ ἀνατολικῶν χριστιανῶν οὐχὶ ὡς κύριον ὄνομα ἀλλ' ὡς

τάκρωτήριον αἵτανόφρυν καλοῦσι) περιέπεσεν εἰς πέλαγος ἐτυμολογιῶν εὐφυῶν μὲν ἀλλ' ἀπιθάνων κατ' ἐμέ· διότι ὑποθέτει τὴν αἵτανόφρυν σύνθετον ἐκ δύο λέξεων, αἵτης καὶ ἄνοφρυς, ὧν τῆς μὲν πρώτης τὴν χρῆσιν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀποστολίου, τῆς μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀναβιβάζει εἰς λίαν ἀρχαίαν ἐποχὴν, τὴν τοῦ Ἀλκμᾶνος καὶ Θεοκρίτου, παρ' οἷς ὁ αἵτης καὶ ἡ αἵτις (ἄω=πικρῶ) ἔχει τὴν σημασίαν τοῦ εἰσπνήλου, ἡγουν τοῦ ἐρωμένου καὶ τῆς ἐρωμένης, ἐπομένως, λέγει, τὴν τοῦ ὠραίου ἢ τῆς ὠραίας· τῆς δὲ δευτέρας τὴν χρῆσιν ὁμολογεῖ μὲν ὅτι δὲν εὔρε κατακεχωρισμένην που, ὑποθέτει δὲ αὐτὴν δηλοῦσαν τὴν καμαρωμένην, ἐπειδὴ τὸ ἄνοφρυάζω (ἀνά-ὀφρυς) δηλοῖ καμαρώνω. Ὅθεν κατὰ τὴν εὐφυᾶ ταύτην τοῦ κ. Σταματέλλου ἐτυμολογίαν ἡ αἵτανόφρυς εἶναι ἡ ὁμορφοκαμαρωμένη.

Εἰς ἐμέ τοῦλάχιστον ἡ ἐτυμολογία αὕτη ἐφάνη λίαν βεβιασμένη, καὶ ἔγραψα τότε περὶ αὐτῆς ἐν τινι τῶν περιοδικῶν. Καὶ ἤδη δὲ ἐπὶ τὸ βέλτιον συναρμολογήσας ἀναδημοσιεύω τὰ τότε γραφέντα.

Ἀληθεύει μὲν ὅτι αἵτης εἶναι ὁ ἐρώμενος, ἀλλὰ μετὰ δυσκολίας ἐξάγεται ἐξ αὐτοῦ ἡ τοῦ ὠραίου σημασία· ἐπίσης ἄνοφρυς εἴμπορεῖ νὰ σημαίνῃ τὴν καμαρωμένην, ἀλλὰ στενοχωρημένη εἶναι ἢ ἀπὸ τοῦ αἵτης καὶ ἄνοφρυς σύνθεσις (αἵτανόφρυς) καὶ ἢ ἐκ τοιαύτης ἀλλοχότου συνθέσεως σημασία τῆς ὠραίας.

Ἀπονώτερον δύναται τις νὰ φθάσῃ εἰς τὴν αὐτὴν σημασίαν, ἂν παραδεχθῇ τὴν αἵτανόφρυν σύν-

Οετον ἐκ τῶν λέξεων γαιτάνι καὶ ὀφρὺς (γαιτανόφρως.) Ἡ ἐλλειψις τοῦ ἀρκτικοῦ γάμμα δὲν εἶναι μοναδική εἰς τὴν νεωτέραν γλῶσσαν, ἀλλ' ἀπαντᾷται καὶ εἰς ἄλλας λέξεις αὐτῆς, ἥτις βεβαίως ἦτο ἐν χρήσει ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Ἀποστολίου, ἐν Κύθνῳ καὶ ταῖς παρακειμέναις νήσοις λέγομεν ὕψον ὑφέλι, ἀστέρα, τὸν γύψον τὴν κυφέλην, τὴν γαστέρα. Ὅθεν ἀπίθανον δὲν εἶναι ὅτι καὶ ἡ γαιτανόφρως ἴσως καὶ τὸ γαιτάνι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀποστολίου ἐλέγετο ἐνιαχοῦ αἰτανόφρως καὶ αἰτάνι.

Ἡ δὲ λέξις γαιτάνι μὴ τις ὑπολάβῃ ὅτι εἰσήχθη εἰς τὴν γλῶσσαν ἡμῶν χθὲς καὶ προχθὲς· διότι πολὺ πρὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως εὐρίσκεται παρὰ τῷ Γαληνῷ ἐν Θεραπ. μάθημα ΙΓ', ὅστις ὀνομάζει αὐτὸ γαιτανὸν ἢ ὀρθότερον γαιετανὸν ἀπὸ Γαέτας (Caeta) πόλεως ἰταλικῆς, ἥτις ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐκαλεῖτο Καίητη ἢ Καίητα. Ἐκ τοῦ Caeta λοιπὸν ἡ Γαέτα ἐσχηματίσθη Γαιετανὸς ἢ Caelano ὁ κάτοικος ὅστις κατὰ τὴν παρ' ἡμῖν ἰταλίζουσιν τῶν ἐθνικῶν ὀνομάτων κατάληξιν ἄνος λέγεται Γαιτᾶνος ἢ Γαιτάνης (ὣν ὀρθότερα γραφὴ ἴσως εἶναι Γαιτᾶνος, ἢ Γαιτάνης, ἢ Γαιετᾶνος, Γαιετάνης). Ἐπειδὴ δὲ ἅγιός τις τιμώμενος ὑπὸ τῆς δυτικῆς χριστιανικῆς ἐκκλησίας φέρει τὸ ὄνομα Γαιτᾶνος, πρὸς τιμὴν αὐτοῦ πολλοὶ τῶν δυτικῶν χριστιανῶν φέρουσι τὸ αὐτὸ ὄνομα, ὃ καὶ ἐν ἡμῖν φέρουσιν τινες τῶν ἐν Κύθνῳ, Σίφνῳ, Πάρῳ καὶ Νάξῳ ἀνατολικῶν χριστιανῶν οὐχὶ ὡς κύριον ὄνομα ἀλλ' ὡς

ἐπώνυμον παραληφθὲν ἀπὸ τινος κυρίου ὀνόματος τῶν ἐκ Φράγκων προγόνων των.

Ἐπειδὴ δὲ ἴσως ἐκ Γαέτας προῆλθεν εἰς τὸ ἐμπόριον ἐν εἶδος πλεκτοῦ σηρικιοῦ ἐκεῖ κατασκευαζομένου, γαιτανὸν κατ' ἀρχὰς καὶ γαιτάνι κατόπιν ὠνομάσθη πᾶν εἶδος σειρητίου τοιούτου· ἐκ ταύτης λοιπὸν τῆς λέξεως ἐσχηματίσθη βεβαίως ἡ νῦν ἐν χρήσει γαιτανοφρύδα καὶ γαιτανοφρουδοῦσα ἔχουσα ἔσχατον συνθετικὸν τὸ ὀφρύδι= ὀφρύς. Οὕτω δὲ λέγεται γυνὴ ἔχουσα ὀφρύδια λεπτὰ ὡς γαιτάνι· διότι τὰ ὡς γαιτάνι, λεπτὰ ὀφρύδια, ἂν εἶναι καὶ καμαρωτὰ ἤτοι τοξοειδῆ, εἶναι ἐν τοῖς μάλιστα συστατικὸν κάλλους γυναικός. Ὅθεν εἰς ἐν τραγούδιον λέγεται «Ἐχει ὀφρύδι γαιτάνι ποῦ ζωγράφος δὲν τὸ κάνει». Ἀλλὰ καὶ καμαροφρύδα λέξις καθ' ἡμᾶς εὐρίσκεται εἰς τὸ ἐξῆς τραγούδιον

Κερά ὕψηλὴ κερά λιγνὴ, κερά καμαροφρύδα,
ὅταν σεισθῆς καὶ λυγισθῆς καὶ ὅπως ἐς τὴν ἐκκλησι-
σίᾳ σου,

βάνεις τὸν ἥλιο πρόσωπο καὶ τὸ φεγγάρι στήθη
καὶ τοῦ κοράκου τὸ φτερό βάνεις καμαροφρύδι.

Ὅθεν τρία εἶναι τὰ συστατικὰ τῶν ὡραίων ὀφρύων κατὰ τὰ δημῶδη τραγούδια, γαιτάνι, καμαρωτὰ, μαῦρα ὡς τοῦ κοράκου τὸ φτερό. Ἄν δὲ εἰς ταῦτα προστεθῶσι καὶ τὰ μαῦρα μάτια, ἔχει θεῖόν τι κάλλος ἢ γυνή.

«Μαῦρα μάτια, μαῦρα ὀφρύδια

Ζωντανὸ μὲ τρῶν τὰ φεῖδια».

Περὶ τῶν αὐτῶν ἔγραψα πρὸ εἴκοσι περίπου ἐ-

ν, ὅτε ἡμην πολὺ νεώτερος, νεανικώτερον. Διὸ κατέσπειρα τότε πλείονα τραγούδια, ἢ νῦν τὰ οἷα ὑπέβαλεν ἡ πρώην νεαρὰ σύζυγός μου εἰς ἐμὲ ν πρώην νεαρὸν σύζυγόν της· διότι ἀρχῆθεν

«γὼ γράμματα μάθαινα
τραγούδια δὲν εἰζέρω».

Διὸ ἠθέλησα τώρα, ὅτε εἶμαι ἐν οὐδῷ γήραος, μοὶ ῥητορικῶς καὶ ἡ πραγματεία μου, νῦν δηλαδὴ γεροντοποιᾷ, ἀλλ' αὐτὴ πάλιν ἐνέαπλέον τοῦ δέοντος. Εἶεν ἀβλαβές· ἐν τούτοις ἐπὶ τὸ προκείμενον. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἡμεῖς τώρα λέγομεν ὄφρυς, ἀλλ' ὄφρυδιον ἢ ὄφρυδι, ἔχον τὰ σύνθετα γαῖτανόφρυδα, γαῖτανοφρυδοῦσα καμαροφρύδα· ἐπειδὴ δὲ εἰς τὸν καιρὸν τοῦ ποστολίου (παρ' οὗ διδασκόμεθα νὰ μὴ λέγωμεν πόστολον πὸν φίλον Ἀπόστολον, ἀλλ' Ἀποστόλιον) ἔλεγον ἀκόμη ἀρχαϊκώτερον ὄφρυς ὄχι ὄφρυδιον ἢ ὄφρυδι, εἶχον ἐν χρήσει τὰ γαῖτανόφρυς) αἰτανόφρυς καὶ ἀμαρόφρυς ἢ καμαρόφρυς· ὅτι κατὰ τοὺς μαθηματικούς τὸ πᾶν διὰ προσσεως καὶ ἀφαιρέσεως γίνεται, ἡγοῦν δι' ἀφαιρέσεως μὲν ἡ γαῖτανόφρυς ἐγείνεν αἰτανόφρυς, διὰ προσθέσεως δὲ ἡ ἀμαροφρύδα ἐγείνε καμαροφρύδα· διότι ἡ πρὶν ἀμᾶρα κατόπιν ἐγείνε καμᾶρα.

Καὶ λοιπὸν μετὰ τὸν διεξοδικὸν τοῦτον ὀλογον μου ἡ αἰτανόφρυς γραῦς τοῦ Ἀποστολίου ναι ἡ ὠραία γραῦς καὶ ἡ ἰδική μας γαῖτανοφρύδα ἢ γαῖτανοφρυδοῦσα καὶ καμαροφρύδα (χάτι τῆς τσμπίδας της) ἐξοκολουθεῖ νὰ εἶναι ἡ ὑλάχιστον ἐπιεικῶς νὰ καλῇται ὠραία· διότι.

ὄχι μόνον τὴν γραῦν εἰς τὰ κρωτήριον, ἤτοι εἰς τὴν ἐρημίαν, ἀλλ' ἐταπόφρον καλοῦσιν, ὡς ἀρχαῖοι τερόν πως ἐκάλουν αὐτὴν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ τοῦ Ἀποστολίου, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ, ὅτε ἀνθρώποι φρονοῦσιν ὅτι εἶναι πολὺ ἀνοιχτομμεται (κεῖς τὸν στραβὸν κόσμον ὁ μονόφθαλμος λαγεται ἀνοιχτομμάτης). Τῆς δὲ παροιμίας ταυ ἀντίστοιχον θὰ εὑρίσκειν ὁ μὲν παροιμιογράφος Ἀποστόλιος (ἵνα δι' αὐτοῦ τελειώσωμεν τὴν μετὰ τὴν ταύτην πραγματείαν) τὴν «Ἄν μὴ κρέας παρῇ, καὶ τὰρίχῳ στερχτέον» ἢ κατὰ τινα Κασαρία «Ἄν μὴ τὰρίχος παρῇ, καὶ κρέας στερχτέον», ὁ δὲ καθ' ἡμᾶς κ. Σταματέλλος ἡδύναται πολὺ καλὰ νὰ ἀρκεσθῇ εἰς τὴν «Ἐστὴν ἀνυδρία καλὸν καὶ τὸ χαλάζι» διότι ἀποκτῆνωσιν ἐμφανίζει τὸ νὰ στέργωμεν κατὰ τὸν Λευκάδιον καὶ Σταματέλλον:

«Παρ' ὀλότελα
Τὴν Παναγιώταινα.»

Τὴν ἀτοπίαν τῆς καλοστομαχίᾳς ταύτης τῷ καλῶν Λευκαδίων κατανοήσας ὁ κ. Σταματέλλος ἐδοκίμασε νὰ καλύψῃ παρενείρας, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἐφρόνουν κατὰ μάρτυρα τὸν συγγραφέα τοῦ Μεγαλοῦ ἐτυμολογικοῦ, «Ἄγνος τὸ φυτὸν . . . ὁ καλὺγον καλοῦσι τὸ τῆς σωφροσύνης δηλωτικὸν καὶ ἡδονῆς σβεστικόν.» Ἐπιφέρει δὲ ὁ κ. Σταματέλλος ὅτι καὶ αἱ νῦν Λευκάδιαι γυναῖκες ἐξερχόμεναι εἰς περίπατον, ἂν καθ' ὁδὸν ἀπαντήσωσι τὸ φυτὸν ἄγνον ἢ καλὺγον (τὴν καθ' ἡμᾶς λυγίαν ἢ λυγαριάν) κόπτουσαι ἐξ αὐτοῦ ἀρὰν φοβεράν ἐκσφενδονίζουσι

κατὰ τῶν εἰς τὰ ἀφροξίσια ἐπιρρεπῶν, ἤτοι τῶν
ἀσελγαινόντων ἐπὶ τοσούτων, ὥστε «παρ' ὁλότε-
λα εἰς τὴν Πάναγιώταινα» νὰ ἀρχῶνται.

«Ὅποιος διαβῇ ἀπὸ λυγιά

καὶ δὲν κόψῃ κομμάτι,

Νὰ τσακισθῇ, νὰ συντρίφθῃ,

νὰ πέσῃ εἰς τὸ κρεβάτι.»

Ἡμεῖς ἐπιβοηθητικῶς δυνάμεθα νὰ μαρτυρησω-
μεν τῷ κ. Σταματέλλῳ ἐπιτάσσοντες τὴν τῶν
ἐμῶν συμπολιτῶν καὶ συμπολιτίδων δίστιχον ἀρὰν,
«Ὅποιος περάσῃ λυγαριὰ καὶ λυγαριὰ δὲν πιάσῃ,
τὴν νειότη του νὰ μὴ χαρῇ, τὸν (τὴν) ἀγαπῶ νὰ
χάσῃ.»

ἀρὰν βεβαίως ἡπιωτέραν, φιλανθρωποτέραν τῆς
τῶν αὐστηρῶν Λευκαδίων γυναικῶν· διότι οὔτε
τσαχίσματα οὔτε συντρίμματα ἔχει οὔτε κρεββα-
τώματα, ἀλλὰ τὸ πολὺ πολὺ «τὴν νειότη του νὰ
μὴ χαρῇ,» νὰ τὴν διέλθῃ ἴσως ἀνέραςτος, «τὸν
ἀγαπῶ,» ἤτοι τὸν ἀγαπητικόν, ἂν εἶναι κόρη, «νὰ
χάσῃ,» ἢ «τὴν ἀγαπῶ,» ἤτοι τὴν ἀγαπητικιάν
του, ἢ, εὐφημότερον, τὴν καλὴν του «νὰ χάσῃ,»
ἂν ὁ καταρώμενος εἶναι νεανίας.

Ὅθεν τὰ τῆς δεινῆς ἀρᾶς ἐπαχόλουθα ἀποφεύ-
γουςαι αἱ ἐμαὶ συμπολίτιδες καὶ οἱ ἐμοὶ συμπολι-
ται, ὅταν περάσουν ἀπὸ λυγαριὰν, κόπτουσι κλά-
δον ἐξ αὐτῆς καὶ στολίζουσιν ἐπιχαρίτως τὴν κε-
φαλὴν καὶ τὸ στήθος των. Ταῦτα παρεκβατικῶς

καὶ τὴν αἰτανόφρυν ἢ γαιτανόφρυν τῆς παροιμίας
 αὐτῆς τὴν λυγρὰν ἢ τὴν λυγαριὰν τῶν Λευκαδίων καὶ
 Κιθίων καὶ τὰς δεινὰς τούτων ἀρὰς κατὰ τῶν
 ἀνδρῶν

Ἐργαζία ἐν Ἀθήναις τῇ 24 Ὀκτωβρίου 1886

Ἄντ. Ν. Βάλληνδας.

ΔΙΟΡΘΩΤΕΑ ΠΑΡΟΡΑΜΜΑΤΑ.

Γράψον ἐν σελ.	4	στίχ.	5	Μεγαρέων
» » »	8	»	12	ἄτε
» » »	12	»	7	ἀληθής
» » »	17	»	29	πενιχράν τήν
» » »	19	»	13	δὲ
» » »	21	»	1	σινδόνῃ
» » »	23	»	24	εὐεξίπλη
» » »	28	»	17	ἀντέσχον
» » »	28	»	29	ὑπερβολήν
» » »	29	»	20	δὲ
» » »	30	»	14	λέρα
» » »	30	»	18	Ἑλλάδος ναυτικῶν
» » »	32	»	8	μεταβολῶν
» » »	34	»	28	ἄζόγιουρος
» » »	35	»	15	πρίκα
» » »	36	»	19	μυρυλλίς
» » »	37	»	1	συνδαυλίζω
» » »	40	»	21	κιννάρα
» » »	41	»	26	ἄζόγυρας
» » »	43	»	14	ἀνεμίδα
» » »	46	»	7	Ἄνταν
» » »	47	»	22	ἐπεχείρισε
» » »	48	»	1	ἀπόκομμα
» » »	48	»	29	πούς
» » »	51	»	14	Ἀριοθάμαχτος
» » »	51	»	20	σχόλυμος
» » »	53	»	29	πέτρος
» » »	59	»	9	γδυμνοστράτης
» » »	60	»	10	ξύλινους
» » »	60	»	16	νερόν γουργουρίζον
» » »	61	»	9	μέλας

Γράφον	ἐν	σελ.	63	στίχ.	26	δριμύς
»	»	»	70	»	1	ιδεᾶτος
»	»	»	72	»	7	καλλιγίοις
»	»	»	75	»	15	Καστελλᾶνος
»	»	»	80	»	2	ὠτότμητος
»	»	»	87	»	22	τὸ τρισαῖ
»	»	»	87	»	27	μελιτώδης
»	»	»	88	»	28	δικτύων
»	»	»	93	»	22	καὶ λπ. Ξε
»	»	»	95	»	18	ἀρχίσῃ
»	»	»	95	»	24	ὀλόπικρη
»	»	»	95	»	30	δι' ὅλης
»	»	»	100	»	13	πηγαδόχορτον
»	»	»	104	»	7	Πυρपुरιοῦ
»	»	»	105	»	8	ροδίζω
»	»	»	109	»	16	ψιθυρισμός
»	»	»	109	»	19	σύν-κέρας
»	»	»	110	»	5	συσφίγγω
»	»	»	111	»	11	στε(γ)άδι
»	»	»	111	»	18	σιτάρι
»	»	»	111	»	20	Σύλλακκα
»	»	»	113	»	12	τουτοςδὰ
»	»	»	117	»	21	Φηλυκός
»	»	»	117	»	17	βελονοειδές
»	»	»	117	»	21	φτελιάζομαι ἢ
						χτελώνομαι
»	»	»	117	»	27	φυλλόφυχα
»	»	»	120	»	11	χορταλίδες
»	»	»	121	»	20	ψεκάς

 Τὴν πραγματείαν α' Ζογυριά Σπετσῶν
 καὶ «Ζέρξης καὶ Ἀμαστρίς» ἐπιφυλασσόμεθα νὰ
 παχωρίσωμεν ἐν τῷ Β'. τεύχει· διότι τοῦτο
 ἐστὶ ὀγκωδέστερον τοῦ δέοντος.

Γράψον ἐν σελ.	63	στίχ.	26	δριμύς
» » »	70	»	4	ἰδεᾶτος
» » »	72	»	7	καλλιγίοις
» » »	75	»	15	Καστελλᾶνος
» » »	80	»	2	ὠτότμητος
» » »	87	»	22	τὸ τρισαῖ
» » »	87	»	27	μελιτώδης
» » »	88	»	28	δικτύων
» » »	93	»	22	καὶ λπ. Ξε
» » »	95	»	18	ἀρχίση
» » »	95	»	24	ὀλόπικρη
» » »	95	»	30	δι' ὄλης
» » »	100	»	13	πηγαδόχορτον
» » »	104	»	7	Πυρपुरιοῦ
» » »	105	»	8	ρόδιζω
» » »	109	»	16	ψιθυρισμός
» » »	109	»	19	σύν-κέρας
» » »	110	»	5	συσφίγγω
» » »	111	»	11	στε(γ)άδι
» » »	111	»	18	σιτάρι
» » »	111	»	20	Σύλλακκα
» » »	113	»	12	τουτοςδᾶ
» » »	117	»	21	Φηλυκός
» » »	117	»	17	βελονοειδές
» » »	117	»	21	φτελιάζομαι ἢ
» » »	117	»	27	χτελώνομαι
» » »	120	»	11	φυλλόφυχα
» » »	121	»	20	χορταλίδες
				ψεκάς

 Τὴν πραγματείαν «Ζογυριά Σπετσῶν» καὶ «Ζέρξης καὶ Ἀμαστρίς» ἐπιφυλασσόμεθα νὰ καταχωρίσωμεν ἐν τῷ Β'. τεύχει διότι τοῦτο κατέστη ὀγκωδέστερον τοῦ δέοντος.

1	1	1	1	1	1
1	2	2	1	2	2
1	3	3	1	3	3
1	4	4	1	4	4
1	5	5	1	5	5
1	6	6	1	6	6
1	7	7	1	7	7
1	8	8	1	8	8
1	9	9	1	9	9
1	10	10	1	10	10
1	11	11	1	11	11
1	12	12	1	12	12
1	13	13	1	13	13
1	14	14	1	14	14
1	15	15	1	15	15
1	16	16	1	16	16
1	17	17	1	17	17
1	18	18	1	18	18
1	19	19	1	19	19
1	20	20	1	20	20
1	21	21	1	21	21
1	22	22	1	22	22
1	23	23	1	23	23
1	24	24	1	24	24
1	25	25	1	25	25
1	26	26	1	26	26
1	27	27	1	27	27
1	28	28	1	28	28
1	29	29	1	29	29
1	30	30	1	30	30
1	31	31	1	31	31
1	32	32	1	32	32
1	33	33	1	33	33
1	34	34	1	34	34
1	35	35	1	35	35
1	36	36	1	36	36
1	37	37	1	37	37
1	38	38	1	38	38
1	39	39	1	39	39
1	40	40	1	40	40
1	41	41	1	41	41
1	42	42	1	42	42
1	43	43	1	43	43
1	44	44	1	44	44
1	45	45	1	45	45
1	46	46	1	46	46
1	47	47	1	47	47
1	48	48	1	48	48
1	49	49	1	49	49
1	50	50	1	50	50
1	51	51	1	51	51
1	52	52	1	52	52
1	53	53	1	53	53
1	54	54	1	54	54
1	55	55	1	55	55
1	56	56	1	56	56
1	57	57	1	57	57
1	58	58	1	58	58
1	59	59	1	59	59
1	60	60	1	60	60
1	61	61	1	61	61
1	62	62	1	62	62
1	63	63	1	63	63
1	64	64	1	64	64
1	65	65	1	65	65
1	66	66	1	66	66
1	67	67	1	67	67
1	68	68	1	68	68
1	69	69	1	69	69
1	70	70	1	70	70
1	71	71	1	71	71
1	72	72	1	72	72
1	73	73	1	73	73
1	74	74	1	74	74
1	75	75	1	75	75
1	76	76	1	76	76
1	77	77	1	77	77
1	78	78	1	78	78
1	79	79	1	79	79
1	80	80	1	80	80
1	81	81	1	81	81
1	82	82	1	82	82
1	83	83	1	83	83
1	84	84	1	84	84
1	85	85	1	85	85
1	86	86	1	86	86
1	87	87	1	87	87
1	88	88	1	88	88
1	89	89	1	89	89
1	90	90	1	90	90
1	91	91	1	91	91
1	92	92	1	92	92
1	93	93	1	93	93
1	94	94	1	94	94
1	95	95	1	95	95
1	96	96	1	96	96
1	97	97	1	97	97
1	98	98	1	98	98
1	99	99	1	99	99
1	100	100	1	100	100

καὶ «Ζέ
καταχω
κητέστ

This book should be returned to
the Library on or before the last date
stamped below.

A fine is incurred by retaining it
beyond the specified time.

Please return promptly.

